

Møte torsdag den 30. mars 2017 kl. 10

President: Svein Roald Hansen

Dagsorden (nr. 65):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer (Innst. 230 S (2016–2017))
2. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i lov om universiteter og høyskoler og lov om fagskoleutdanning (organisasjonsform, disponering av tilskudd og egenbetaling mv.) (Innst. 225 L (2016–2017), jf. Prop. 44 L (2016–2017))
3. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Giske, Marianne Aasen, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud og Christian Tynning Bjørnø om en nasjonal strategi for digitalisering og oversikt over den digitale tilstanden i norsk skole (Innst. 224 S (2016–2017), jf. Dokument 8:4 S (2016–2017))
4. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Gjennomføring av rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen-Grundset/Basthjørnet i Hedmark som OPS-prosjekt med delvis bompengefinansiering (Innst. 216 S (2016–2017), jf. Prop. 45 S (2016–2017))
5. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Finansiering av Bypakke Nord-Jæren i Randaberg, Sandnes, Sola og Stavanger kommunar i Rogaland (Innst. 214 S (2016–2017), jf. Prop. 47 S (2016–2017))
6. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås om 50 pst. statlig bidrag til trikkelinje nord for Sinsenkrysset over Tonsenhagen til Linderud i Oslo (Innst. 223 S (2016–2017), jf. Dokument 8:27 S (2016–2017))
7. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen, Janne Sjølmo Nordås, Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø om endring av førerforskriften, jf. jernbaneloven 11. juni 1993 nr. 100 § 6 (Innst. 220 S (2016–2017), jf. Dokument 8:15 S (2016–2017))
8. Referat

Presidenten: Representanten Åse *Michaelsen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Sogn og Fjordane fylke: Bjørn Erik *Hollevik*

For Telemark fylke: Hanne *Thürmer*

For Sør-Trøndelag fylke: Ferhat *Güven*

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Kåre *Simensen* fra og med 30. mars og inntil videre

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspermisjon for representanten Lisbeth *Berg-Hansen* i tiden fra og med 3. april til og med 6. april
 - fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Sverre *Myrli* i tiden fra og med 4. april til og med 6. april for å delta i NATOs parlamentariske forsamling i Kiev
 - fra representantene Rigmor Andersen *Eide*, Ruth *Grung*, Irene *Johansen*, Kjell-Idar *Juvik*, Ulf *Leirstein*, Sonja *Mandt* og Knut *Storberget* om permisjon i dagene 3. og 4. april, alle for å delta i møter i Nordisk råd i Stockholm
 - fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Eirik *Sivertsen* i dagene 5. og 6. april for å delta i arktisk konferanse i Bodø
 - fra representanten Jørund *Rytman* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 5. april til og med 28. april
- Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Finnmark fylke, Ingalill *Olsen*, foreligger søknad om fritak for å møte i Stortinget fra og med 29. mars til og med 6. april under representanten Kåre Simensens permisjon, av velferdsgrunner.

Fra første vararepresentant for Nordland fylke, Tone-Helen *Toften*, foreligger søknad om fritak for å møte i Stortinget i dagene 3. og 4. april under representanten Lisbeth *Berg-Hansens* permisjon, av velferdsgrunner.

Fra første vararepresentant for Østfold fylke, Wenche *Olsen*, foreligger søknad om fritak for å møte i Stortinget under representanten Irene *Johansens* permisjon, av velferdsgrunner.

Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget.

– Det anses vedtatt.

Henholdsvis andre og tredje vararepresentant for Østfold fylke, Fredrik *Bjørnebekk-Waagen* og Elise *Bjørnebekk-Waagen* har begge for tiden foreldrepermisjon og er av den grunn forhindret fra å møte i Stortinget under representanten Irene *Johansens* permisjon.

Følgende vararepresentanter foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden:

For Akershus fylke: Are *Helseth*

For Buskerud fylke: Tone Heimdal *Brataas*

For Finnmark fylke: Runar *Sjåstad* og Ingalill *Olsen*

For Hedmark fylke: Lasse *Juliussen*

For Hordaland fylke: Eigil *Knutsen*

For Møre og Romsdal fylke: Steinar *Reiten*

For Nordland fylke: Tor Arne Bell *Ljunggren*, Tone-Helen *Toften* og Anette Kristine *Davidson*

For Vestfold fylke: Steinar *Gullvåg*

For Østfold fylke: Håvard *Jensen* og Shakeel Ur *Rehman*

– Det anses vedtatt.

Representanten Runar *Sjåstad* er til stede og vil ta sete.

Representanten Pål *Farstad* vil framsette to representantforslag.

Pål Farstad (V) [10:03:38]: Jeg har gleden av, på vegne av stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Sveinung Rotevatn og meg selv, å framsette et representantforslag om en gjennomgang av statens organisering og utbredelse, med formål om å redusere offentlig aktivitet i velfungerende kommersielle markeder.

Jeg vil også framsette et representantforslag fra representantene Terje Breivik, Sveinung Rotevatn og meg selv om en enklere hverdag for landets små og mellomstore bedrifter.

Presidenten: Representanten Abid Q. Raja vil framsette et representantforslag.

Abid Q. Raja (V) [10:04:26]: Jeg vil, på vegne av representantene Terje Breivik, André N. Skjelstad og meg selv, framsette et representantforslag om fremme av sosialt entreprenørskap.

Presidenten: Representanten Ketil Kjenseth vil framsette et representantforslag.

Ketil Kjenseth (V) [10:04:53]: På vegne av representantene Iselin Nybø, Ola Elvestuen, André N. Skjelstad og meg selv vil jeg framsette et forslag om å opprette et program for teknologiutvikling i vannbransjen.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:05:13]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer (Innst. 230 S (2016–2017))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 2 [10:05:24]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i lov om universiteter og høyskoler og lov om fagskoleutdanning (organisasjonsform, disponering av tilskudd og egenbetaling mv.) (Innst. 225 L (2016–2017), jf. Prop. 44 L (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bente Thorsen (FrP) [10:06:11] (ordfører for saken): Som saksordfører vil jeg takke komiteen for et godt samarbeid i arbeidet med Prop. 44 L som vi skal behandle og vedta i dag.

Saken dreier seg om endringer i lov om universitet og høyskoler og lov om fagskoleutdanning. Det fremmes en rekke forslag som har til formål å styrke kvaliteten i utdanningstilbudene, sikre at institusjonene driftes profesjonelt og sikre at det blir større åpenhet og kontroll med statlige tilskudd og sikre at studentenes egenbetaling benyttes til akkreditert og godkjent utdanning. Komiteen understreker

betydningen av at midler fra tilskudd og egenbetaling kommer studentene til gode. I proposisjonen foreslås det tydelige krav til organisasjonsform. Komiteen mener det er viktig med et lovverk som gir klare og tydelige retningslinjer. Hensikten med dette er å sikre at det i loven blir en enhetlig og tydelig regulering av den økonomiske og administrative driften. Komiteen støtter at Studieforbundet AOF og Studieforbundet Folkeuniversitetet ikke pålegges å skille ut fagskoledriften i aksjeselskap eller stiftelse.

Det er stor tverrpolitisk enighet om forslagene i proposisjonen. Flertallet, bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, støtter alle forslagene i saken. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer to egne forslag, det ene gjelder organisasjonsform, og det andre gjelder utdelinger til private skoler uten statsstøtte. Jeg regner det som ganske sikkert at komiteens medlemmer vil kommentere saken og argumentere for sine forslag.

Jeg går derfor over til å kommentere Fremskrittspartiets synspunkt i saken. Vi ser at private krefter satser på å utvikle skoler med en praksisrettet utdanning og effektive opplæringsprodukter for bedriftsmarkedet. For Fremskrittspartiet er det viktig å gi disse rom og støtte til å utvikle seg, både pedagogisk og kommersielt. Private skoler utøver et viktig samfunnsoppdrag ved å utdanne kompetanse som samfunnet og arbeidslivet vårt trenger, og bidrar dermed til verdiskapingen som skal til for å opprettholde velferdsstaten.

Det er meget kapitalkrevende og risikofylt å satse på privat skoledrift innenfor utdanningssektoren. Blant annet er det krav om at fagpersonell skal ansettes før NOKUT-godkjenning er på plass ved private høyskoler. Ønsker man at private skoler skal bidra med å utvikle faglig gode og markedsrettede utdanningsinstitusjoner, må rammebetingelsene ligge til rette for dette og være mest mulig forutsigbare over tid. Mange private skoler, de som vi kaller friskoler, får offentlige tilskudd. Fremskrittspartiet mener derfor det er riktig at det stilles strenge krav. Vi mener at den nye loven som stiller krav om at organisasjonsform skal være enten aksjeselskap eller stiftelse, legger til rette for seriøse aktører som ønsker å drive skolevirksomhet av høy kvalitet. Systemet som foreslås, er slik at det gjennomføres tilsyn og kontroll som avslører når aktører beriker seg på statstilskudd, i strid med regelverket. Dette er viktig – midlene skal komme elevene til gode. Ingen skal utnytte systemet til urettmessig å tjene seg rik på skattebetalernes eller studentenes penger. Derfor er vi glade for at det i loven er kommet på plass tydelige krav til oversikt over rapportering om til hva og hvordan pengene brukes.

Fremskrittspartiet har også lyst til å løfte fram de rene privatskolene. Disse utgjør et viktig supplement til det offentlig finansierte utdanningstilbudet, ikke minst i fagskolesektoren og annen høyere utdanning. Her betaler elevene hele kostnaden ved utdanningen. Da er det viktig med en balansert lovgivning, som sørger for at elevenes innbetaling kommer elevene og utdanningskvaliteten til gode, samtidig som det sikres at det skal være lovlig å ta ut utbytte. Fremskrittspartiet mener at alternativ 3, som det i høringen var bred tilslutning til, vil ivareta både studentenes og privatskolenes interesser.

Fremskrittspartiet vil understreke at like viktig som regler som sikrer at studentene får et godt utdanningsprodukt, er at det ikke legges for mange byråkratiske krav og

reguleringer på slike skoler. Kreative krefter som ser mulighetene og ikke minst behovene i arbeidsmarkedet, bør vi oppmuntre til å skape ulike utdanningstilbud. Det offentlige må ikke legge hindringer i veien for dette. Alle elever fortjener en best mulig utdanning som passer den enkelte. Det tror vi disse forslagene fra regjeringen vil ivareta på en god måte.

Marianne Aasen (A) [10:11:16]: Jeg vil starte med å rette en takk til saksordføreren. Det er en litt teknisk krevende sak, en viktig sak, og jeg synes det er gjort et godt arbeid med å løse den gjennom i komiteen.

Først vil jeg starte med å si at private fagskoler og private høyskoler gir viktige bidrag til det norske utdannings-systemet, og at de absolutt har sin plass der. Arbeiderpartiet er også tilfreds med denne proposisjonens hensikt, nemlig å styrke kvaliteten i høyere utdanning i disse private institusjonene, at de drives mer profesjonelt, og at vi får større åpenhet knyttet til drift på disse skolene med denne lovendringen.

Jeg har likevel noen korte merknader som begrunnelse for våre standpunkt. Det ene handler om organisasjonsform. Vi ønsker å utrede dette med selveide stiftelser, at det skal være en betingelse for å kunne drive privat fagskole og privat høyskole. Flertallet, altså regjeringspartiene og støttepartiene, skriver at de er kritiske til at man beriker seg på statstilskudd i strid med regelverket. Selvfølgelig, det er ikke lov å ta ut profitt, og akkurat det styrkes i denne proposisjonen. Men Westerdals-saken og også en del andre saker har jo vist med all tydelighet – Riksrevisjonen har også påpekt det – at det krever mye av departement og direktorat å følge opp private skoler, og at det er helt åpenbart at det fra tid til annen alltid er noen som forsøker å omgå regelverket. Det er noen som fortsatt tror og mener at det å drive private skoler i Norge er noe som det også går an å tjene penger på, som skal gå til privat profitt, selv om det fastslås i lov at vi ikke skal ha det i Norge. Derfor har vi ønsket å utrede dette med organisasjonsform, med stiftelser, hvor det da ikke vil være mulig å ta penger ut av stiftelsen.

Et annet tema er eiers adgang til å disponere overskudd til institusjoner i samme selskap eller organisasjonsform som ikke får statstilskudd. Arbeiderpartiet mener, i likhet med SV og Senterpartiet, at studentenes midler og de pengene som er ment å brukes, enten fra staten eller gjennom skolepenger, skal brukes i den akkrediterte delen av virksomheten, for da vet studentene at det de har betalt inn, og det samfunnet har bevilget til denne virksomheten, faktisk går dit. Derfor ønsker vi den måten.

Arbeiderpartiet er tilfreds med at det nå blir strammere regelverk knyttet til private høyskoler og fagskoler som får statsstøtte. Denne saken som nå kommer opp, viser jo hvor krevende det er å ha private aktører som utøver en offentlig oppgave, og hvor viktig det er å sikre at skattebetalernes penger – som også var det begrepet saksordfører Bente Thorsen brukte – brukes på utdanning, men hvor vanskelig det er å kontrollere at det faktisk gjøres. Det er det som er bakgrunnen for historien. Vi har hatt flere saker som har hatt dramatiske konsekvenser, både for studenter og for eiere, kan det tyde på – det er fortsatt rettssaker som vil komme – som viser at dette her ikke er så enkelt som man skal ha det til. Derfor går altså de rød-grønne partiene noe lenger i våre forslag.

Med dette tar jeg opp forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i saken.

Presidenten: Representanten Marianne Aasen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Norunn Tveiten Benestad (H) [10:15:14]: Studentene våre ønsker en trygg og forutsigbar studietid og studie-tilbud av god kvalitet. De private høyskolene og fagskolene har en viktig plass og er en naturlig del av utdannings-tilbudet vårt. Mange studenter får god utdanning gjennom disse. I Høyre er vi derfor opptatt av å ha et regelverk som er med på å sikre dette på en tydelig og god måte. Vi er derfor opptatt av at de offentlige tilskuddene og også studentbetalingene blir godt forvaltet og kommer studentene til gode.

Åpenhet og god økonomisk kontroll er grunnleggende viktig for å skape trygghet og tillit for studentene og også mellom skoleinstitusjonene eller studieinstitusjonene og samfunnet. Derfor er forslaget om at private høyskoler og fagskoler skal drives som stiftelser eller aksjeselskap – som jo er kjente selskapsformer – fornuftig, med tanke på at lovverket sikrer både forutsigbarhet og åpenhet rundt drift og økonomi.

Når samfunnet bidrar med økonomiske tilskudd, er det bare rett og rimelig at det stilles strenge krav til rapportering. Det er selvfølgelig også viktig at samfunnets tilsynsmuligheter for kontroll av hvordan midlene brukes, er gode.

Jeg er også veldig godt tilfreds med at det i dette lovfor-slaget presiseres at det skal være størst mulig åpenhet rundt styrets arbeid, og at det er styrets ansvar å sikre at driften er i samsvar med både lov og retningslinjer. Men det er minst like viktig at det også presiseres at styret er ansvarlig for at studentene får den utdanningen som ligger til grunn for akkrediteringen. Det er viktig for å sikre studentenes krav til kvalitet i utdanningen. Jeg er glad for at loven presiserer det.

Jeg viser også til lovfor-slagets unntaksbestemmelser for de to tilbyderne som i dag driver fagskole som studie-forbund. Vi mener det er rimelig at disse sikres fortsatt mulighet til drift.

Et av de mest omdiskuterte temaene i lovproposisjonen handler om utdeling av utbytte, og det vil jeg gjerne knytte noen ord til. I Høyre støtter vi departementets beslutning om å videreføre dagens ordning, der private høyskoler som mottar tilskudd, ikke har anledning til å betale utbytte. Det mener vi er en riktig vurdering. Når det gjelder de private høyskolene og fagskolene som ikke mottar tilskudd, men som tar egenbetaling fra studentene, mener vi det klart bør være tillatt med utdeling, men – som foreslått i proposisjo-nen – forutsatt at egenkapitalen ikke synker under 20 pst. av virksomhetens eiendeler.

Det å sikre adgangen til å ta ut utbytte er en fin balan-segang. Som lovgivere skal vi både sikre studentene kvali-tet i studietilbudet, og vi skal sikre at eierne investerer til-strekkelig til å holde god kvalitet i studietilbudet. Samtidig skal vi ikke gjøre det vanskeligere å starte eller å drive al-ternative skoler. En viss adgang til å ta ut forsvarlig utbytte når institusjonen ikke mottar støtte, vil etter vårt syn være naturlig. Noe annet vil være å gripe for sterkt inn i private virksomheters autonomi. Det tror vi verken skolen, eierne eller studentene er tjent med.

I Høyre ønsker vi at regelverket skal sikre god drift og styring, men vi ønsker ikke endringer i lovverket som gjør det vanskeligere for seriøse aktører å drive.

Intensjonen med de endringene i loven som proposisjonen tar opp, er framfor alt å sikre at all statsstøtte skal komme studentene til gode. Sammen med den nye tilsynsmyndigheten, som ble etablert i fjor, mener vi i Høyre at det er lagt et godt grunnlag for å sikre en bedre oppfølging av og kontroll med at tilskudd og egenbetaling fra studentene blir benyttet i tråd med det som er forutsetningene.

Anders Tyvand (KrF) [10:19:29]: Private høyskoler og fagskoler utgjør en viktig del av utdanningssektoren i Norge. De bidrar til mangfold, de utfører et viktig samfunnsoppdrag, og i tillegg vet vi at noen av de private institusjonene er spydspisser innenfor sine fagfelt. Derfor må vi ha en politikk som legger til rette for private aktører, og som gir dem både stabile og forutsigbare rammevilkår å drive innenfor.

Samtidig er det viktig at det også stilles krav til privat utdanningssektor, og det er et mål og et grunnleggende premiss at det statstilskuddet som private høyskoler mottar, skal komme elever og studenter til gode. Vi har sett noen eksempler de siste årene på at enkelte aktører har klart å omgå utbytteforbudet og hente ut betydelige beløp i privat profitt. Derfor har det vært nødvendig med en gjennomgang og en tydeliggjøring av lovverket. Klare rammer, åpenhet og tydelige krav vil heve kvaliteten og sikre at institusjonene drives profesjonelt, og jeg er glad for at de fleste av regjeringens forslag også får bred støtte i sektoren.

Jeg mener det er et fornuftig krav at private, akkrediterte høyskoler må organiseres enten som stiftelser eller aksjeselskaper. Så registrerer jeg at de rød-grønne partiene vil stille krav om at alle må organiseres som stiftelser, men det ville etter min mening vært et urimelig krav og en innskrenkning av organisasjonsfriheten som ikke ville stått i forhold til det man ville oppnådd med en slik regulering. At SV legger seg på den linjen, er kanskje ikke så veldig overraskende, men at både Senterpartiet og Arbeiderpartiet foreslår det i dag, er jeg litt mer overrasket over. Jeg mener at aksjeloven og stiftelsesloven gir oss den åpenheten og tryggheten, de rammene vi trenger, og så er vi alle enige om at det er fornuftig å gi et unntak til de studieforbundene som i dag tilbyr akkreditert høyskoleutdanning, og som er organisert som studieforbund.

Vi vedtar i dag også skjerpede krav til rapportering og dokumentasjon, tydelige krav om separate regnskap for godkjent utdanning og annen virksomhet, og krav til rapportering av handel med nærstående. Dette er ikke for å gjøre hverdagen mest mulig krevende for institusjonene, men for å sikre tilstrekkelig åpenhet og gjøre kontroll og tilsyn enklere og bedre enn i dag.

Det er enighet mellom partiene om det aller meste i denne saken. Vi er alle enige om at private høyskoler som mottar statstilskudd, fortsatt skal ha et utbytteforbud, men i spørsmålet om hvorvidt utbytteforbudet også skal gjelde for NOKUT-akkrediterte høyskoler som ikke mottar tilskudd, skiller de borgerlige og de rød-grønne partiene lag. Jeg mener at et forbud mot utdeling for disse høyskolene ville gjort det både vanskeligere å starte nye høyskoler og mindre interessant å investere privat kapital i å realisere gode ideer innenfor utdanningssektoren, og derfor mener

jeg det er riktig at utdelingsforbudet ikke bør gjelde for institusjoner som ikke mottar tilskudd.

Til slutt vil jeg komme litt inn på regelverket for tilsyn. Det foreslås en presisering av at departementet er tilsynsmyndighet også for private høyskoler som ikke mottar tilskudd, og det slutter komiteen seg til. Men det jeg ikke er enig i, er den praksisen at det trekkes i tilskuddet til private høyskoler for å finansiere tilsynet. Regjeringen vil i statsbudsjettet for inneværende år trekke 10 mill. kr fra tilskuddet til de private høyskolene for å finansiere dette. I budsjettforhandlingene fikk Kristelig Folkeparti lagt 2 mill. kr tilbake som en kompensasjon, men jeg mener prinsipielt at departementets tilsynsoppgaver ikke bør gå ut over tilskuddet til private utdanningsinstitusjoner.

Ivar Odnnes (Sp) [10:24:04]: Lat meg først få slå fast at både private grunnskular, vidaregåande skular, høgskular og fagskular spelar ei viktig rolle i det norske utdanningssystemet. Dei private aktørane bidreg til å utdanne elevar og kandidatar med kompetanse som har stor betydning for samfunns- og arbeidslivet. Det er årsaka til at det offentlege understøttar dette gjennom statsstøtte for godkjente tilbod.

Når denne saka no vert behandla, er det med eit alvorleg bakteppe. Sjølv om det store fleirtalet av private skular og private høgskular i Noreg er profesjonelle og solide aktørar, som er opptekne av å gje opplæring og utdanning av god kvalitet, er det innanfor både vidaregåande opplæring og høgskuletilbodet det siste året rulla opp ei rekkje saker der privat aktørar med urette har gjort seg sjølvne rike og teke seg for godt betalt av kundane sine – altså elevane. Fleire har vore innom Westerdals-saka, som har vist at trass i strenge utbyttereglar har eit privat konsern klart å henta ut millionar av kroner og med urette gjort seg rik på statsstøtte og elevane sine skuleskingar.

Utan å gå nærare inn i sjølvne saka viser dette eit stort behov for å styrkja lovverket og leggja tydelegare avgrensingar på dei aktørane som skal forvalta sitt samfunnsmandat i denne marknaden. Dette viser dessverre at trass i gode intensjonar og strenge reglar forsøker enkelte private eigarar av vidaregåande skular og høgskular å omgå lover og henta ut privat profitt, anten gjennom kompliserte selskapsstrukturar og transaksjonar, kunstig høg husleige eller andre krumspring. Slike lovbrøt er ikkje berre eit ran av elevanes og studentanes skillingar. Det er også eit ran av skillingane som fellesskapet set av til utdanning. I tillegg vert det offentlege tvinga til å setja av store summar til tilsyn og kontroll. Som kjent har Riksrevisjonen kome med skarpe merknader til departementets manglande kontroll og oppfølging av tilskotsordninga. På bakgrunn av dette har også Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité kome med kritikk.

Så konkret til forslaga i proposisjonen: Senterpartiet er glad for at regjeringa gjennom lovforslaget forsøker å stramma inn lover, slik at smothol vert tetta, og at det skal verta vanskelegare å omgå intensjonane i lover. Samtidig er vi noko usikre på om lover går langt nok for å forhindre at kreativiteten og kompliserte selskapsstrukturar framleis skal kunna forsøkja å omgå forbodet mot å ta ut profitt frå private høgskular.

Dette er ei kompleks sak, med juridiske teknikalitetar, så eg vil visa til innstillinga og merknadene frå partiet for

utfyllende kommentarar til dei ulike elementa i lovforslaget.

Heilt stutt: I proposisjonen opprettheld regjeringa forslaget om at private tilbydarar av høgare utdanning og fagskular skal vera organiserte som aksjeselskap eller stifting. Sidan dei fleste private tilbydarane allereie er organiserte som AS eller stifting, kan ikkje Senterpartiet sjå at forslaget vil innebera noka reell endring når det gjeld å sikra at skattebetalaranes skillingar og studentanes eigenbetaling skal koma studentane til gode og ikkje verta tekne ut i privat profitt eller fortjeneste. Eg viser her til innstillinga og det forslaget som er fremja frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, om å greia ut ein modell som berre tillèt sjølvveigande stiftingar.

Senterpartiet er fornøgd med at regjeringa snudde og opna for eit unntak, slik at dei to eksisterande fagskulane som vert drivne av Studieforbundet AOF og Folkeuniversitetet, kan fortsetja verksemda si utan å skilja ut fagskuladrifta i eit eige AS eller ei stifting.

Når det gjeld regulering av utdelinga frå verksemdar som ikkje får statsstøtte, viser eg her til innstillinga, der Senterpartiet støttar det som i proposisjonen er kalla alternativ 1. Alternativet inneber ei regulering der det framleis skal kunna drivast akkreditert og ikkje akkreditert utdanning i same rettssubjekt, men med utdelingsforbod for den akkrediterte delen av verksemda. Eg viser elles til dei to forslaga som representanten Aasen tok opp i sitt innlegg, som er felles forslag frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Audun Lysbakken (SV) [10:28:54]: Med tanke på det ganske opphetede debattklimaet generelt rundt velferdsprofitt i norsk politikk om dagen er det oppsiktsvekkende – og veldig positivt – at Stortinget i utgangspunktet er så enige som vi er om ønsket om at skattepengene og studentenes egenbetaling skal komme studentene til gode og ikke gå til profitt til kommersielle selskap. Så kan en jo fundere litt over hvorfor noen partier mener at dette prinsippet er kjempeviktig i høyskoler og skoler, men ikke viktig når vi snakker om barnehager eller barnevern. Men det skal jeg sikkert få rikelig anledning til å diskutere med høyresiden i månedene som kommer.

Kunnskapsministeren fra SV nedsatte en ekspertgruppe som skulle utrede regelverket om tilskudd og egenbetaling for private høyskoler og fagskoler, og vi har jo hatt flere eksempler de siste årene på hvorfor en slik gjennomgang er nødvendig. Bakgrunnen var alvorlig. Det har de siste årene vært en rekke saker der private skoler og høyskoler har måttet betale tilbake statstilskudd etter at tilsyn har avdekket at skoleeiere på ulike måter har tatt ut fortjeneste, i strid med lovverket.

Ekspertgruppen utredet og kom med anbefalinger om hvordan lovverket kunne tydeliggjøres og styrkes for å sikre at de offentlige tilskuddene og studentenes penger faktisk kom studentene til gode. Jeg synes det ble lagt et godt grunnlag for lovarbeidet. Jeg er jo glad for at regjeringen følger opp en del av det, men jeg mener også at regjeringen ikke går langt nok. Det er nødvendig å sikre oss enda bedre for å være trygge på at alle pengene faktisk går til det som er formålet.

Jeg kan i den forbindelse vise til et representantforslag, Dokument 8:87 for 2015–2016, som representanter fra SV fremmet før sommeren i fjor. Og jeg er glad for at vi har

med oss både Arbeiderpartiet og Senterpartiet på et likelydende forslag i dag, der vi ber regjeringen utrede en lovendring som krever at private skoler og høyskoler skal organiseres som selveiende stiftelser. Dette er ikke et mer radikalt forslag enn at det er slik det er i Danmark, det borgerlig styrte Danmark. Så de som måtte prøve å skape et bilde av dette som et slags ytterliggående venstreside-forslag, får ta en telefon til Lars Løkke Rasmussen og høre hvorfor han er for det.

For bare to uker siden var et tidligere medlem av den svenske Riksdagen, Anne-Marie Pålsson, som har sittet der for Moderaterna, Høyres søsterparti, her på Stortinget. Hun var opptatt av at debatten om profitt i velferden nettopp burde handle mer om aksjeselskapenes rolle, fordi det er aksjeselskapene som ofte sørger for at penger som ellers ville blitt i bedriften, blitt i skolen, på ulike måter havner som profitt, f.eks. gjennom kompliserte eierstrukturer. Aksjeselskapets hensikt, mente hun, var å beskytte kapital og ikke bedriften, de ansatte eller velferdsstatens idealer. Derfor mener jeg det ville vært interessant om vi kunne ha fått en slik utredning rundt fordelene ved den danske modellen, som jo er en mye sikrere og mer ubyråkratisk måte å hindre at penger forsvinner ut av sektoren på.

Det er likevel positivt at kunnskapsministeren omsider fremmer et lovforslag om innstramminger, og selv om loven ikke går langt nok, er det bra at regjeringen erkjenner problemet, og at utfordringene tas på alvor.

Så er det jo vanskelig å forstå avstanden mellom de prinsippene regjeringen legger til grunn i denne debatten, og den voldsomme motstanden mot å legge de samme prinsippene til grunn når vi snakker om barnehager eller barnevern. Det er i sum en fullstendig uprinsipiell holdning høyresiden har til dette – der det er veldig viktig og et spørsmål om verdier å unngå profitt i skole og høyskole, men kjempeviktig å ha det for de litt yngre barna.

SV fremmer sammen med Arbeiderpartiet og Senterpartiet et forslag som begrenser mulighetene for utdeling, også for private høyskoler som ikke mottar offentlige tilskudd, men som er akkreditert av NOKUT. Det alternativet innebærer en regulering der det fortsatt skal kunne drives akkreditert og ikke-akkreditert utdanning i samme rettssubjekt, men med utdelingsforbud for den akkrediterte delen av virksomheten. Dette er et alternativ som har fått støtte fra flere hold – LO, Statens lånekasse for utdanning, fagskolestudentene og Norske Fag- og Friskolers Landsforbund.

Iselin Nybø (V) [10:34:15]: Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling er en – jeg vil si – bitte liten privat høyskole som ligger på Jæren. Den er organisert som et andelslag og er blant de høyskolene som nå må tilpasse seg det nye regelverket om å organisere seg enten som en stiftelse eller som et aksjeselskap.

Det ble kommentert på talerstolen her tidligere at det ikke er så store reaksjoner på at vi krever at det må være enten et aksjeselskap eller en stiftelse. De aller fleste har jo organisert seg slik allerede i dag, og det er klart at da vil jo de store massene der ute åpenbart ikke reagere på det.

Her har vi altså en liten høyskole som må gjøre – for dem – store endringer i sin organisering. Det som er viktig, og som jeg er glad for at regjeringen også legger opp til, er at det er gode overgangsordninger, og at det er romslige og rause overgangsordninger, slik at disse skolene faktisk er i

stand til å klare det skiftet. For jo mindre skolen er, jo mindre slike ressurser har de også. Det er jo ikke sånn at Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling på Jæren har en juridisk avdeling som kan sitte og organisere dette for dem. Det er jeg litt opptatt av å adressere her også. Når dette skal skje, må vi legge til rette for at de faktisk skal kunne få det til.

Vi er helt enig i at det er bra at det kommer noen innstramninger nå, for vi har sett noen eksempler på at penger som enten blir betalt av det offentlige eller av studentene selv, er blitt brukt på en måte som ikke er greit. Men da er det viktig å huske at de aller fleste bruker pengene sine på den skolen de driver. De aller fleste ønsker å gi et godt utdanningstilbud, og de bruker pengene de får inn, på å styrke det utdanningstilbudet og den forskningen de driver med. Da framstår det kanskje som litt underlig for skoler som Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling at vi plutselig stiller så strenge krav at vi på en måte mistenkelig gjør dem – mistenker dem for ikke å bruke pengene til studentenes og de ansattes beste. Nå har ikke jeg gått igjen om papirene deres, så jeg kan på ingen måte gå god for dem, men det er mitt bestemte inntrykk at de gjør en god jobb for de studentene de har. De forsker på sitt og bidrar i samfunnsdebatten med det de har å bidra med.

Jeg synes at det har en verdi for samfunnet vårt at vi har et mangfold av skoler. Nå bruker jeg veldig mye tid på å snakke om denne ene skolen, men jeg synes det illustrerer at det er et mangfold her. Og de er en liten skole, det er ikke naturlig for dem å slå seg sammen med noen andre. Det er ikke så mange som driver med landbruk og bygdeutvikling i landet generelt og heller ikke i Rogaland, der de er.

Jeg mener veldig bestemt at det er viktig at vi lager regler og systemer som er enkle å forholde seg til, slik at vi ikke gjør det for vanskelig for slike aktører å være i markedet og drive med det de driver med, for jeg mener at det er et positivt bidrag, og de gir oss et mangfold. I alle fall setter vi i Venstre pris på at vi har det mangfoldet også innenfor denne sektoren.

Vi støtter flertallet i komiteen og synes det er fornuftige innstramninger, men vi legger veldig vekt på at overgangsordningene må gjøres reelle for dem det angår.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:38:22]: Regjeringen fremmer forslag om endringer i universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven – men det visste vel alle i salen allerede, det er derfor vi er her. Regelendringene gjelder de private høyskolene og fagskolene, og det sentrale formålet med forslagene er å tydeliggjøre hvilke krav som stilles til private institusjoners bruk av tilskudd og egenbetaling. Hensikten er å legge til rette for mer åpenhet og sikre bedre tilsyn og kontroll med at regelverket etterleves.

Regjeringens utgangspunkt er at private høyskoler og fagskoler er viktige bidragsytere til det samlede nasjonale utdanningstilbudet. De utfyller det offentlige utdanningstilbudet på viktige områder, de skaper valgfrihet og alternativer. Gjennom NOKUTs akkreditering og godkjenning blir også de private institusjonenes tilbud en del av det nasjonale utdanningstilbudet. En rekke private høyskoler og fagskoler mottar offentlige tilskudd, og alle institusjonene kan også ta egenbetaling fra studentene. Dette fører til at det er behov for å stille enkelte krav til institusjonene.

Kunnskapsdepartementet har et overordnet ansvar for utdanninger som er godkjent eller akkreditert av NOKUT, og departementet har et særlig ansvar for at statlige tilskudd benyttes i tråd med Stortingets budsjettvedtak og krav i loven. Jeg mener at regelverket knyttet til hvordan private høyskoler og fagskoler skal disponere statlige tilskudd og egeninnbetaling de mottar fra studentene, ikke er tydelig nok i dag. Regelverket gir heller ikke tilstrekkelig informasjon om de reelle kravene som stilles til hvordan midlene skal disponeres.

Regjeringens forslag til nytt regelverk knyttet til bruk av statlige tilskudd og egenbetaling vil gjøre regelverket tydeligere. Dette gjelder rammene for hvordan midlene lovlig kan benyttes i drift og mulighet for utdeling. Regjeringen foreslår at det stilles krav om at tilskudd og egenbetaling skal benyttes til den akkrediterte utdanningen og innenfor formålene i henholdsvis universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven. Dette innebærer at midlene skal brukes til formål som bygger opp om de godkjente utdanningene.

I dag er det et utdelingsforbud for utdanningsinstitusjoner som mottar offentlige tilskudd. Regjeringen foreslår at dette forbudet opprettholdes og presiseres. Det er et grunnleggende krav at tilskudd skal benyttes til det formål Stortinget har bevilget dem til. For institusjoner som ikke mottar tilskudd, foreslår vi at et positivt årsresultat kan tas ut som utdeling, men egenkapitalen må ikke bringes lavere enn 20 pst. av eiendelene i virksomheten. Jeg vil understreke at de øvrige reguleringer i forslaget også vil gjelde fullt ut for institusjoner uten tilskudd. Dette innebærer at det skal være full åpenhet om eventuelle midler som tas ut, og at dette skal fremgå av årsregnskapet til virksomheten.

Regjeringen foreslår at det stilles krav om at private høyskoler og fagskoler må være organisert som stiftelser eller aksjeselskap. Det vil føre til at alle utdanningsinstitusjoner har en lovregulert organisasjonsform med regler om bl.a. regnskap, revisjon og krav til styre i selskapslovgivningen. Regjeringen foreslår allikevel at de to studieforbundene som i dag tilbyr fagskoleutdanning, fortsatt skal kunne tilby dette i eksisterende organisasjonsform. For de få institusjonene som må omdannes som følge av krav om omorganisering til aksjeselskap eller stiftelse, foreslår vi en overgangsordning som har til formål at disse ikke blir skadelidende sammenlignet med øvrige institusjoner.

Regjeringen foreslår at virksomhetene må ha et økonomisk skille mellom akkreditert og ev. annen virksomhet som drives i samme rettssubjekt. Dette kan gjennomføres ved å organisere alle akkrediterte utdanninger i et eget rettssubjekt, eller ved å ha tilfredsstillende regnskapsmessige skille. Vi foreslår at det fattes særlige krav til handel med nærstående, inkludert en særlig plikt til å dokumentere all handel med nærstående, og at den skjer på markedsmessige vilkår. Forslagene inneholder videre tydelige krav til dokumentasjon, rapportering, regnskap, tydeligere reguleringer av styrets ansvar og regulering av forhold som salg og omdanning.

Samlet mener jeg at forslagene bidrar til et godt og tydelig regelverk. Det stilles klare forventninger til institusjonenes bruk av offentlige tilskudd og egenbetaling, og krav om dokumentasjon på at det benyttes i tråd med kravene. Forslaget tar utgangspunkt i at regelverket ikke skal gripe unødvendig inn i de private institusjonenes virksomhet, men det skal samtidig sikre at tilsynsmyndighetene

har tilstrekkelig dokumentasjon og virkemidler for å kunne føre effektiv og solid kontroll.

Jeg er enig med komiteen i at regelverket ikke må være til hinder for at seriøse aktører kan utvikle sine utdanninger, og jeg mener at forslaget ikke pålegger institusjonene flere plikter enn det som er nødvendig for at departementet skal kunne føre tilsyn og kontrollere at regelverket er fulgt opp. Det er for øvrig opprettet en egen tilsynsenhet i Kunnskapsdepartementet som har til oppgave å få kontroll over dette.

Oppsummert vil jeg understreke at lovendringene skal bidra til et tydeligere regelverk, større åpenhet, bedre kontroll med tilskudd og at egenbetalingen blir disponert i tråd med regelverket. Lovforslaget vil bidra til å styrke arbeidet med kvaliteten i utdanningen, og bidra til at institusjonene drives profesjonelt og innen forutsigbare og ryddige rammer. Med disse forslagene ønsker regjeringen å legge til rette for solid drift, klare ansvarsforhold og åpenhet om private høyskoler og fagskolars økonomi og aktiviteter.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Aasen (A) [10:43:34]: Jeg har et ganske enkelt spørsmål. Jeg lurer på hvorfor regjeringen og regjeringspartiene ikke er med på å utrede en lovendring om at det kun skal være tillatt med stiftelser, etter dansk modell.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:43:51]: Regjeringspartiene må svare på hvorfor de ikke har vært med på det, men jeg kan si noe om hvorfor regjeringen ikke har ønsket det. Det er fordi det også med en stiftelsesmodell kan være situasjoner hvor det kan være vanskeligere å kontrollere en stiftelse. Det er ikke slik at en stiftelse, selv om den er selveid, garanterer for at en ikke får noen type misbruk av ordningene, f.eks. gjennom større honorarer. Dessuten vil det være en veldig omfattende endring i en sektor hvor det i dag er mange aksjeselskaper. Det er utgangspunktet for at vi har sagt at vi ønsker en regulering av eierform, men også å åpne for aksjeselskap.

Marianne Aasen (A) [10:44:34]: Ja, statsråden var inne på noen av grunnene – muligens – til at det er ulemper med en slik modell. Da vil i hvert fall Arbeiderpartiet mene at det ville være en fordel å få dette utredet på skikkelig vis, ikke bare å ta det i et replikkordskifte. Men situasjonen som nå har vist seg, særlig med Westerdals-saken, er at man kommer lett på hæla. Det krever et svært dyktig og pågående byråkrati av en viss størrelse for å kunne følge med aktørene i den sektoren. Det er som representanten Lysbakken tidligere har sagt her: Det er bred enighet om at vi ikke vil ha profitt ut av de statsstøttede skolene som er NOKUT-akkrediterte. Vi vil at de penge skal brukes på studentene. Da er spørsmålet mitt: Burde det ikke være av interesse for statsråden å finne måter å organisere det på for å unngå et stort og omfattende byråkrati? Eller mener han at vi nå er i mål, og at vi ikke vil se noen flere typer skandaler, som vi har sett?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:45:38]: Man kan aldri garantere at et regelverk vil hindre enhver form for forsøk på å misbruke regelverket. Men det vi kan gjøre, er å sette opp systemet slik at det er størst mulig sjanse for at

regelverket kan etterleves, at det er enkelt å etterprøve, og at departementet har organisert seg slik at det er tydelige ansvarsforhold. Da tenker jeg ikke på mitt ansvar inn mot Stortinget, da tenker jeg f.eks. på at vi nå har opprettet en egen tilsynsenhet i departementet.

Det Westerdals-saken, som flere omtalte, viste, var at det var en sak som hadde aspektet med å legge til rette for utbytte, i seg. Men også flere andre saker som strakte seg langt tilbake i tid, viste at tilsynssystemet gjennom flere år ikke hadde vært godt nok – for øvrig kanskje også at det var uklarheter i regelverket som gjorde at sakene var vanskeligere enn de hadde behovd å bli.

A udun Lysbakken (SV) [10:46:52]: Nå hadde representanten Aasen så gode replikker at hun tok det meste av det jeg hadde tenkt å spørre om.

Kanskje vi ikke skal være så forundret over at regjeringspartiene avviser vårt gode forslag om å utrede en mindre byråkratisk ordning sett i lys av det sterke bidraget denne regjeringen har gitt til generell vekst i antall byråkrater. Nok om det. Da får jeg spørre om noe annet.

Jeg vil gjerne bore litt i prinsippet kunnskapsministeren legger til grunn, for han er en mann som er opptatt av ideologi og prinsipper. Kan statsråden forklare meg den prinsipielle begrunnelsen for at regjeringspartiene er mot profitt i høyskoler og skoler, men for i barnehager og barnevern?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:47:40]: Det er ingen prinsipiell begrunnelse for det. At det skal være så fryktelig vanskelig for Sosialistisk Venstreparti å forstå det som er akkurat den samme politikken som SV sto for i regjering, er litt mer pussig. Hvis man skal finne en slags begrunnelse for det, kan man f.eks. gå til han som ofte kalles konservatismens far, Edmund Burke, den irsk-engelske statsmannen, som sier at omstendigheter som noen mennesker tar for intet, gir i realiteten ethvert politisk prinsipp dets særpregede farge.

Forskjellen, som er ganske avgjørende, er at da SV var i regjering – i og for seg både før og etter – var det et barnehageforlik, hvor man inviterte de private barnehagene inn for å delta i det man kalte en dugnad. Noen år etterpå, da de private hadde bidratt og investert kapital, kommer man og skal kutte. Den type invitasjon har vi aldri hatt til private høyskoler. Det er SV som har endret politikk i dette spørsmålet og gått langt, langt til venstre.

Audun Lysbakken (SV) [10:48:45]: Det var interessant at statsråden siterte Burke. Takk for det. Men nettopp omstendigheter er slikt som kan få en til å måtte endre politikk.

Det vi ser i barnehagesektoren, og som vi ville sett i skolesektoren hvis ikke flertallet i Stortinget – hele Stortinget – hadde stått for den type fornuftig politikk som vi tross alt står sammen om i dag, er en utvikling mot stadig større enheter og dermed også større fare for, ikke bare profitt, men superprofitt i f.eks. barnehage- og barnevernsektoren. Høyre har vel heller ikke bedt om en situasjon der f.eks. oppkjøpsfond etter hvert kan eie svært mange barnehager med mulighet for å ta ut svært stor profitt. Eller er det uproblematisk?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:49:34]: Nå er ikke barnehage noe tema nå, men hvis man ser på det

samlede utbyttet som tas ut fra norske barnehager, er ikke det veldig stort sammenliknet med de fleste andre bransjer og steder.

Det er helt riktig at det er en viktig prinsipiell forskjell på Sosialistisk Venstreparti og regjeringen. Det er at SV har som utgangspunkt at enhver privat drift av tjenester som det offentlige betaler for, nærmest er en vederstyggelighet. Man kaller folk som har investert sparepenger og tid i å bygge opp barnehager etter invitasjon fra bl.a. SV, for velferdsprofittører. Jeg har til og med sett, riktignok ikke representanter fra partiet på Stortinget, men andre, kalle dem en form for parasitter på velferdsstaten. Vårt utgangspunkt som regjering er at vi skal ha klare, gode regler for at private bidrag inn i velferden i Norge er positivt og bra, at private bidrag fører til mangfold og valgfrihet. Og så lever vi med at det ikke er en helt prinsipiell politikk som sier at enten skal alle ha mulighet til å ta utbytte, eller så skal ingen l ha det.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [10:50:45]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Giske, Marianne Aasen, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud og Christian Tynning Bjørnø om en nasjonal strategi for digitalisering og oversikt over den digitale tilstanden i norsk skole (Innst. 224 S (2016–2017), jf. Dokument 8:4 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til representanter fra regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Iselin Nybø (V) [10:51:35] (ordfører for saken): Først vil jeg begynne med å takke forslagsstillerne for at de setter en så viktig og høyaktuell sak på dagsordenen. Jeg vil også takke komiteen for godt samarbeid gjennom prosessen.

Digitaliseringen er over oss med full kraft. Det stilles høyere krav og andre krav til oss nå enn det ble gjort før. Digitaliseringen er en viktig del av alle yrker, og det er en viktig del av hverdagslivet. De yrkene som før var manuelle, handler nå om å programmere en datamaskin for å få en robot til å utføre oppgavene. Det som vi før gjorde hjemme, blir mer og mer automatisk – alt fra alarmsystemer til lys og varme – alt mulig blir digitalisert og krever andre ting av oss nå enn det gjorde før. Digitale ferdigheter er ikke lenger noe bare noen få trenger, eller bare noen få har, det er noe som er viktig for alle i samfunnet vårt.

Vi i Venstre er glad for at regjeringen har startet arbeidet med en strategi for digitalisering i skolen. Samtidig

mener vi at vi ikke bare kan sitte og vente på at regjeringen skal komme med den, og derfor har vi også fremmet en del forslag i dette dokumentet. Jeg vil ta opp de forslagene som Venstre står bak.

Flere av de forslagene handler om digitale læringsmidler og digitale verktøy. Vi vet i dag at det er store forskjeller ute i Skole-Norge. Det er ulik tilgang på utstyr. Mens noen skoler har valgt å satse stort på dette, er det andre skoler vi hører historier fra om at de har et datarom der halvparten av maskinene virker, og elevene har tilgang et par timer i uken. Så det er store forskjeller på hvilket utgangspunkt elevene våre får når det gjelder å tilegne seg kunnskap om dette.

Det er også en variasjon i hvordan IKT blir brukt som et pedagogisk hjelpemiddel. Å se på en datamaskin som om det var blyant og papir, er noe annet enn å ta det i bruk som et pedagogisk virkemiddel, og der har vi fortsatt et stykke å gå.

Jeg vil knytte noen ord til NDLA, for NDLA er noe som stadig kommer opp i denne debatten, og som er litt vanskelig å forholde seg til og gjøre noe med. Men det er mange som peker på at NDLA er en aktør som begrenser mangfoldet i skolen. Det er mange meninger om NDLA; noen har veldig positive erfaringer, noen har ikke fullt så positive erfaringer. Komiteen har jo fått innspill fra begge kanter, for å si det slik, men jeg er glad for at komiteen har samlet seg om en merknad som viser at det er behov for å se nærmere på de utfordringene som er knyttet til NDLA. For vi er enige om at vi ønsker mangfold, og vi ønsker pedagogisk valgfrihet, og vi må se nærmere på hvordan vi kan oppnå det.

For ikke veldig lenge siden, som statsråden er godt klar over, opplevde noen elever i Rogaland at de fikk tilgang til andre elevers brukerkontoer i itslearning. Denne feilen varte i flere timer. Det viser litt hvordan personvernutfordringene er til stede hele veien. Det er ikke slik at hvis man er elev på en skole, kan man velge om man vil benytte seg av disse digitale verktøyene, eller hvilke plattformer man vil bruke. Alt tyder på at det var Rogaland fylkeskommune selv som hadde en glipp, men det er noe med at disse elevene er tvunget inn i dette, og vi har et ansvar for at personvernet deres blir godt ivaretatt. Det er viktig å ha fokus på dette, for det vil hele veien være en utfordring med utviklingen knyttet til personvern.

Til slutt vil jeg komme med noen korte kommentarer til denne merknaden om organisering av IKT-senteret. Venstre er ikke en del av den merknaden fordi vi ser det som naturlig at statsråden selv bestemmer hvordan han skal organisere sine egne folk og sin egen etat, men jeg vil på det sterkeste uttrykke at det er viktig at dette er et område som ikke blir fragmentert eller pulverisert. Dette er et område vi må ha fokus på og trykk på framover. Så uansett hva statsråden velger å gjøre, vil jeg oppfordre ham til å være tydelig på at det som handler om digitalisering og IKT i skolen, er så viktig, og det er for viktig til å bli pulverisert og fragmentert.

Presidenten: Representanten Iselin Nybø har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Christian Tynning Bjørnø (A) [10:56:47]: Da jeg – vel å merke noen år etter statsråden – begynte i 1. klasse på Stridsklev skole i Porsgrunn, hadde ikke vi datamaskin

i klasserommet. Frøken Arnhild lærte oss ikke hva e-post var for noe. Det har med andre ord skjedd vanvittig mye siden 1992. Skolen skal forholde seg til et samfunn i rask forandring. Det betyr ikke at skolen skal hive seg på alle trender, men vi kan vel slå fast at dataen er kommet for å bli – og for noen muligheter det gir i vår sektor!

Arbeiderpartiet vil at elevene skal gjøres i stand til både å bruke og å skape digitalt innhold og digitale tjenester. Skal vi få til det, trenger vi en offensiv satsing på IKT og digitale ferdigheter. Derfor har vi fremmet det forslaget vi har til behandling i dag.

Status i 2017 er at det er for stor variasjon og for mange tilfeldigheter: tilfeldig hvor oppdatert utstyrspark det er på skolene, tilfeldig hvilken kompetanse skolens personale har, tilfeldig hvor mye IKT og digitale hjelpemidler brukes i de ulike fagene. Det er ikke bra nok. Det å kunne håndtere og bruke ulike former for digitale verktøy er en av de grunnleggende ferdighetene i skolen. Det skal gjennomføres alle fag. Det gir en unik mulighet til tilpasset opplæring. Vi må minimere forskjeller og ulikheter og utnytte potensialet bedre. Derfor vil Arbeiderpartiet at en slik strategi skal inneholde forslag til en nasjonal satsing på både utvikling av programvare, en kompetanseutviklingsplan for lærere, en satsing på infrastruktur og forslag til en innkjøpsordning for digitale læremidler. Når det gjelder vårt alternative statsbudsjett, har vi i hele denne stortingsperioden beredt grunnen for dette ved å sette av penger til bl.a. kompetanseheving av lærere.

I september besøkte jeg Lunde barneskole i Skien og så hvordan de jobbet med IKT og digitalisering der. Skolen hadde klart balansegangen mellom det vi kan kalle analog og digital skole på en god måte. Elevene hadde både kladdebøker og iPad. Jeg drar fram dette eksemplet for å understreke at en satsing på digitale læremidler i skolen ikke trenger å bety enten–eller – enten blyanten eller iPad-en.

Arbeiderpartiet tror potensialet utløses for fullt når man tar det beste fra begge verdener og tenker både–og. På Lunde barneskole arrangerte de også frivillige kodekurs for elevene. Koding fremmer kreativitet, lærer folk å samarbeide, og det kan trekkes mange paralleller til bl.a. realfagene. I dag får noen elever erfaring med programmering og koding gjennom kurs som f.eks. det de har på Lunde skole. Arbeiderpartiet vil at flere elever skal få erfaring med programmering i løpet av skolegangen.

Skal en satsing på IKT og digitale hjelpemidler gi full effekt, trenger vi noen tilretteleggere, noen som koordinerer, og som omsetter kunnskap og innovative erfaringer. Senter for IKT i utdanningen ble opprettet av Stoltenberg-regjeringen med dette som mål. Vi er, i likhet med mange høringsinstanser som representerer brukerne av senteret, kritiske til forslaget fra Gjedrem-utvalget om at senteret skal opphøre som eget senter og legges inn under Utdanningsdirektoratet. Vi er bekymret for at dette vil kunne føre til en pulverisering av fagmiljøet og gå ut over det arbeidet som senteret gjør, fra både Oslo og Tromsø. Vi vil ikke anbefale en slikt løsning.

Dette er blitt et dokument med relativt mange forslag. Noen vil ikke at Stortinget skal vedta omtrent noe som helst, sånn som regjeringspartiene, og noen vil at Stortinget skal vedta ganske mye og ha mange detaljerte forslag. Arbeiderpartiet ønsker et vedtak i dag som tydelig sier at en nasjonal strategi som et minimum må berøre både programvareutvikling, kompetanse, utstyr, infrastruktur og

innkjøpsordninger. Arbeiderpartiet ønsker seg ikke en strategi som er lett å legge i en skuff. Vi ønsker oss en strategi som betyr satsing, som gjør at vi kommer oss videre. Vi kan kalle det en opptrappingsplan.

Jeg tar med dette opp forslagene som Arbeiderpartiet, sammen med Sosialistisk Venstreparti, står bak i innstillingen, og håper på flertall, selvfølgelig.

Presidenten: Representanten Christian Tynning Bjørnø har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kristin Vinje (H) [11:01:41]: Det er mye som er bra i skolen, men en av utfordringene er at vi ikke klarer å mobilisere all den kraften som vi vet at elevene har i seg. Det er for mange elever som kan for lite når de går ut av skolen, og det er for mange som mister motivasjonen og dropper ut av videregående skole. Det er dessverre også sånn at skolen ikke klarer å utjevne sosiale forskjeller. I tillegg til å løse disse utfordringene må vi sørge for å lage en skole som gjør at elevene er i stand til å møte en fremtid som vi ikke helt vet hvordan ser ut.

Derfor er det bra at kunnskapsministeren gjør endringer og justerer kursen for å få en bedre skole. Dette er adressert i stortingsmeldingen om innholdet i skolen, som vi debatterte i høst, og vi har nylig mottatt en ny stortingsmelding fra regjeringen som handler mer spesifikt om tidlig innsats og kvalitet i skolen.

Men det forslaget vi diskuterer her i dag, er hvordan vi kan styrke arbeidet med digitalisering i skolen. Jeg hørte på radioen i dag tidlig at sjefen i Google Norge uttrykte bekymring for den digitale kompetansen til bedriftene, og særlig ledelsen i norske bedrifter – og det er tankevekkende. Den digitale utviklingen går veldig fort, og det man lærer den ene dagen, kan være passé allerede den neste. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi – eller IKT, som det heter – gir oss enorme muligheter, og det er derfor veldig viktig at vi sørger for god opplæring allerede fra første dag i skolen. Det innebærer imidlertid flere ting. Vi må ha kompetente lærere, vi må ha fysisk infrastruktur, og vi må vite hvordan vi utnytter digitale verktøy i opplæringen.

Allerede i 2006 ble den digitale ferdighet definert som en av fem grunnleggende ferdigheter, men i den digitale verden er veldig mye skjedd på de elleve årene. Det har også skjedd mye positivt med tanke på dette i norsk skole, og det gjøres veldig mye bra for å styrke arbeidet med IKT i skolen. Samtidig vet vi at vi kan bli så veldig mye bedre. Derfor er det veldig bra å vite at kunnskapsministeren nå jobber med en nasjonal strategi for IKT i skolen.

Jeg har lyst til å trekke frem et godt eksempel her fra Oslo. Høsten 2015 var jeg som skolebyråd med på åpningen av Teglverket skole. I en splitter ny skole hadde de ambisjoner om å utnytte de digitale mulighetene i sitt pedagogiske arbeid. Det har de lyktes godt med, og i år fikk de Innovasjonsprisen for sitt arbeid. De har en tydelig strategi på alt fra digital kompetanse til foreldre- og skolesamarbeid. Det er læring som står i sentrum, ikke teknologi, men samtidig brukes IKT-verktøy hele tiden som et sentralt virkemiddel i læringsprosessen. Skolen har satset på bruk av nettbrett helt fra oppstarten, og de bruker det i alle fag. De har også tatt i bruk programvareenheter i undervisningen og i aktivitetsskolen. Det er en helhetlig satsing med forankring i skoleledelsen, hvor hele kollegiet er med.

Blant annet har de en MOOC i fellesskapet om skolebasert vurdering for læring.

Men hvis vi skal se på helheten i den norske skolen, står det ikke like bra til. Den internasjonale undersøkelsen ICILS fra 2013 viste at kun 8 pst. av norske elever i ungdomsskolen bruker datamaskin daglig, mens 75 pst. av elevene gjør det hjemme. Monitor 2016 uttrykker bekymring for at en stor variasjon i digital modenhet mellom skolene kan føre til at prinsippet om likeverdig opplæring er truet.

Disse og andre utfordringer – som både kompetansen til lærerne, innholdet i lærerutdanningen, fysisk infrastruktur og hvordan vi sørger for et godt digitalt læremiddelmarked – forventer jeg at en nasjonal strategi adresserer.

I den siste tiden har det gått en debatt om hvilke aktører som tilbyr digitale læremidler. Nye aktører opplever det som vanskelig å etablere seg mellom NDLA og de etablerte forlagene. Jeg synes det er bekymringsfullt hvis NDLA begrenser skolens pedagogiske valgfrihet. Vi er avhengig av konkurranse på like vilkår for å stimulere til innovasjon på læremiddelmarkedet, for å kunne gi skolene flere verktøy å velge imellom.

Derfor er det spesielt viktig at IKT-strategien også tar fatt i den utfordringen vi har på det digitale læremiddelmarkedet. Jeg mener vi må se på hvordan vi kan likestille digitale og analoge læremidler, og en viktig oppgave i den nye IKT-strategien bør være å tilrettelegge nettopp for det.

Den digitale utviklingen vi er vitne til og lever i, byr på mange nye muligheter, men vi må også skaffe oss kompetanse til å utnytte alle de fantastiske mulighetene. Derfor er det bra at kunnskapsministeren nå går inn i dette terrenget og presenterer en nasjonal strategi for å løfte IKT i skolen.

Lill Harriet Sandaune (FrP) [11:06:45]: Det er et stort og viktig tema som er tatt opp i dette forslaget.

Vi i Fremskrittspartiet tror mye i dette forslaget er nyttig å diskutere, ikke minst med tanke på at regjeringen skal legge fram en ny strategi for digitalisering i skolen i løpet av 2017. Denne strategien utarbeides i dialog med de viktigste aktørene og tar for seg utviklingen av og kvalitet på digitale læremidler, behovet for kompetanseheving for lærerne samt den digitale infrastrukturen.

Da regjeringen startet arbeidet med strategien, sa statsråd Torbjørn Røe Isaksen:

«Vi vil ha innspill til hvordan vi kan bruke teknologiske løsninger bedre, slik at det bidrar til at elevene lærer mer.»

Det synes vi i Fremskrittspartiet er en klok tilnærming.

Mye av strategien vil baseres på innspill fra de viktigste aktørene, slik at de både kan peke på hva som anses som de viktigste utfordringene, og komme med forslag til hvordan disse best kan løses. Strategien vil også avklare hva som i framtiden bør være statens rolle, og hva som bør være skoleeiers ansvar, for å kunne tilby skoler en robust og brukervennlig infrastruktur. Man vil også avklare hvordan staten, skoleeiere, forlag og edtech-næringen best kan samarbeide for å få digitale læremidler av høy kvalitet til praktisk bruk og nytte i skolen. Ikke minst skal dette arbeidet danne grunnlaget for at elevene får riktig kompetanse og ferdigheter som er i samsvar med det samfunnet og arbeidslivet som de skal være aktive samfunnsborgere i.

Jeg vil påpeke at det er en vanskelig balansegang på dette området. Vi vet at norsk skole har et stort forbed-

dringspotensial, ikke minst innen realfagene, men mange sliter også med lesing og tekstforståelse. For å få løst dette må det prioriteres, og vi politikere må ikke falle for fristelsen til å pålegge skolene enda flere oppgaver og ressurskrevende reformer. Elever og lærere må ikke få «digital kompetanse» tredd nedover hodene sine. Samtidig må vi anerkjenne skolens rolle i å legge til rette for at elever kan tilegne seg digitale ferdigheter og utvikle og holde dem ved like etter endt skolegang.

For Fremskrittspartiet er det svært viktig at utviklingen av digitale læremidler må skje fritt og naturlig. Skolens læremiddelvalg skal være styrt av skolens og elevenes behov og besluttes lokalt. Her må det vurderes tiltak for at læreren skal få bedre kompetanse og muligheter til å vurdere og velge digitale læremidler. Den nylig lanserte nettportalen minfeide.no vil være et viktig hjelpemiddel for den videre bruken av digitale læremidler i Norge.

I arbeidet med en ny strategi for digitalisering av skolen håper Fremskrittspartiet også at man husker på å innlemme universell bruk og utforming, som vil sikre brukere med ulike former for funksjonshemming mulighet til å benytte seg av både læringsplattformer og andre digitale læremidler.

Jeg vil til slutt nevne at det er veldig positivt at Senter for IKT i utdanningen har utviklet nettportalen IKT i praksis. Her kan alle lærere legge inn undervisningsopplegg og dele erfaringer med digitale læremidler og undervisning i skolen. Delingskultur og økt kompetanse hos lærerne knyttet til digital læring vil være et viktig virkemiddel for å sikre en god og variert undervisning i framtidens skole.

Framover blir det viktig å sikre at alle lærere har en velutviklet profesjonsfaglig digital kompetanse, og at de digitale læremidlene som skal brukes, holder høy kvalitet i alle fag. Fremskrittspartiet er glad for at regjeringen allerede har startet arbeidet med en ny strategi for digitalisering i skolen, og ser fram til presentasjonen av denne strategien i løpet av 2017.

Anders Tyvand (KrF) [11:11:09]: Når Arbeiderpartiet fremmer et enkelt forslag om en strategi for digitalisering i skolen og en gjennomgang av situasjonen, svarer altså utdanningskomiteen med en 20-siders innstilling. Det er ingen tvil om at dette er et tema som engasjerer komiteen.

Det skulle også bare mangle. Verden forandrer seg raskt, og den digitale revolusjonen har vært over oss i mange år allerede. Digitale ferdigheter og digital kompetanse blir stadig viktigere i arbeidslivet og i hverdagen for folk flest. Da er det viktig at skolen også henger med i utviklingen. Kanskje burde det vært slik at skolen lå helt i front, men det kan vi nok ikke si er situasjonen enda. Tvert imot er det mye som tyder på at skolen har blitt hengende litt etter. Og selv om digitale ferdigheter ble definert som en grunnleggende ferdighet i Kunnskapsløftet fra 2006, ser vi at det er store variasjoner fra skole til skole når det gjelder både tilgang på utstyr, kompetanse og tidsbruk.

For at skolen skal klare å henge med, og for at vi skal lykkes med å gi elevene gode digitale ferdigheter, er det først og fremst avgjørende å ha lærere med solid digital kompetanse. Derfor er det viktig at IKT-kompetanse kommer inn i alle fag i lærerutdanningen. I tillegg er det viktig at skolen har tilgang på digitale læremidler, og at disse læremidlene og verktøyene tas i bruk. Dette er verktøy som

gir enorme muligheter, og det handler ikke bare om å gi elevene digitale ferdigheter. Det handler også om å legge til rette for nye måter å undervise på og nye måter å lære på, som også har betydning for hvordan elevene tar til seg annen type kunnskap.

På markedet finner vi et spennende mangfold av læremidler som kan gjøre det mulig for lærerne å undervise på nye måter, som kan gjøre det enklere å gi elevene tilbakemelding underveis, som kan gjøre tilretteleggingsarbeidet enklere, og som kan gjøre det lettere å gi elevene tilpasset opplæring. Det er i det hele tatt et vell av muligheter, og så er det vår jobb som skolepolitikere å sørge for at vi har lærere som har kompetanse til å bruke disse læremidlene, og at skolen får tilgang og anledning til å benytte seg av de mulighetene som finnes.

Det er også viktig at disse læremidlene faktisk utvikles. Da må vi legge til rette for fortsatt utvikling innenfor edtech-industrien. Denne næringen må få utvikle seg fritt, og så må beslutninger om innkjøp fattes lokalt, basert på lokale vurderinger og lokale behov. Vi har sett ulike initiativ de siste årene som skal gjøre tilgangen til digitale læremidler bedre. Minfeide.no er et godt tiltak, som er både et utstillingsvindu og en felles tilgangsportal for læremidler etter den enkelte kommune og skoles innkjøp av tilgang.

Vi ser at kommuner og skoler har et stykke igjen å gå når det gjelder innkjøpskompetanse, og vi må passe på at vi ikke stivner i gamle mønstre og tradisjonelle valg av læremidler. Det må ligge pedagogiske vurderinger til grunn for de valgene som tas. Kristelig Folkeparti mener det er nødvendig å gjennomgå incentivordningen og innkjøpsordningen for læremidler, med mål om større grad av likebehandling mellom digitale og analoge læremidler, og vi fremmer, sammen med Venstre, forslag om en slik gjennomgang.

Kunnskapsministeren har varslet at regjeringen vil legge fram en helhetlig strategi for digitalisering i skolen i løpet av 2017. Det er jeg glad for. Det mener jeg vi trenger. Og da håper jeg vi får se en offensiv og ambisiøs kunnskapsminister.

Ivar Odnes (Sp) [11:15:53]: Digitale tenester og digitale verktøy er i dag så sjølsagde element i liva våre, både privat og profesjonelt, at vi nesten ikkje tenkjer over det. Dei aller fleste av oss har datamaskinen eller telefonen som dei viktigaste arbeidsreiskapane, men òg dei som i hovudsak nyttar meir tradisjonelle verktøy, er avhengige av å arbeida elektronisk og digitalt når det gjeld bestilling av delar og varer og kontakt med kundar og vidare. Det å halda seg oppdatert digitalt er ei sjølvfølgje og ein sjølsagd del av arbeidsdagen, og utviklinga går stadig raskare.

Dessverre er ikkje det same tilfellet når det gjeld skulen og arbeidskvardagen til elev og lærar. Som det framgår av dei undersøkingane som er refererte i innstillinga, varierer den digitale tilstanden mykje frå skule til skule. Det finst skular der både det tekniske utstyret og lærarens digitale kompetanse er oppdatert, framoverlent og av god kvalitet. Det finst dessverre òg langt fleire eksempel på det motsette, men ved dei fleste skulane er nok tilstanden ein stad midt imellom. Det er òg urovekkjande at ein påpeikar at det er langt att før kompetansemåla i lærarplanen er varetekne, og at dette gjeld både elev og lærars kompetanse.

Når undersøkingar viser at norske elevar har digital kompetanse som er under OECD-snittet, og at dei får kompetanse primært på fritida og ikkje gjennom skulen, er det bekymringsfullt. Når vi samtidig veit at elevane har ulike føresetnader for å bruka digitale verktøy heime, bør det òg lyse ei varselampe om at det her ligg an til eit skilje mellom elevar basert på sosiale forskjellar som skulen burde ha viska ut.

Digitalisering i skulen føreset forankring, leiing og heilskapleg organisasjonsutviklingsarbeid. Difor er digitalisering i skulen òg eit leiaransvar. Dersom skulen skal lykkast med å nytta digitale verktøy i undervisninga, må det arbeidast systematisk. Val av maskinvare og tal på pc-er er ikkje det sentrale, men korleis lærarar og elevar greier å nyttiggjera seg dei moglegheitene som teknologien gjev.

Eg oppfattar av innstillinga at det er brei semje om både behov, innretting og det naudsynte av å få ei heilskapleg, systematisk tenking omkring digitaliseringsarbeidet i skulen. Senterpartiet støttar difor ei bestilling om at regjeringa må leggja fram for Stortinget ein nasjonal strategi for digitalisering i skulen. Når vi fremjar eit eige forslag om dette, kjem det av at vi synest det er uheldig allereie no å definera i detalj kva ein slik strategi skal innehalda – ei bestilling som vanskeleg vert uttømmende før status er gjennomgått og behovet er nærmare greidd ut. Sjølv om Senterpartiet ser at det er naudsynt med ein nasjonal strategi med felles nasjonale retningslinjer, er det òg naudsynt at strategien ikkje endar opp som ei tvangstrøye der skulens prioriteringar og lokale behov vert underordna og overkøyrde. Krava må difor ikkje i praksis undergrava lærarens metodefridom og gode lokale løysingar.

Digitale verktøy og arbeidsmetodar er viktige for alle, men gjev ein ekstra bonus for dei som har utfordringar i skulen. Lærarar og skular kan fortelja historier om gutar som før hadde vegring for norskfaget, som no produserer masse tekst ved å nytta pc. Elevar med utfordringar med lese- og skriveproblematikk produserer òg meir elevarbeid enn dei elles ville gjort. Senterpartiet meiner det er klokt i arbeidet med strategien å trekkja inn Statped og eventuelt andre relevante fagmiljø som har høg kompetanse innan opplæring av barn og unge med særskilte behov, slik det ligg forslag om i innstillinga. Det same gjeld òg tiltak som sørgjer for at elevens personvern og eigarskap til personopplysingar er godt vareteke i ein meir digitalisert skulekvardag.

At digitale arbeidsmetodar er ein positiv ting, er eit faktum, men datamaskinar kan òg vera ein tidstjuv dersom dei ikkje fungerer. Verktøya må verka, ein må oppgradera og oppdatera dei, men det føreset òg breibandsdekning med tilstrekkeleg hastigheit til alle skular og husstandar. Dette er dessverre ikkje tilfelle i dag, noko som utgjør ei stor ulempe for elevar og deira moglegheiter til å nytta digitale læremiddel, så det må òg verta problematisert i arbeidet vidare med digitaliseringsverktøyet.

Eg tek opp forslaget frå Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Ivar Odnes har tatt opp det forslaget han refererte til.

Audun Lysbakken (SV) [11:21:06]: La meg først få gi honnør til forslagsstillerne fra Arbeiderpartiet for et viktig forslag.

SVs mål er en skole hvor barn med ulik bakgrunn får like muligheter til å lykkes, en skole som ikke gir opp et eneste barn, en skole som kan bidra til å utjevne den store ulikheten i makt og rikdom som fortsatt er i samfunnet vårt. Skal vi få til det, trenger vi en skole som blir mer praktisk og variert enn i dag, som tar på alvor de ulike måtene barn lærer på, og de ulike forutsetningene barn kommer til skolen med. Digitale læringsressurser kan bidra til en slik skole.

Den nye teknologien gir muligheter for tilpassing og støtte som kan gi økt mestring, økt læringsutbytte og også økt inkludering. Tre av fire elever som får spesialundervisning i dag, får den utenfor klasserommet. I ny og alminnelig tilgjengelig teknologi er mulighetene for individuell tilpassing store. Det øker muligheten for at alle kan delta på samme plattform med samme verktøy, men med ulik tilrettelegging. Når læreren ser og forstår hvordan det samme verktøyet kan tilpasses og brukes ulikt overfor ulike elever, har hun utvidet sitt repertoar for inkludering. Det er nettopp i mulighetene for differensiering og tilpassing at dette med digitale verktøy har sitt store fortrinn. Teknologien alene skaper ikke inkludering og læring, men den kan gi oss nyttige verktøy som gir helt nye muligheter for å tilpasse undervisningen til hvert enkelt barns behov.

Erfaring og forskning viser at barn og unge med spesielle behov derfor kanskje er de som har aller mest utbytte av tilrettelegging med teknologi. Men så er utfordringen at kunnskapen blant lærerne våre om hvordan disse mulighetene kan utnyttes, i dag er altfor lav.

Den teknologiske utviklingen går raskt. Det er en stadig flom av nye digitale verktøy og løsninger, og i skolen oppstår det et kapasitetsproblem, der det blir vanskelig å få oversikt, følge med og å skaffe seg kompetanse om metodikk og bruk. På tross av at Norge ligger godt an internasjonalt når det gjelder teknologiske investeringer i skoleverket, er det mangel på kompetanse på pedagogisk bruk av teknologi.

I dag finnes det et stort mangfold av digitale muligheter i ordinære verktøy som nettbrett, PC-er, apper, smartklokker, vanlige programmer – terskelen bygges ned. Men alle elevene kan bruke de samme verktøyene på ulike måter og med ulik tilrettelegging. Slik blir digitale verktøy også til inkluderingsverktøy.

Det er behov for en strategisk satsing som tar på alvor at teknologi og digitale muligheter kan skape en helt ny læringssituasjon for alle elever. En ny digital tid har skapt helt nye muligheter for oss, men kompetansen og mulighetene til å ta i bruk teknologien mangler.

SV mener at Statped bør være en viktig samarbeidspartner i dette arbeidet, og sammen med Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre har vi derfor fremmet forslag om at Statped og andre relevante fagmiljøer med høy kompetanse innen opplæring av barn og unge med særskilte behov skal inkluderes i utarbeidelsen av en nasjonal strategi. Den strategien bør inneholde konkrete tiltak for hvordan digitale læringsressurser og ny teknologi kan bidra til inkludering og godt tilpasset opplæring for alle.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:25:26]: Som sagt arbeider regjeringen nå med en IKT-strategi for grunnskolingen som skal ferdigstilles sommeren/høsten 2017. IKT-strategien har tre hovedområder: kompetanse, innhold og infrastruktur. Høy kvalitet på disse om-

rådene er en forutsetning for en god digitalisering av skolen.

Mange skoler og kommuner har kommet langt i å utnytte de mulighetene som digitaliseringen gir, men vi har fremdeles utfordringer med f.eks. store forskjeller mellom skoler og kommuner på alle de tre nevnte områdene.

Det kanskje aller viktigste å satse på er profesjonsfaglig digital kompetanse hos de ansatte i skolen. Det er en forutsetning for at IKT skal kunne bidra til bedre og mer effektiv læring. Større grad av tilpasset opplæring forutsetter lærere som kan utnytte mulighetene digitaliseringen gir. Samtidig er det viktig å holde fast ved at læreren skal ha den pedagogiske og den faglige autoriteten, også i såkalte teknologitunge klasserom.

Rammeplanen for ny lærerutdanning fra høsten 2017 stiller krav til lærerkandidaten om profesjonsfaglig digital kompetanse. Grunnutdanningen for lærere skal altså styrkes på dette området. Samtidig trenger vi også etter- og videreutdanning i profesjonsfaglig digital kompetanse. Videreutdanningen skal ivareta sentrale elementer i Kunnskapsløftet, herunder bruk av IKT i fagene.

Når det gjelder innhold, må elevene tilegne seg digital kompetanse for videre studier og deltagelse i et stadig mer digitalisert arbeids- og samfunnsliv. Det var også en av grunnene til at digital kompetanse ble en grunnleggende ferdighet i Kunnskapsløftet. Gjennom fagfornyelsen i oppfølgingen av Meld. St. 28 for 2015–2016 kommer vi til å se på hvordan vi kan videreutvikle elevenes digitale kompetanse, både som grunnleggende ferdighet og i de enkelte fagene.

Digitale læremidler skal ha høy kvalitet og utnytte teknologiens potensial, med interaktivitet, individuell tilpassing og mulighet for læringsanalyse. Vi må også legge til rette for et velfungerende marked, og vi vurderer nå videreføring og utvidelse av eksisterende tilskuddsordninger for å stimulere til utvikling av innovative og digitale læremidler.

En statlig portal for norsk- og utenlandskproduserte digitale læremidler, slik det er foreslått, ser jeg på som en lite aktuell løsning. En slik portal vil veldig lett kunne oppfattes som en gjennomføring av godkjenningsordningen for læremidler, som ble avskaffet i 2000.

Når det gjelder infrastruktur, har undersøkelser vist forskjeller mellom skoler og kommuner. En fungerende IKT-infrastruktur er og må være skoleeierens ansvar. Men samtidig kan man fra nasjonalt hold legge til rette for standarder, retningslinjer, informasjon og veiledning på dette feltet. Det gir skoleeiere et godt grunnlag for arbeidet med en velfungerende infrastruktur. Et eksempel på dette er Feide. Innføring av Feide gir kommunene økonomiske gevinster og sikrer samtidig ivaretagelse av personvernet til elevene. Senter for IKT i utdanningen følger opp de kommunene som ennå ikke har tatt i bruk Feide, slik at Feide skal bli den primære innloggingsløsningen for gjennomføring av eksamen og nasjonale prøver fra skoleåret 2018/2019.

Et annet eksempel er skytjenester. Enkelte skoleeiere har allerede tatt i bruk de mulighetene som skytjenester gir, men her vil det også være behov for å arbeide videre med nasjonale fellesløsninger.

God bruk av digitale verktøy i skolen forutsetter balanse mellom velfungerende infrastruktur, tilgang til gode læremidler og god lærerkompetanse. Elevene skal gå ut av skolen med digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å

lykkes i videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltagelse. Det skal den kommende IKT-strategien legge til rette for.

Helt til slutt bare to ord om omorganiseringen og det prosjektet vi har på Kunnskapsdepartementets område: Det er tre formål med den omorganiseringen. Det ene er at vi skal bruke skattebetalernes penger på en god og effektiv måte. Det andre er at vi skal ha bedre tjenester for sektoren. Det tredje er at vi ønsker å flytte kompetansesarbeidsplasser ut av hovedstaden til andre områder i landet.

Det kan lett skapes – det ser jeg i hvert fall i ett oppslag i mediene i dag – et inntrykk av at når stortingsflertallet ikke har sluttet seg til Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet og deres standpunkt om at Senter for IKT i utdanningen ikke skal inn i Utdanningsdirektoratet, så har Stortinget dermed besluttet det motsatte, men det er ikke tilfellet. Slik jeg oppfatter flertallet på Stortinget, har man ikke besluttet at Senter for IKT i utdanningen skal inn i Utdanningsdirektoratet. Vi hørte jo også representanten Nybø fra Venstre understreke – kanskje er det å ha et agnostisk forhold til dette, i hvert fall er det regjeringen som organiserer på regjeringens område – at det ikke er å forstå slik at det er en beslutning om det motsatte. Jeg vil også understreke at beslutningen om dette heller ikke er tatt i departementet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Christian Tynning Bjørnø (A) [11:30:41]: «Eg meiner det har vore ein stor og litt naiv politisk entusiasme for IKT i norsk skule dei seinaste tiåra.»

Det sa statsråden i 2015, med henvisning til at satsingen på IKT i skolen ikke må gjøres kun fordi det er «moderne».

For Arbeiderpartiet handler ikke entusiasmen om hva som er moderne, men om å sikre trygg bruk, kildekritikk, tilpasset opplæring, teknologikompetanse, formidling, kompetanse hos lærerne osv. Er dette naivt? Mener statsråden virkelig at dette får for stor oppmerksomhet i skolen?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:31:28]: Hvis man leser hele intervjuet med meg, står jeg ved hvert eneste ord. Eksempelet mitt var den store bølgen som var på 1990-tallet, da man var veldig opptatt av å kjøpe bærbare pc-er til elevene. Men det man var mindre opptatt av, var hvordan de digitale verktøyene ble brukt. Og det er det avgjørende.

Selv om det er mye klokt i det Arbeiderpartiet har skrevet og foreslått her, synes jeg nok fortsatt Arbeiderpartiet henger litt igjen i en tanke om at dette bare dreier seg om utstyr. For eksempel så jeg representanten Giske var ute for en stund siden og sa – det må jo være et av de mest kostbare løftene til Arbeiderpartiet – at man skal kjøpe iPad til absolutt alle elever i den norske skolen.

Mitt poeng er simpelthen at hvis man ikke også har med seg infrastruktur og kompetanse, ikke minst, blant dem som underviser, er det ikke nødvendigvis læringsfremmende bare å gi en iPad til alle elever. Erfaringen fra alle skoler som har satset stort på det digitale, er at man er nødt til å ha med skoleutviklingen og kompetanse.

Christian Tynning Bjørnø (A) [11:32:30]: Dette med lærerkompetanse er Arbeiderpartiet helt enig i. Det

er nettopp derfor vi har foreslått dette i hvert eneste statsbudsjett hele denne stortingsperioden og bevilget penger til økt kompetanse innenfor IKT hos lærerne, mot regjeringens stemmer. Jeg mener at utsagnet til statsråden fra 2015 i hvert fall ikke oser av teknologioptimisme. Men la nå det ligge.

Uansett er det viktigste at vi får en god, forpliktende nasjonal strategi som bidrar til at tilfældighetene i satsingen på IKT i skolen viskes ut.

Danmark har gjennomført en satsing der man har forpliktet både stat, kommune og private aktører, også med ressurser. Hva tenker statsråden om den satsingen? Og hvordan vil han sikre at en strategi ikke bare blir en satsing med ord, men faktisk betyr en reell satsing?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:33:26]: Jeg mener at det er to ting som det er viktig å skille. Det ene er digitale ferdigheter som digitale ferdigheter, og det andre er bruken av digitale verktøy i andre fag for å fremme læring i faget. Det kan av og til gå litt over i hverandre. For eksempel i matematikk er man også, i henhold til læreplanmålene, avhengig av å bruke digitale verktøy. Grunnen til at jeg mener de to tingene må henge sammen, er at det er ikke gitt at økt digitalisering gir elevene økt læring. Det er det god dokumentasjon for. Det er vanskelig å finne den koblingen.

Så er jeg helt enig i at en nasjonal IKT-strategi ikke bare må være ord; en må også ha konkrete tiltak. Noen av de tiltakene vil kanskje også koste penger. Det vil selvfølgelig komme, eventuelt, i kommende budsjetter.

Så er det mye godt ved den danske satsingen. Jeg er nok litt skeptisk til at de har gått veldig langt i å belønne skolen som investerer i digitale læremidler fremfor noe annet. Det mener jeg nok kommunene og skolene i stor grad burde kunne bestemme selv.

Iselin Nybø (V) [11:34:40]: Selv om jeg må innrømme at jeg ikke alltid forstår alt, er jeg veldig begeistret for teknologi og den utviklingen som skjer. Jeg er grunnleggende teknologioptimist og ser lyst på framtiden med alt det som kommer, enten alt vi vet kommer, eller det vi tror kommer, eller det vi ikke engang kan se for oss at skal komme. Men med dette følger det noen utfordringer, og mange ganger er det sånn at teknologien går foran resten av samfunnet, så vi klarer ikke helt å henge med når det gjelder regelverk, personvern og alt det som følger i kjølvannet av utviklingen.

I Venstre er vi veldig opptatt av personvern, og det er ikke til å stikke under stol at digitalisering av samfunnet og den utviklingen vi har hatt her, også gir noen ganske betydelige utfordringer på personvernssiden. Spesielt er det viktig å beskytte barn og unge, så det jeg vil utfordre statsråden på, er å si noe om hvilke konkrete utfordringer han ser på personvernssiden – og de løsningene han ser på dette.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:35:43]: Det er nok nesten av natur slik at på veldig mange områder vil politikken komme etter. Det er rett og slett fordi utviklingen går så utrolig raskt. Det som er viktig da, er å ha generelle allmenne regler som gjør at nye situasjoner fanges opp av lovverket, ikke at man løper etter med særregulering i hvert enkelt tilfelle.

Men så er det vanskelige problemstillinger, f.eks. er det store muligheter i å samle inn informasjon om elevene, registrere den, bruke den. Der er det personvernbegrensninger i dag, f.eks. at man ikke kan ta det ut av institusjonen, altså den enkelte skole og den type ting. Det kan allikevel i sum kanskje representere en personvernutfordring. Filming i norske klasserom: Det er en kjempefordel for en elev som er syk, borte, som f.eks. ligger på sykehus og kan følge undervisningen. Litt avhengig av hvordan man oppbevarer dette i etterkant, kan også det gi personvernutfordringer. Men det er fullt mulig å satse både på det digitale og ivareta personvernet.

Ivar Odnes (Sp) [11:37:00]: Eg er einig med ministeren i at det ikkje er nok å sikra digitale verktøy i skulen – både infrastruktur og kompetanse må sikrast. Då er spørsmålet infrastruktur, for her veit vi at det er mange som har manglande og dårleg tilkopling, særleg i heimen, men vi har òg ein del skular som slit med kapasitet. Det er sjølvsaugt ikkje innanfor kunnskapsministeren sitt ansvarsområde, men det er eit regjeringsansvar, så eg er ute etter å høyra korleis statsråden no jobbar opp mot særleg samferdselsministeren og kanskje kommunalministeren for å sørgja for fortgang for at vi har ein digital motorveg ut til alle som bur i Noreg.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:37:53]: Jeg må innrømme at det er et spørsmål som jeg ikke klarer å svare på. Det er, som representanten sier, Samferdselsdepartementet som har ansvaret for utbygging av digital infrastruktur. Det er også ordninger og støtteordninger for å bygge ut digital infrastruktur, f.eks. bakkenett, i områder hvor det ikke er i dag, men jeg har ikke hatt egne møter med min kollega i Samferdselsdepartementet om akkurat dette.

Så kan det hende – det må jeg eventuelt komme tilbake til i et skriftlig spørsmål e.l. – at det likevel er noen klare berøringspunkter, men jeg klarer ikke å svare på stående fot.

Ivar Odnes (Sp) [11:38:37]: Eg tenkjer det er viktig å presisera innanfor dette feltet at digitale verktøy faktisk er med og bidreg til universell utforming, at fleire no vert påkopla utdanningsløpet, og at elevane våre faktisk kan få nytte av det. Her håper eg at kunnskapsministeren tek opp dette med kollegaene sine i regjeringa, for no skjer utviklinga av digitale verktøy og læreplanar innanfor dette så fort at eg håper at det ikkje er infrastrukturen som stoppar det. Det er framleis ei innstendig oppfordring til ministeren om å følgja opp dette.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:39:25]: Jeg tror jeg rett og slett må registrere oppfordringen, og så må jeg oppfordre representanten tilbake. Hvis han ønsker et litt grundigere svar enn det veldig lite grundige svaret jeg ga nå, så tar jeg gjerne et spørsmål i spørretimen – et skriftlig spørsmål.

Ivar Odnes (Sp) [11:39:42]: Han får det til høsten.

Marianne Aasen (A) [11:39:51]: Jeg tar ordet fordi jeg reagerer på at statsråd Torbjørn Røe Isaksen når han får et spørsmål fra Arbeiderpartiet, i kjent stil begynner å

snakke om Arbeiderpartiets politikk og kommentere den. Vi er selvfølgelig ikke bare opptatt av utstyr, men utstyr er veldig viktig når vi snakker om informasjonsteknologi. Vi må jo ha tilgang på teknologiske hjelpemidler når det er det faget handler om. I dette forslaget vårt er vi mest opptatt av nettopp dette med kompetanse, så slike – hva skal vi si – litt artige kommentarer når vi stiller spørsmål, hadde det jo vært fint om han brukte en annen anledning til.

Det jeg egentlig lurer på, er hva statsråden har tenkt å si til sitt departement. Hva er ordren han kommer til å gi om hva denne strategien skal handle om, fra Høyres side? Det er uklart.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:40:50]: Jeg prøver å svare på spørsmålene som kommer fra alle representanter, men i og med at spørsmålet i dette tilfellet også var polemisk formulert, mente jeg det var naturlig å bruke det jeg så på som en av svakhetene ved Arbeiderpartiet. Man må jo innrømme at dette er en arena for debatt også når man stiller spørsmål. Men jeg prøver generelt å svare på spørsmålene som kommer.

Ordren som departementet har fått fra regjeringen, og som også nå delvis er fulgt opp gjennom første møte med partene, er nettopp at vi skal ha en strategi som henger sammen – både kompetanse, infrastruktur og innhold.

For å ta et illustrerende eksempel: Jeg ble spurt om Danmark her i stad. I Danmark kan ting tyde på at mye av de digitale læremidlene som er kjøpt inn, er en slags digitale lærebøker, f.eks. Det er ganske avgjørende og ganske viktig at man hvis man skal bruke mer penger på digitale læremidler, kjøper inn noe som utnytter fordelene ved at de er digitale, ikke bare lærebøker i et annet format.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Marianne Aasen (A) [11:42:18]: Jeg kjente meg veldig igjen i det representanten Iselin Nybø fortalte om sin entusiasme som teknologioptimist på dette feltet, og årsaken til at jeg er det, er at jeg for noen år siden var til stede på en skole i Oppegård hvor det gikk multihandikappede barn. Der møtte jeg en jente som var 13–14 år. Hun hadde aldri klart å skrive før, aldri klart å kommunisere noe særlig godt før. 14 dager før hadde hun fått en iPad, og nå kunne hun skrive ved hjelp av iPaden. Det var første gangen hun kunne sette sammen bokstaver og uttrykke seg mer komplisert enn man klarer med tegnspråk. Det var da jeg forsto for alvor at denne teknologien kan endre folks liv på en helt annen måte enn med de virkemidlene som vi har hatt tilgjengelig.

Jeg brenner for at alle norske barn skal få tilgang på den type læremidler slik at de får en bedre skolehverdag, for det er mange barn i norsk skole som ikke opplever den læringen som de burde hatt, og den utviklingen de burde hatt, rett og slett fordi de sliter og ikke får nok tilgang på digitale læremidler.

Jeg har også lyst til å bruke tiden til å si at jeg er veldig glad for at komiteen enes om en felles merknad når det gjelder NDLA og dette med forlagene og den markedssituasjonen vi har i norsk skole hva gjelder læremidler. Det er viktig at vi sikrer – og at statsråden tar med seg – dette

som en del av strategien som nå skal lages, at man analyserer den markedssituasjonen vi har, hvor vi har tradisjonelle aktører som har vært i lærebokmarkedet i mange, mange år, og som kobler sammen lærebøker og digitale læremidler, og som er i markedet, og så har vi NDLA, som er en gratis tjeneste i videregående opplæring som fylkeskommunene står for, og som også er i markedet, men at edtech-firmaene også får en plass her.

Jeg er bekymret for at i den situasjonen som er nå, vil vi ikke kunne oppnå mange av de målene vi har, fordi den markedssituasjonen lager innlåsningsmekanismer, som økonomene ville kalle det. Det er uheldig, særlig fordi det rett og slett kan gå ut over elevene at lærerne ikke kan velge fritt det læremidlet som de mener er best i sitt fag. Det må de kunne gjøre – enten læremidlet er fra forlagene, fra NDLA eller fra edtech-firmaer av ulik karakter – og det er vår jobb å sikre at det markedet fungerer. Vi skal ikke lage lærebøker. Vi skal ikke ta beslutninger rundt omkring om hva den enkelte skole og den enkelte lærer skal bruke av digitale hjelpemidler, men vi må sørge for at rammebetingelsene er slik at lærerne kan gjøre det som er best for barna.

Norunn Tveiten Benestad (H) [11:45:29]: Jeg er glad for hver anledning vi har i denne salen til å ta opp temaet digitalisering i skolen, og nå er jeg glad for at det igjen er på agendaen.

Nå arbeider regjeringa med en nasjonal strategi, som vi nettopp hørte kunnskapsministeren fortelle, og det er bra. Skal vi lykkes med å gi våre barn den opplæringen og kvaliteten i skoletilbudet som vil ruste dem for morgendagens oppgaver, må vi selvsagt bruke de muligheter teknologien gir, og jeg synes representanten Aasen hadde et godt illustrativt eksempel på nye muligheter. Jeg vil gjerne peke på tre områder som er viktige, og som må ligge til grunn for en god implementering av digital teknologi i skolen.

Det handler for det første om lærernes digitale kompetanse og læringssyn. Dersom dette ikke vektlegges i lærerutdanningen, stiller lærerne dårlig forberedt når de kommer i klasserommet. Jeg er derfor veldig godt fornøyd med at Senter for IKT skal ha et nært samarbeid med lærerutdanningsinstitusjonene for å sikre den profesjonsfaglige digitale kompetansen, og at den forsterkes i den nye lærerutdanningen.

Det andre handler selvfølgelig om skolens digitale infrastruktur, både utstyr og bredbåndsdekning. Og med minfeide.no, som nylig er lansert, har Skole-Norge tatt et godt skritt framover for å legge til rette for en effektiv og digital skolehverdag, både for skoleeiere, for lærere, for elever og for foreldre. Det har flere vært inne på. Og det er også en viktig forutsetning for å legge til rette for at de gode læremidlene og verktøyene kan gjøres tilgjengelige for elever og lærere.

Her er vi ved mitt tredje poeng. Dersom vi skal lykkes med en god digital strategi, implementere gode teknologiske løsninger og utvikle en god kultur for bruk av digitale hjelpemidler og læringsverktøy i skolene våre, må det også legges til rette for at det utvikles et sterkere digitalt læremiddelmarked. Skolene og lærerne må – som representanten Aasen også var inne på – ha friheten til å velge de læremidler som fungerer best i undervisningen til enhver tid, enten de er analoge eller digitale. Og det er vår oppgave å sørge for at konkurransevilkårene legger til ret-

te for at det produseres og utvikles læremidler med god kvalitet i alle format.

I Høyre mener vi det skjer best i konkurranse, der markedet fungerer godt. Vi tror at minfeide.no kan gi enda bedre muligheter og videreutvikles, og at det har et større potensial som en felles tilgangsportale for tilgjengeliggjøring av læremidler. Jeg håper det kan komme en neste utviklingsfase her.

Bente Thorsen (FrP) [11:48:19]: Jeg har lyst til å holde fram at det skjer mye positivt innen digitalisering i norsk skole. I min hjemkommune, Karmøy kommune, satser kommunepolitikere systematisk på IKT i skolen – og ros til dem for det. Karmøy-skolen har et prosjekt gående i samarbeid med Rikt AS om digitale læremidler i skolen. Gjennom bruk av iPad og koding i skolen og det å tilføre lærerne kompetanse, både enkeltvis og gjennom samarbeid i nettverk med skolene som er i prosjektet, arbeides det systematisk med digitalisering.

Lærerne gir veldig positive tilbakemeldinger fra de skolene som har brukt iPad i undervisningen. De sier at de sparer tid, og at det er mye større sømløshet mellom digitalt og analogt arbeid. Det er langt bedre muligheter for kreativ utfoldelse, uavhengig av fag. Elever produserer mer tekst, bilder, film og animasjon, og iPad løfter svake elever og gir økte utfordringer til sterke elever. Med iPad som verktøy får elevene tilrettelagt undervisning og hurtig tilbakemelding. iPad gjør læringsprosessene enklere og terskelen til kunnskap lavere. iPad er et veldig bra personlig læringsverktøy, hevdes det også. Dette støtter fullt opp om Aasens beskrivelse av effekten av digitale læremidler.

Lærerne sier også at digitale verktøy i skolen handler om mye mer enn digital kompetanse. Elever blomstrer fordi de finner veien til læringsglede. Når elevene får oppleve mestring, øker motivasjonen. Når de får utfolde seg på plattformer som gir den forventede effekten, slippes skaperlysten og kreativiteten fram. Resultatet er vesentlig bedre fokus, motivasjon og et økt læringstrykk.

Lærerne er svært positive. De lærerne som har vært med på en rekke kurs, sier at de har vært med på en fantastisk reise som har åpnet opp for å tenke undervisning på en mer kreativ måte, og som skaper motivasjon og engasjement hos lærerne. Lærerne viser til at Rikt AS viser oss hvordan vi skal utvikle praksisen, men de er tydelige på at Karmøy-skolen selv må gjøre jobben. De er også tydelige på at de må trene mye og bygge lag, både innad på skolene og på tvers av skolene, for å nå målet om økt læring. Når skolene er ferdige med kursrekken, går de derfor inn i et nettverk på tvers av skoler med det målet å bli bedre sammen.

Dette viser at det til tross for en manglende nasjonal IKT-strategi skjer mye positivt både i Karmøy-skolen og tilsvarende i mange andre skoler i Norge. Dette er takket være lokale politikere som satser, og ikke minst engasjerte lærere som også får et sterkt eierforhold til sin egen utarbeidede IKT-strategi. Og jeg ser fram til regjeringens IKT-strategi, som jeg forventer vil ivareta det lokale engasjementet, eierskapet til økt digitalisering, samtidig som det viser en offensiv satsing på dette feltet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [11:51:30]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Gjennomføring av rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen–Grundset/Basthjørnet i Hedmark som OPS-prosjekt med delvis bompengefinansiering (Innst. 216 S (2016–2017), jf. Prop. 45 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tor André Johnsen (FrP) [11:52:42] (ordfører for saken): Jeg vil takke komiteen for et godt samarbeid i denne saken. Dette er virkelig en gledens dag. Endelig skal vi formelt vedta utbygging av den meget sterkt trafikerte og meget viktige hovedveien mellom Hamar og Elverum – hovedveien for lastebilnæringen mellom Oslo og Trondheim. Brukere og de som bor langs veien, har ventet lenge på dette, så det er utrolig gledelig at vi nå endelig kommer i gang. Hytteturistene i en av Norges største skidestinasjoner, Trysil, vil også kunne glede seg over å få ny, trygg og fin firefelts motorvei. På ettermiddagene og i helgene står trafikken nesten stille i sammenhengende kø fra Løten til Elverum, og dette vil nå bli vesentlig bedret.

Utbygging av rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen–Grundset/Basthjørnet i Hedmark er en viktig styrking av rv. 3, spesielt som veiforbindelse for godstransport mellom Oslo og Trondheim, og utbyggingen vil også styrke Hamar/Elverum som en god arbeidsmarkedsregion. Prosjektet gir økt trafiksikkerhet og økt framkommelighet, bedre bomiljø langs dagens vei og et sammenhengende tilbud for gående og syklende mellom Hamar og Elverum. Detaljert løsning for ny rv. 3/rv. 25 er fastlagt gjennom reguleringsplaner, godkjent av Løten kommune og Elverum kommune i januar og desember 2012.

Jeg blir ikke forundret om opposisjonen benytter anledningen til å kritisere regjeringen ved å påstå at prosjektet er forsinket. Det blir i så fall en feilaktig påstand. Vi er allerede godt i gang med prosjektet. Nøtterøy er allerede i slutfasen med avskoging av traseen. Arbeidet med utsetting av målesøyler for presisjonsgrunnlag, videre kartlegging og utstikking av veiprojektet har allerede pågått siden vinteren og vil bli fullført i løpet av våren 2017. Ombygging av lokalveinettet på Ånestad i Løten og Grindalsmoen i Elverum samt ombygging av dagens rv. 25 på Terningmoen til firefelts vei starter allerede nå sommeren 2017, og OPS-kontrakten utlyses nå våren 2017. Statens vegvesen har bygd og etablert et byggherrekontor på Ånestad, hvor alt dette arbeidet og framtidig OPS-kontrakt skal styres fra. Her er vi godt i gang.

Rv. 3 bygges som ny vei i én trasé hele strekningen. Rv. 25 tilknyttes dagens rv. 3 ved Terningmoen i Elverum, og alle nye riksveier bygges med midtrekkverk. 16,5 km bygges som firefelts, 10,5 km bygges som tofelts med for-

bikjøringsfelt. Og dagens riksvei, som avlastes, skal inngå som framtidig lokalveinett.

Det hadde vært ønskelig med en mer enhetlig veistandard enn det som her er planlagt. I dette prosjektet benyttes nemlig flere veistandarder. Det er en vanlig firefelts, en smal firefelts, en to/trefelts og også litt tofelts. Det er ikke en god løsning, og det burde selvfølgelig vært en mer enhetlig standard. Det er spesielt strekningen på 3 km mellom Tønset og Ommangsvollen hvor trafikkprognosene tilsier at det burde bygges firefelts vei i stedet for to/trefelts vei. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har for øvrig gjennomført viktige endringer som å fjerne en rundkjøring på Tønset og erstatte den med et trygt og sikkert planfritt kryss og endre 100 km/t til 110 km/t.

Avslutningsvis vil jeg påpeke at bompenger på sideveiene er en dårlig løsning. Målet vårt er lavere bomtakster slik at man kan få samme løsning som på E18 gjennom Vestfold.

Ved å ta enkle grep, som lengre nedbetalingstid og bruke lavere rente, fikk man i Vestfold nesten halvert bomtakstene. Lavere takster fører til mindre lekkasje til sideveiene, og man slipper å sette opp bomber for å dempe for lekkasje. Dette er også noe som bør gjøres på rv. 3/rv. 25. I den forbindelse har jeg lyst til å rose Løten kommune, Elverum kommune og komiteen for at man ønsker å få ned bomtakstene ved å øke nedbetalingsperioden til 20 år samt å åpne for å bruke markedsrente i stedet for en kunstig høy beregningsteknisk rente. Slike grep vil føre til at bomtaksten kommer godt ned på 30-tallet, og Fremskrittspartiet imøteser et lokalt initiativ for å sørge for at man også bruker markedsrente her, på rv. 3/rv. 25, slik man gjør på E18 gjennom Vestfold.

Karianne O. Tung (A) [11:57:39]: La meg først få lov til å benytte anledningen til å takke komiteens medlemmer for samarbeidet.

Utbyggingen av rv. 3 og rv. 25 i Hedmark er en etterlengtet utbygging. Det er nok en del folk i Hedmark som nå i dag følger med på forhandlingene i Stortinget, og for mange er dette en stor dag, så gratulerer til alle sammen som har jobbet lenge med dette prosjektet.

Det er en kjent sak at de fleste av de tyngste og lengste kjøretøyene velger rv. 3 framfor E6 når de skal kjøre hele eller deler av strekningen Oslo–Trondheim. Rv. 3 har lavere høydeforskjell og kortere reiseavstand, og veien er så å si aldri vinterstengt. Arbeiderpartiet mener dette prosjektet er helt riktig og ikke minst viktig. Det er derfor en enstemmig komité som i dag ønsker å sette spaden i jorda raskest mulig for å bygge vei, og det er vi glad for.

Arbeiderpartiet mener det også er fornuftig å se på den beregningstekniske renten, både på dette prosjektet og på andre prosjekt. Det vil åpne for lavere takster, kortere nedbetalingstid eller utvidelse av prosjektet, noe som vil gi mer vei for pengene. Det potensielt økte økonomiske handlingsrommet må gi løsninger som har god forankring blant dem som er mest berørt av bompengeprojektet.

Når det er sagt, fortjener også forslaget om organiseringen av dette prosjektet som et OPS-prosjekt noen kommentarer. OPS-prosjekter er ikke en framtidsrettet og moderne måte å finansiere samferdselsprosjekter på – merk at jeg sa «finansiere», ikke «bygge».

Privat lånefinansiering av vei er dårlig forvaltning av fellesskapets penger da det gir større finanskostnader, som

til syvende og sist må betales av fellesskapet. Forslaget om milepælsutbetaling endrer ikke nevneverdig på dette faktumet. Det er fremdeles sårn at bompengeselskap med offentlige garantier oppnår bedre betingelser i markedet enn det som er tilfellet for betingelsene i OPS-kontraktene, noe regjeringen selv faktisk erkjenner i Meld. St. 25 for 2014–2015, På rett vei.

Det er viktig å få mest mulig vei for pengene. Forslaget om å gjennomføre rv. 3 som et OPS-prosjekt har i realiteten forsinket prosjektet med to år, ene og alene sørget for å dra kostnadene i prosjektet opp med 250 mill. kr i økte rentekostnader og forlenget innkrevingstid av bompenger. Til tross for lavere takster isolert sett påfører man altså her bilistene og næringstransporten en ekstraregning og en forsinkelse som kunne ha vært unngått. De lokale vedtakene ble gjort i 2014, men fordi regjeringen gjorde prosjektet om til et OPS-prosjekt, brukte Statens vegvesen to nye år på å lage nye saksframlegg.

Prosjektet på rv. 3 har i gjeldende NTP en kostnadsramme på 3,2 mrd. kr. Fire år senere ser vi at prosjektplanene for strekningen hovedsakelig er de samme som i 2013, med noen få unntak. Likevel har vi nå en kostnadsøkning på 1,9 mrd. kr på fire år. Dette kan ikke forsvares av endringene i prosjektet alene. Kostnadsøkningen er uforholdsmessig stor og representerer en utfordring for sektoren generelt som statsråd Solvik-Olsen så langt ikke har evnet å ta tak i.

For Arbeiderpartiets del gjøres organiseringen av dette prosjektet som et OPS-prosjekt med en liten bismak, men veien er allerede to år forsinket, og Arbeiderpartiet har ingen interesse av å bidra til ytterligere forsinkelser i denne saken. Vi stemmer derfor for innstillingen og videre også mot forslaget fra SV og Miljøpartiet De Grønne.

Helge Orten (H) [12:01:56]: La meg få starte med å takke både komiteen og ikke minst saksordføreren for et godt samarbeid og et stort engasjement.

Riksvei 3 og rv. 25 på strekningen Ommangsvollen–Grundset/Basthjørnet i Hedmark er en viktig strekning å få utbedret av hensyn til trafikken mellom Oslo-området og Trøndelag, men også for å skape et sterkere og mer integrert bo- og arbeidsmarked på strekningen Hamar–Elverum. Det er altså et prosjekt som er viktig både for gjennomgangstrafikken og ikke minst for lokal- og regionaltrafikken.

Samtidig er det en strekning der det dessverre skjer for mange ulykker. Når vi får på plass ny firefelts vei på store deler av strekningen, tofelts vei med midtdeler og forbikjøringsfelt på deler av strekningen samt nye gangveier, er det god grunn til å forvente at ulykkesfrekvensen vil bli betydelig lavere, og aller helst null.

Saksordføreren har gitt en god beskrivelse av prosjektet, så jeg skal ikke bruke tid på å gjenta det. Siden Prop. 45 S for 2016–2017 både omhandler bompengennkrevingen i prosjektet og legger rammen for gjennomføring av utbyggingen som et OPS-prosjekt, vil jeg knytte noen kommentarer til det.

Det er beregnet et samlet bidrag til prosjektet fra bompenger på 3,3 mrd. kr målt i 2016-kroner. De øvrige midlene kommer gjennom statlige bevilgninger. Siden dette prosjektet skal gjennomføres som et OPS-prosjekt, vil de statlige midlene i hovedsak benyttes til utbetaling ved ferdigstillelse. Det gjør at behovet for bompengelån blir svært

begrenset i dette prosjektet, faktisk lavere enn ved ordinær gjennomføring, og at hovedtyngden av pengene som blir innkrevd fra bilistene, i dette tilfellet faktisk går til prosjektet.

For Høyre har det vært viktig å ta i bruk flere former for gjennomføringsstrategier ved bygging av vei. Målet må være at vi får bygd mer vei raskere, mer effektivt og til rett kostnad. Det er en viktig grunn til at vi har etablert Nye Veier AS, og det er en viktig grunn til at vi også ønsker å bruke offentlig–privat samarbeid der det er hensiktsmessig. Dette prosjektet kan egne seg godt for å bruke OPS som gjennomføringsstrategi.

Erfaringer fra tidligere gjennomførte prosjekter i Norge har vært god. I en OPS-kontrakt vil det være sterke incentiver for rask gjennomføring, siden den økonomiske risikoen for forsinkelser ligger hos OPS-selskapet. Videre viser det seg at OPS stimulerer til økt innovasjon og nye tekniske løsninger. Kontraktsfesting, drift og vedlikehold i 20 år gir også stor forutsigbarhet og en definert standard i hele tjuårsperioden.

Når jeg leser og hører Arbeiderpartiets kritikk av OPS som gjennomføringsstrategi og det som står i Innst. 216 S for 2016–2017, er det i grunnen gammel retorikk om lånefinansiering av vei og dårlig forvaltning av fellesskapets ressurser. Det er nesten så jeg undres om de i det hele tatt har satt seg inn i hvordan dette prosjektet er tenkt gjennomført, om de i det hele tatt har reflektert over fordelene som OPS bidrar til som gjennomføringsstrategi.

I dette prosjektet er det foreslått en utbetaling av ca. 50 pst. av byggekostnaden ved ferdigstillelse av prosjektet, i hovedsak fra statlige midler. Slik dette prosjektet er strukturert, betyr det at behovet for bompengelån er svært begrenset. Den samlede lånefinansieringen i prosjektet blir sannsynligvis ikke særlig større enn ved tradisjonell gjennomføring, men finansieringsbehovet vil i hovedsak være hos OPS-selskapet og ikke hos bompengeselskapet. Det er også risikoen.

Jeg lar meg forundre over at Arbeiderpartiet ikke synes å være villig til å ta i bruk nye måter å organisere og gjennomføre viktige veiprojekt på. For Høyre og regjeringa er det viktig å ta i bruk hele verktøykassen. Da kan OPS være et godt virkemiddel der det er hensiktsmessig, ikke minst for å stimulere til økt innovasjon og bedre risikofordeling mellom privat og offentlig sektor og å skape forutsigbarhet i både investerings- og driftsfasen.

Jeg er overbevist om at gjennomføringen av dette prosjektet som et OPS-prosjekt vil gi gode resultat.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [12:06:08]: Denne saken handler om gjennomføring av prosjektet rv. 3/rv. 25 i Hedmark som et OPS-prosjekt. Riksvei 3 inngår i transportkorridoren mellom Oslo-området og Trøndelag. Prosjektet har som målsetting å gi bedre framkommelighet, bedre trafiksikkerhet og et bedre bomiljø langs dagens vei. Det skal også gi et sammenhengende tilbud for gående og syklende mellom Hamar og Elverum. Ny rv. 3 legges utenom Elverum, og utbyggingen vil styrke Hamar og Elverum som felles bo- og arbeidsmarkedsregion.

Det er et godt prosjekt Stortinget vedtar i dag. Ikke minst er det gledelig at vi nå får et nytt OPS-prosjekt i gang. Kristelig Folkeparti støtter dette, og fra vår side har vi i lang tid – en rekke ganger og konsekvent – vært positive til OPS-modeller innenfor veisektoren.

Stortingsmeldingen På rett vei la grunnlaget for en fornyelse av måten vi bygger veier på i Norge. Det har Kristelig Folkeparti etterlyst lenge, men under den rød-grønne perioden var det altfor lite fokus på fornyelse av sektoren. Nå ser vi en endring, og Kristelig Folkeparti er stolt av å være en del av et flertall som sørger for nytenkning, innovasjon og fornyelse i norsk veibygging. OPS er én av flere aktuelle gjennomføringsstrategier som kan benyttes. Det viktigste er at vi sørger for at planlegging og bygging av veiprosjekter blir gjennomført raskt og kostnadseffektivt. OPS-modellen er et godt virkemiddel i så måte. Derfor er det også svært positivt at Nye Veier AS er etablert, og at OPS blir tatt i bruk der det er aktuelt som et supplement til tradisjonelle gjennomføringsstrategier.

Når det gjelder prosjektet rv. 3/rv. 25 i Hedmark, framgår det av proposisjonen at det kan være hensiktsmessig å få prøvd ut ulike modeller for milepælsbetaling. Derfor er det for dette prosjektet lagt opp til en noe lavere milepælsbetaling enn det som følger direkte av stortingsmeldingen På rett vei. Det legges her opp til en OPS-modell der ca. 50 pst. av byggekostnadene blir utbetalt ved trafikkåpning, og det resterende over 20 år. Samtidig er det viktig at betalingsstrømmen utformes slik at det blir en reell risikooverføring til OPS-selskapet, noe som er et sentralt moment for staten i valg av en OPS-modell. Her blir behovet for bompengelån redusert sammenlignet med ordinær gjennomføring, og bompengeselskapet tar opp et mindre lån.

Med dette som bakteppe er det interessant å registrere Arbeiderpartiets vedvarende motstand mot en slik tenkning. I innstillingen hevder Arbeiderpartiet at til tross for ordningen med milepælsutbetalinger handler OPS fortsatt om privat lånefinansiering av offentlig vei. Vel, denne motstanden mot fornyelse er i beste fall konsistent over tid. I 2011, den 26. oktober, svarte daværende statsminister, fra Arbeiderpartiet, på et spørsmål om veibygging fra representanten Knut Arild Hareide. Han sa det da slik:

«Det er jo slik at hvis Norge begynner å lånefinansiere veiprosjekter, har vi innrettet oss veldig dumt. Vårt problem er ikke at vi har for lite penger, vårt problem er den totale bruken av penger og eventuelt press på renten. Vi behøver ikke å kjøpe veier på avbetaling, vi kan bevilge til dem kontant.»

Dette sa daværende statsministre.

Dersom Arbeiderpartiet fortsatt mener at låneopptak er et galt virkemiddel innenfor veisektoren, er det grunn til å minne om at det totale lånebeløpet som den rød-grønne regjeringen sto bak for å få bygd ny vei, var større enn noen gang før.

Så hører jeg representanten Tung fortsatt gi uttrykk for stor skepsis til OPS-prosjekter. Men bompengesystemet, som også Arbeiderpartiet har akseptert, har renteutgifter som selskapene må betjene som følge av lånene de tar opp i vanlige banker. Selskapene har også andre kostnader ved å drifte bompengeløsningene. Bompengeselskapene må dessuten forskuttere statens bidrag til bygging av veien og får derfor også renter på dette. Dersom Arbeiderpartiet fortsatt mener at dette er å innrette seg «veldig dumt» – for å sitere daværende statsminister – taler det for seg selv. Arbeiderpartiet sørget for låneopptak, eller vei på avbetaling, som de kaller det, så retorikken faller her etter min mening på sin egen urimelighet.

Kristelig Folkeparti og jeg er mer opptatt av å bidra til en fornyelse av sektoren, raskere utbygging, lavere risiko og mer vei for pengene. Jeg viser ellers til saksordføreren gode gjennomgang.

Presidenten: Janne Sjølmo Nordås har tegnet seg i siste øyeblikk og får ordet før statsråd Ketil Solvik-Olsen.

Janne Sjølmo Nordås (Sp) [12:11:27]: Det er riktig. Jeg ba om ordet for å si litt om det forslaget til vedtak som er lagt fram.

Først har jeg lyst til å si at Senterpartiet er positiv til gjennomføringen av dette prosjektet. Utbyggingen av rv. 3/rv. 25 – en viktig strekning for transportnæringen – er etterlenget og veldig betimelig å få på plass. Senterpartiet ønsker mest mulig vei for pengene, og derfor tror vi at dette prosjektet blir bra.

Jeg har bare et par anmerkninger. Vedlikeholdet på strekningen og i regionen må ses litt i sammenheng, så man ikke gjør dobbeltarbeid, for her er det mange ulike aktører. Det tenker jeg er litt viktig for å være effektiv når det gjelder å bruke pengene best mulig.

Så er Senterpartiet ved en inkurie ikke kommet med i en merknad vi skulle vært med i. Det er merknaden som starter med at et flertall «registrerer at det legges opp til en beregningsteknisk rente på 5,5 pst.». Der skulle Senterpartiet vært med.

Så helt til slutt: Senterpartiet kommer ikke til å støtte forslag nr. 1, som er lagt fram av SV og Miljøpartiet De Grønne.

Presidenten: Da har representanten klargjort at Senterpartiet skulle vært med på den merknaden.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:13:08]: Dette er en god anledning til å gratulere alle som har vært med og brakt fram dette viktige prosjektet – alle ingeniører, rådgivere, politikere, lokalt næringsliv og andre som har jobbet jevnt og trutt, og som nå belønnes med at Stortinget gir sitt tilsagn til å bygge en viktig veistrekning.

Sommeren 2014 og sommeren 2015 kjørte jeg henholdsvis E6 og rv. 3 for å oppleve og erfare hvordan veien er i seg selv, møte ingeniører, Vegvesenet og folk som jobber med å utbedre veien – både der det skal bygges nytt, og der man trenger mer vedlikehold – og treffe lastebilsjåfører, næringsliv, logistikkfolk, butikkeiere og bensinstasjonsfolk for å få vite hvor viktig den transportåren er i hverdagen. Det er ikke tvil om at rv. 3 er en viktig samferdselsåre nord-sør. Ofte synger man om E6, men mange lastebilsjåfører kjører rv. 3. Det å sørge for at den blir bedre, både for dem som skal langt, og – ikke minst – for dem som kjører den daglig, til og fra arbeid, til og fra barnehage med ungene sine, til og fra kulturtilbud og fritidstilbud, er viktig. Det å få bedre flyt i trafikken gir større forutsigbarhet i hverdagen. Det betyr at vi kan bruke mindre tid på å reise og mer tid på å være der vi skal, med familie, på jobb, med venner.

Men det betyr også at man kan reise tryggere. Det å redusere antall ulykker, eller risikoen for ulykker, er en viktig del av dette. Å sørge for at folk føler at de kan komme trygt og raskt fram, er viktig i vårt samfunn.

Dette er en viktig transportkorridor mellom regioner, men også lokalt. Det er en del av hovedforbindelsen som

går mellom Hedmark og Hamar, Østerdalen og Trysil. Her får man altså 26,6 km ny riksvei, firefeltsvei på mye av strekningen. Og hvis Vegvesenet mener at det egentlig burde være mer, skal vi mer enn gjerne være med og finne løsninger. Det er midtrekkverk, forbikjøringsfelt og 8 km gang- og sykkelvei, og det skal tilpasses veldig mange kilometer med lokale veier. For å utbedre kontroll- og trafikkstasjonen må man få lagt noe av veien vekk fra der folk bor, sånn at de også får bedre lokalmiljø. Det synes jeg er bra. Jeg er glad for at man har kommet så langt, og jeg gleder meg til å se gjennomføringen.

Så registrerer jeg at enkelte fra opposisjonen finner sine behov for å klage, uten at de har alternative forslag. Det er ikke noe nytt. La meg likevel få påpeke at jeg synes at noe av den klagingen er direkte feil. En gir inntrykk av at prosjektet er forsinket. Det har man fortsatt til gode å påvise. Men jeg vet at det ble lagt fram en presentasjon før denne regjeringen tiltrådte, der Vegvesenet sa at hvis det kommer penger allerede i statsbudsjettet til Stoltenberg-regjeringen, kan vi komme i gang raskere. Men Stoltenberg-regjeringen leverte aldri de pengene, og da å beskyldte dagens regjering for forsinkelser fordi deres egen regjering aldri finansierte, er lite grann snodig. Dette er jo ikke en vei som har blitt påtenkt plutselig nå, dette er en vei man har jobbet med lenge. Og hvis dette var så viktig som Arbeiderpartiet gir inntrykk av at det plutselig ble nå, trodde jeg at Arbeiderpartiet ville ha funnet tid i løpet av sine år til faktisk å framlegge dette. Nå framlegger man, man finansierer, vi får gjort vedtak, og vi får gjort det på en bedre måte. For meg er det viktigste med et veiprojekt ikke når man begynner planprosessen, det viktigste er faktisk når veien åpnes. Ved å ha en OPS-tilnærming til dette er det sannsynlig at man kommer raskere i mål enn det man har gjort før.

Det er litt rart – til og med Arbeiderpartiet skriver i sine merknader at det har blitt gjort studier som har evaluert OPS-prosjekter som har blitt gjennomført, og man ser at risikohåndteringen blir bedre, og at gjennomføringstiden blir kortere, men man kan ikke nødvendigvis påvise lavere kostnader. Vel, det betyr at man har gevinst på to av tre punkter. Allikevel er Arbeiderpartiet imot. Men rapporten som Arbeiderpartiet selv viser til, betyr raskere gjennomføringsfart. Og så sier man her at dette forsinker det. Da tror jeg Arbeiderpartiet skal lese rapportene de selv skriver om.

Jeg tror alle vet hvor mitt parti har sitt hjerte når det gjelder bompenger. Jeg skulle ønske vi kunne unngå det. Men samtidig har vi et stortingsflertall som har sagt at bompenger er en del av finansieringsmetoden. Da er det likevel viktig at vi reduserer nivået. Det er litt rart at Arbeiderpartiet gir inntrykk av at OPS-finansiering koster penger, mens bompenger er gratis. Nei, bompenger er også penger lånt i det private markedet, og som man betaler renter på. Der stortingsflertallet i dag har sagt at vi skal bruke penger for å få økt de statlige andelene for å redusere finanskostnadene, da stemmer Arbeiderpartiet mot i statsbudsjettet. Hvis de er imot høye finansieringskostnader, bør de støtte borgerlig politikk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karianne O. Tung (A) [12:18:25]: Nå har statsråd Solvik-Olsen sittet med ansvaret og budsjettene i 2014, 2015, 2016 og nå i 2017, og prosjektet kommer først i

2017, så han har heller ikke vært nevneverdig ivrig etter å få satt spaden i jorda.

Men nå skal Stortinget endelig vedta denne utbyggingen, og det er bra. Regjeringen har sagt at veier skal bygges mye raskere. Dette prosjektet er i realiteten to år forsinket, og ikke bare er det to år forsinket, men det har også blitt nesten 2 mrd. kr dyrere på fire år. Så hvordan forklarer statsråden at prosjektplanene har blitt nesten 2 mrd. kr dyrere på fire år?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:19:09]: Fordi ingeniørene og de som planlegger det, finner at det er løsninger som ble dyrere enn det de opprinnelig trodde. Det er en utfordring en har på mange veiprojekter, og det er derfor vi jobber for å få ned kostnadene. Jeg registrerer dog at stort sett hver gang både Vegvesenet og ikke minst Nye Veier finner enklere og bedre løsninger, som får kostnadene ned, pleier rød-grønne lokalpolitikere å protestere mot de løsningene. De vil ikke være med og redusere kostnadene. Når vi finner muligheter for å framskynge veiprojekter, som f.eks. i Trøndelag, sitter fylkespolitikere og lokalpolitikere fra Arbeiderpartiet og protesterer mot at veiprojekter framskyndes.

Nå ser vi at på E6 i Hedmark finner en muligheter for å finne andre løsninger som tar ned kostnadene, og da sitter Senterpartiet og Arbeiderpartiet i kommunestyret og blokkerer dette. Så jeg skulle ønske at Arbeiderpartiet var med og fant løsningene og vedtok dem, istedenfor å etterlyse dem, men så stoppe dem.

Karianne O. Tung (A) [12:20:03]: Jeg registrerer at statsråden ikke er interessert i å svare på hvorfor dette prosjektet har blitt nesten 2 mrd. kr dyrere. – Det får så være.

Statsråden var i sitt innlegg også inne på bompenger og hvorfor hans parti er imot bompenger. I regjeringsplattformen til Høyre og Fremskrittspartiet står det at «bompengandelen i nye prosjekter skal reduseres».

Nå har vi et helt nytt prosjekt til behandling i Stortinget. Hvordan vil statsråden forklare at han egenhendig foreslår å øke bompengandelen fra 61,5 pst., som er gjeldende NTP, til 64,7 pst. i proposisjonen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:20:43]: Da denne regjeringen overtok, var bompengandelen i nye veiprojekter i snitt over 40 pst. I de prosjektene vi legger fram nå, er de i snitt lavere enn 30 pst. Så kommer det en del prosjekter som kommer billigere ut enn det vi trodde, og noen prosjekter blir dyrere. Dette er et av prosjektene som har en høyere kostnad enn en opprinnelig tenkte.

Men la meg minne om at dette prosjektet kommer til å være under den såkalte rentekompensasjonsordningen for bompenger. Det betyr at innen en skal begynne å innkreve dette, vil en kunne få økte statlige bevilgninger som tar ned takstene. Det var Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre for. Arbeiderpartiet var imot det. Så det er lite grann rart at en etterlyser å få ned bompengandelen og få opp den statlige andelen, når regjeringspartiene og det borgerlige flertallet i Stortinget har en løsning på det, men da er Arbeiderpartiet imot. Igjen ser vi at kritikken Arbeiderpartiet fremmer, ikke følges opp av at de støtter løsninger. De bare fremmer kritikk, og så støtter de ikke løsningene.

Karianne O. Tung (A) [12:21:46]: Jeg registrerer at statsråden har en veldig kreativ matematisk oppfatning av sin egen regjeringsplattform, hvor man sier at man skal redusere bompengandelen i nye prosjekter. Her har statsråden hatt en mulighet til å følge opp den erklæringen med å legge fram proposisjonen om utbyggingen av rv. 3 og velger ikke å gjøre det som står i erklæringen. Det får det være statsrådets ansvar å svare på.

Så er det kommet fram gjennom debatten i salen at det er noe ulike oppfatninger av bruken av OPS, og det er den reelle politiske forskjellen som er. Det hadde jeg egentlig tenkt å la ligge, men siden dette prosjektet er foreslått som et OPS-prosjekt, lurer jeg på om statsråden kan svare på hvilke elementer i denne veistrekningen det er som gjør denne strekningen veldig gunstig for OPS, og hvorfor man har valgt å bruke OPS på akkurat denne strekningen.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:22:40]: Jeg synes det er litt rart at Arbeiderpartiet først protesterer mot bruken av OPS og etterpå spør hvorfor en bruker det. Det burde vært en forutsetning at en satte seg inn i bruken av OPS, for så å kritisere de faktiske elementene, framfor å gjøre det på autopilot.

Noe av grunnen her er at en sier at en skal ha en 20-årsperiode der en bygger og vedlikeholder nettopp for å sørge for at det en bygger, har en kvalitet som gjør at vedlikeholds- eller totalkostnadene blir lavest mulig. Det er grunnen til at vi gjør det. Det er noe av det som har vært etterlyst i mange, mange år. Kollegaen til Tung, representanten Rommetveit, innrømmet etter at de gikk ut av regjering, at der hadde de vært altfor dårlige, de hadde ikke hatt nok styring på utviklingen av veiprojekter og kostnadene.

La meg likevel peke på de to foregående svarene. Jeg har pekt på at bompengandelen har gått ned i denne regjeringsperioden. Representanten Tung fikk det ikke med seg. Jeg påpekte at 42 prosjekter får brev fra departementet med tilbud om å redusere takstene gjennom økte statlige bevilgninger nettopp for å redusere bompengandelen ytterligere. Representanten Tung overså det også, men faktum er det like fullt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:24:07]: Jeg skal være kort.

Jeg synes at representanten Tung har gode argumenter og påpekninger, men det hun påpeker, er egentlig at regjeringen og da især ett parti i regjeringen, Fremskrittspartiet, har gått høyt ut med veldig store løfter, men ikke klarer å forsvare hvorfor utfallet, som i denne sammenhengen, blir et helt annet og ikke i tråd med løftene deres. Men vi er vant til at statsråden har den type omgang med de faktiske tallene.

Vi kommer tilbake igjen til Ringeriksbanen på et senere tidspunkt, i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan.

Det er også sånn at grunnen til at mange av disse veiprojektene blir dyrere og bompengandelen høyere, er at man velger dyre løsninger, store utbygginger, framfor andre alternativer. Vi fremmer derfor, sammen med Miljøpartiet De Grønne, et forslag, som er omdelt i salen, for å sikre at man i det videre arbeidet gjør det man kan for å begrense kostnadene. Vi kommer til å stemme for forsla-

get og si ja til veiene. Det er veier som er ønsket særlig av trafiksikkerhetshensyn, for det er store behov for å styrke trafiksikkerheten langs disse viktige veiene. Vi kommer til å stemme imot OPS-løsningen som er foreslått av regjeringen.

Med det tar jeg opp forslag nr. 1, som jeg omtalte.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har tatt opp det forslaget han refererte til.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Karianne O. Tung (A) [12:26:00]: Jeg tok i min replikkveksling med statsråden opp spørsmålet om hvorfor denne strekningen er foreslått som et OPS-prosjekt. Grunnen til at jeg stilte det spørsmålet, er rett og slett at det ingen steder i proposisjonen står hvorfor denne strekningen er spesielt gunstig for den type prosjekter, og jeg registrerte i replikkvekslingen at det fikk jeg heller ingen svar på.

Så er det flere representanter som har vært oppe på denne talerstolen med et ganske sterkt behov for å forsvare OPS-kontrakter. Det viser bare for meg at Arbeiderpartiet må ha truffet en slags spiker på hodet og et sår punkt hos mange, når mange har så stort behov for å forsvare OPS-ene.

Representanten Helge Orten fra Høyre kan ikke ha lyttet veldig godt til mitt innlegg. Arbeiderpartiet er kritisk til OPS som finansieringsstrategi, men ikke nødvendigvis som gjennomføringsstrategi. Det står det også i merknadene. Ortens innlegg viser egentlig bare at Høyre har et større behov for å kritisere Arbeiderpartiet for kritikkens skyld enn for faktisk å lytte til det som blir sagt, og lese det som står i merknadene.

Arbeiderpartiet foreslo i regjering sammen med SV og Senterpartiet å ta i bruk veiutviklingskontrakter som en ny måte å bygge og drifte nye veier på. Nå ser vi at den kontrakten har blitt tatt i bruk på Helgeland. Jeg må bare si at jeg registrerer at både Høyre og statsråden selv nå skryter uhemmet av bruken av denne kontrakten, og det er selvfølgelig vi i Arbeiderpartiet veldig glade for.

Gunnar Gundersen (H) [12:27:49]: Det er bare å konstatere at det er en gledens dag for midtre del av Hedmark, og i og for seg for landet for øvrig. Debatten har vært veldig grei og belyser at rv. 3/rv. 25, særlig rv. 3, som går helt til Trondheim, er en hovedfartsåre nord-syd. Det er en sterkt ulykkesbelastet strekning, og, som saksordføreren sa, hver fredag og søndag står køen fra Ånestad til Elverum. Det er litt av poenget. Vi bygger jo vei for framtida, og det SV-forslaget som ligger her, vil nok bli tatt imot med forferdelse bl.a. i Trysil, for det er ingen tvil om at rv. 3/rv. 25 i dag er en propp opp mot å utvikle det som kommer til å bli en særdeles viktig næring for landet, og også for Hedmark. De har store vekstambisjoner i Trysil som turistdestinasjon, og uten en bedre og mer tidsmessig vei kommer de ikke til å kunne ta ut sitt potensial. Derfor er dette en stor dag for Midt-Hedmark.

Det går så det suser i Innlandet for tiden, og transportbehovet kommer til å øke. Når jeg hører at det allerede i dag er en årsdøgntrafikk på 14 000–15 000 på strekningen der rv. 3 og rv. 25 går sammen, og en allerede i dag har en årsdøgntrafikk på 8 000 på den strekningen der de splittes

opp igjen, der rv. 25 fortsetter til Hamar, mens rv. 3 fortsetter ned til E6, setter jeg veldig stor pris på at statsråden signaliserer vilje til også å se på den strekningen som nå er en tofeltsstrekning der. Den tror jeg, med Trysils ambisjoner om å vokse og trafikken nordover, ganske fort kommer til å bli en flaskehals, som man ikke trenger når man planlegger nye veier. Så når statsråden signaliserer at han er villig til å begynne å se på løsninger der, er det veldig positivt.

Men prosjektet er veldig bra. Jeg klarer ikke helt å forholde meg til påstander om at prosjektet blir forsinket, når opposisjonen ikke stiller opp med verken penger eller vilje til å finansiere det. Prosjektet er i rute. Det er når veien er ferdig, som er viktig for Hedmark, og der har vi gjort jobben.

Tor André Johnsen (FrP) [12:30:42]: Jeg har lyst til å kommentere litt rundt de påstandene som blir fremmet her fra Arbeiderpartiet, om forsinkelser. Jeg var forberedt på det. Vi har hørt dem mange ganger, spesielt i media, prøve å skape et negativt inntrykk rundt et viktig og godt prosjekt. Her i dag blir det påstått to års forsinkelse. Jeg lurer på hvor Arbeiderpartiet har det tallet fra. Det er en påstand – og det er en påstand som er helt feil. Vi kommer i gang nå, som jeg sa i stad, med flere tiltak allerede i år. Avskogingen er allerede ferdig. Selve OPS-prosjektet begynner til neste år. Og vi holder tidsplanen.

Hvis man ser på den rød-grønne NTP-en, som de rød-grønne selv har vedtatt, og handlingsprogrammet som Vegvesenet har lagt opp til å følge, er det lagt opp til kun 230 mill. kr i statlige midler i den første perioden, fra 2014 til 2017. Så kommer den største statlige bevilgningen i neste periode, fra 2018 til 2023. Det er akkurat det tidsskjemaet vi holder. De største bevilgningene kommer da i 2018 og 2019.

En ting er byggestart – det er en påstand, som jeg sa, at vi forsinker byggestart, og det tar jeg på det sterkeste avstand fra – men en annen ting er ferdigstillelse. Høyst sannsynlig vil vi kunne klare å ferdigstille rv. 3/rv. 25 før det som lå i den rød-grønne NTP-en, før det som var planene der. Så når det gjelder forsinkelser, er det ingen grunn til å gjenta den feilaktige påstanden. Den er feil, og vi følger tidsplanen, slik den også ligger i handlingsprogrammet til Vegvesenet.

Helge Orten (H) [12:32:41]: Jeg føler på tampen behov for å kommentere litt det som representanten Tung fremmet og kom med av argumenter når det gjelder OPS som gjennomføringsstrategi.

For oss er det å ta i bruk hele verktøykassa viktig. Det er viktig å bruke de virkemidlene vi kan for å bygge vei raskere, mer effektivt og til rett pris. Derfor er vi også opp-tatt av å bruke OPS der det er hensiktsmessig. For denne strekningen vurderer i hvert fall vi det slik at det er en hensiktsmessig måte å organisere det på. Det betyr at med OPS som gjennomføringsstrategi kan vi her få økt innovasjon, vi kan få raskere gjennomføring, vi kan få større forutsigbarhet når det gjelder kostnader, drift og vedlikehold, og vi ser også at det gir en bedre risikofordeling mellom det offentlige og det private.

Når Arbeiderpartiets kritikk når det gjelder OPS i hovedsak dreier seg om finansiering, synes jeg i alle fall det er verdt å gå inn og se på måten dette OPS-prosjektet er

strukturert på. Når 50 pst. av anleggskostnaden blir betalt ved trafikkåpning og i hovedsak med statlige midler, betyr det i prinsippet at den samlede opplåningen og å gjennomføre dette som et OPS-prosjekt blir omtrent det samme som om en skulle gjort det på tradisjonell måte – bortsett fra at en større del av finansieringsbyrden ligger på OPS-selskapet og en vesentlig mindre del ligger på bompengeselskapet. Det er den store forskjellen.

Jeg tenker som så at for oss er det med risikofordeling viktig. Når vi bruker OPS, løfter vi ansvaret over på en privat aktør, skaper forutsigbarhet, og det sørger også for at en får sterke incentiver til gjennomføring både til rett pris og til rett tid. Så den risikofordelingen har faktisk en verdi, og det tror jeg også det er verdt å ta med seg i sånne typer prosjekter. Jeg synes det var litt greit å få kommentert det. Nå synes jeg Arbeiderpartiet i større grad må begynne å være litt mer pragmatisk til måten vi gjennomfører prosjektene på, og ikke havne i en ideologisk argumentasjon mer eller mindre på autopilot om at OPS er lånefinansiering av vei. Det blir ikke riktig, i hvert fall ikke i dette tilfellet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [12:34:55]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Finansiering av Bypakke Nord-Jæren i Randaberg, Sandnes, Sola og Stavanger kommunar i Rogaland (Innst. 214 S (2016–2017), jf. Prop. 47 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Helge Orten (H) [12:35:56] (ordfører for saken): La meg få starte med å takke komiteen for en god og ryddig behandling av denne proposisjonen. Det synes å være stor enighet om hovedtrekkene i proposisjonen som regjeringa har lagt fram. Det er fremmet et forslag fra Arbeiderpartiet som jeg forutsetter at de selvfølgelig gjør rede for selv.

Nord-Jæren er et av de byområdene der det er aktuelt å etablere byvekstavtale. Rogaland fylkeskommune og kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg er enige om å videreføre satsingen på veiltak og legge til rette for at veksten innenfor persontransport skal skje med kollektivtransport, sykkel eller gange. Selv om regionen har opplevd et kraftig tilbakeslag etter fallet i oljeprisen i 2014, er det likevel forventet en betydelig befolkningsvekst i årene som kommer. For å nå målet om nullvekst i personbiltrafikken er det lokalt vedtatt å gjennomføre bl.a. følgende tiltak:

– etablere en sykkelekspressvei mellom Stavanger og Sandnes via Forus

- etablere et sammenhengende bussystem på Nord-Jæren, også kalt Bussveien
- å få på plass en transportkorridor for næringslivet på vestsiden av de mest folketette boligområdene, det som kalles Transportkorridor vest, samt en utbedring av E39 på strekningen Ålgård–Hove og Smiene–Harestad

I Nord-Jæren-pakken er det lagt opp til en bompengedekning i 15 år fra 2018. Det innebærer at første tiltak kan starte allerede i 2017. Det legges opp til porteføljestyring med årlig rullering og fireårige handlingsprogrammer.

Dette er en omfattende bypakke med aktuelle prosjekt til en samlet kostnad på anslagsvis 30 mrd. kr, og en beregner bompengedekning på ca. 25 mrd. kr. I behandlingen av bompengeproposisjonen har vi mottatt e-poster fra mange som er bekymret for den økonomiske belastningen dette vil påføre innbyggerne. Det har jeg forståelse for, særlig tatt i betraktning at arbeidssituasjonen nok har endret seg for mange de siste par årene. Samtidig er det vanskelig å se for seg hvordan viktige vei- og kollektivløsninger i byområder kan realiseres uten en form for brukerfinansiering. Dette er ikke spesielt for Nord-Jæren, men gjelder de aller fleste byområder i Norge.

Det er gjort tiltak i bypakken for å skjerme de største brukerne både gjennom en timesregel og ved å sette et passeringstak på 75 passeringer. I utgangspunktet var det foreslått kun for takstgruppe 1 i tråd med Stortingets tidligere vedtak. Komiteen har samlet seg om å utvide dette til også å omfatte takstgruppe 2, dersom det er lokal tilslutning til det. Det har kommet mange og sterke innspill fra næringslivet i regionen om at passeringstaket også burde gjelde for næringstransporten, og jeg er glad for at vi gjennom vedtaket i dag legger til rette for nettopp det.

Bypakken er et resultat av et lokalt initiativ, og den har bred tilslutning fra fylkeskommunen og de berørte kommunene. Samtidig er det viktig at staten bidrar med betydelige midler i en slik bypakke, og det er derfor gledelig at regjeringa legger opp til 50 pst. finansiering av viktige kollektivtiltak, som Bussveien, i tråd med tidligere lovnader. Ytterligere avklaring av statlig finansiering av andre prosjekt vil komme i forbindelse med Nasjonal transportplan for 2018–2029.

Jeg registrerer også at Arbeiderpartiet har lagt inn et forslag om inntil 70 pst. finansiering av Bussveien. Det får være opp til Arbeiderpartiet selv å avklare hva «inntil 70 pst.» egentlig betyr. Jeg registrerer at statlige bidrag til denne typen investeringsprosjekt var på et helt annet nivå under den rød-grønne regjeringa.

Med denne proposisjonen legger vi grunnlaget for en bypakke for Nord-Jæren. Det vil bli et stort samferdselsløft for hele regionen. Selv om det økonomisk vil være krevende noen år, er jeg overbevist om at dette vil bidra til en positiv utvikling og en framtidsrettet og moderne byregion.

Avslutningsvis vil jeg kommentere forslag nr. 2, fra Iselin Nybø på vegne av Venstre. Vi har som komité mottatt et brev fra Stavanger kommune med innspill til endringer og flytting av en bomstasjon. For Høyres del er det ikke aktuelt å gå inn på dette forslaget fra Venstre av prinsipielle grunner, rett og slett fordi vi ikke synes det er naturlig at Stortinget behandler plassering av bomstasjoner i sin behandling av bompengeproposisjonen. Derimot er det viktig at den muligheten ligger til departementet og

statsråden, og det gjør det i forslaget til vedtak II, punkt 4, der statsråden får fullmakt til nettopp å gjøre slike tilpasninger i etterkant. Jeg vil anmode statsråden om å ha døra åpen for de innspill som måtte komme fra både Stavanger kommune og fylkeskommunen, om eventuelle tilpasninger, og jeg imøteser for så vidt statsrådets kommentarer til nettopp det.

Karianne O. Tung (A) [12:41:06]: Først har jeg lyst til å takke saksordføreren for et godt samarbeid i saken.

Først og fremst er dette en merkedag for Nord-Jæren. Med denne pakken tar Randaberg, Sandnes, Sola og Stavanger grep for å håndtere transportutfordringene i sin region.

Vi som storting skal glede oss over at kommunene er aktive for at vi skal nå målet om at veksten i personbiltransporten i byområdene skal tas med kollektiv, gange og sykkel. Det er bra klimapolitikk, og det er bra bypolitikk. Nullvekstmålet som Stortinget har satt, kan bare nås ved at bykommunene og fylkene stiller opp og bidrar med sine virkemidler.

Denne saken peker også framover mot behandlingen av ny nasjonal transportplan. Bypakken her eksemplifiserer mange av hovedutfordringene vi har i transportsektoren.

For det første blir vi flere her i landet, og byområdene vokser. Det krever transportløsninger som både tar hensyn til klimautfordringene og til at byene skal være gode steder å bo og drive næring i.

For det andre har det blitt veldig dyrt å bygge ut transportløsninger i Norge. Bypakken har bare på to år økt med 6 mrd. kr. Proposisjonen mer enn antyder at det er risiko for videre kostnadsvekst i pakken.

For det tredje er det grenser for hvor sterk rygg fylkene har til å løse transportutfordringene. Staten er helt nødt til å bidra. I dette tilfellet gjelder det byområdene, men problemstillingen er like aktuell for fylkenes ansvar for fylkesveiene.

Derfor har etatene i grunnlagsmaterialet til NTP pekt på at kostnadene til å drifte kollektivtransporten i et nullvekstperspektiv kan bli en for stor oppgave å bære. Dette har også kommunene og fylket tatt opp i forbindelse med denne bypakken. Dette spørsmålet forventer jeg selvfølgelig er grundig behandlet i forslaget til ny nasjonal transportplan fra regjeringen.

Arbeiderpartiet mener at staten er nødt til å bidra mer i byområdene i framtiden. Derfor vil vi at staten skal finansiere inntil 70 pst. av Bussveien, noe som vil gi en økt statlig finansiering med nærmere 1,5 mrd. kr. Hva disse ekstra pengene skal brukes til, er nødt til å være tema for forhandlingene om byvekstavtalen, men vi har pekt på at det av hensyn til næringslivet i regionen kan være klokt å vurdere å bruke midlene til å lette på noe av bompengebelastningen for næringstransporten i regionen. Jeg fremmer derfor herved forslaget fra Arbeiderpartiet i saken.

Når det gjelder forslaget fra Venstre, vil også Arbeiderpartiet stemme imot dette, ut fra samme prinsipielle forklaring som den Helge Orten fra Høyre ga. Vi viser også til II, punkt 4, i innstillingen, hvor departementet allerede har fullmakt til å kunne endre opplegget for bomstasjoner, under forutsetning, selvfølgelig, av lokal enighet og av at økonomien i prosjektet ikke blir dårligere. Vi vil også anmode statsråden om å se nærmere på denne henvendelsen og imøteser også statsrådets kommentar til dette forslaget.

Presidenten: Representanten Karianne Tung har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Tor André Johnsen (FrP) [12:44:37]: Jeg vil takke komiteen for godt samarbeid i saken om Bypakke Nord-Jæren. Det er Rogaland fylkeskommune og Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg kommuner som mot Fremskrittspartiets stemmer er blitt enige om å videreføre satsingen på veiltak gjennom en ny bompengepakke.

Bypakke Nord-Jæren omhandler videre utvikling av et veisystem i et område som antas å få en betydelig befolkningsvekst framover. Lokale myndigheter ønsker at trafikkveksten innen persontransport skal tas med kollektivtransport, sykling og gåing. Denne såkalte pakken skal styrke kollektivtilbudet og forholdene for fotgjengere og syklist, særlig til områder med stor næringsvirksomhet, som Forus-området.

Samferdselsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag om finansiering av en bypakke for Nord-Jæren, i tråd med de ønsker og vedtak som lokale folkevalgte styresmakter har.

Målet for denne bypakken er, i hvert fall slik vi i Fremskrittspartiet – og også jeg – ser det, en litt teoretisk ambisjon om nullvekst i all personbiltrafikk helt fram til 2032 samt et nettverk som sørger for god framkommelighet for alle trafikantgrupper, med hovedvekt på kollektivtransport, sykling, gåing og næringstransport. Her savner i hvert fall vi i Fremskrittspartiet at det fokuseres litt mer på bilistene og på bilistenes situasjon. Det er dessverre ikke hovedhensikten, tydeligvis, i denne pakken. Lokale myndigheter har lagt til grunn at trafikkveksten framover skal tas med kollektivtransport, sykling og gåing, og ikke bil.

For å nå målet om nullvekst i personbiltrafikken er det flere tiltak som gjennomføres. Det etableres en såkalt sykkelspressvei, sammenhengende bussystem og egne transportkorridorer for næringslivet, men som sagt ikke så veldig mange spesielle tiltak for bilistene.

Det er dessverre et politisk flertall som ønsker bompenger. Det er viktig at vi innretter bruken av bompenger slik at man med bompengene unngår de mest urimelige belastningene for bilistene og folk flest. I dette prosjektet etableres det en timesregel, og det settes et passeringstak på 75 passeringer per måned i takstgruppe 1. Det er i hvert fall et lite plaster på såret. Dette vil bidra til å unngå særlig urimelige tilleggsbelastninger for mange. For Fremskrittspartiet er det videre viktig at passeringstaket som skal etableres, også inkluderer tunge kjøretøy.

Regjeringen har gjort mye for å redusere bompengebelastningen for bilistene. Flere bompengeprosjekter er avviklet, takstene er redusert gjennom kompensasjonsordninger som er vedtatt, og vi søker å unngå bruk av bompenger på sideveier og lokalveier. Fremskrittspartiet og regjeringen viser i praksis at det faktisk er mulig å øke veinvesteringene og redusere vedlikeholdsetterslepet samtidig som den totale avgiftsbelastningen for bilistene også reduseres.

Fremskrittspartiet har stemt mot bypakken i alle kommuner – denne bypakken vi nå snakker om. Følgelig er en slik bypakke noe Fremskrittspartiet ikke ønsker. Det er et krav fra lokale myndigheter, med et flertall av de andre partiene, som gjør at denne bypakken nå innføres. I tillegg har Fremskrittspartiet lokalt påpekt at vi ikke bare er mot bompenger og selve pakken, men også mot fordelingen,

hvor kun en mindre andel på ca. 30 pst. skal brukes på vei og en større andel på ca. 70 pst. skal brukes på kollektivtransport.

Avslutningsvis har jeg lyst til å si at å bruke ordet «pakke» i en slik sammenheng blir veldig misvisende. Pakker assosierer folk med gaver. Det får man til jul, det får man til bursdager – da får man pakker og gaver, og det er noe hyggelig, det er noe koselig, det er noe man får. Dette er absolutt ikke noen koselig gave å få. Det er heller ikke sånn at det er en pakke man får, det er ikke en pakke man vil ha. Det er en pakke man betaler for. Man betaler dyrt for den, og man kommer til å betale for den i mange år framover, i hvert fall i 15 år. Slike pakker er ikke Fremskrittspartiet positivt innstilt til.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [12:49:16]: Bypakke Nord-Jæren skal bidra til god framkommelighet for alle trafikantgrupper. Hovedvekten ligger på kollektivtransport, sykling, gåing og ikke minst næringslivstransport. Det er forventet stor befolkningsvekst på Nord-Jæren framover. Lokale myndigheter legger til grunn at trafikkveksten skal tas med kollektiv, sykkel og gange – helt i tråd med de målene som er satt, bl.a. i klimaforliket fra 2012, og jeg vil gjerne benytte anledningen til å gi honnør til regionen for en offensiv og framtidsrettet satsing. Pakken skal styrke kollektivtilbudet, og det skal bli enklere å være fotgjenger og syklist, særlig i områder med stor næringstrafikk.

Så er vi kjent med at det er varslet noen overskridelser på enkelte av veiprojektene i pakken, som vi i Kristelig Folkeparti håper vi finner en løsning på gjennom forhandlingene med staten, uten at det skal gå ut over helheten i pakken. Lokalt er det bl.a. vedtatt å etablere sykkelspressvei mellom Stavanger og Sandnes via Forus. Det skal etableres et sammenhengende bussystem på Nord-Jæren, og det skal etableres en transportkorridor for næringslivet på vestsiden av de mest folketette boområdene. Også deler av E39 skal utbedres.

Kristelig Folkeparti mener det er viktig og positivt at samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre sørger for at staten nå bidrar med 50 pst. av kostnadene knyttet til viktige nye kollektivprosjekter i de store byene våre. Det gjelder også for Bypakke Nord-Jæren. Gjennom det fastsatte rammeverket for bymiljøavtaler blir det lagt til grunn en statlig delfinansiering på inntil 50 pst. av prosjektkostnadene for viktige fylkeskommunale kollektivtransportprosjekt i de fire største byområdene, herunder bussveiprojektet i Bypakke Nord-Jæren. Ytterligere avklaring av statlige midler til prosjekter i Bypakke Nord-Jæren vil skje gjennom Nasjonal transportplan.

Så registrerer jeg at Arbeiderpartiet forsøker seg på en politikk som jeg vil kalle overbud, men det virker ikke særlig troverdig. Ser vi tilbake på den rød-grønne regjeringsperioden, hvor vi fra Kristelig Folkepartis side forsøkte å løfte den statlige andelen i denne typen prosjekter, var det faktisk konsekvent nei fra de rød-grønne. Nå registrerer vi at pipa har fått en annen lyd, og Arbeiderpartiet vil nå plutselig ha 70 pst. statlig finansiering. Det opplever vi som lite troverdig. Jeg er stolt over å være en del av et flertall som viser handling i praksis, og som sørger for at staten nå reelt sett øker sitt bidrag betydelig inn i viktige re-

gionale kollektivprosjekt, både her og i de andre store byene.

Når det gjelder passeringstaket på bompenger, som flere har vært inne på allerede, støtter Kristelig Folkeparti fullt og helt opp om forslaget til vedtak i innstillingen.

Når det gjelder Venstres forslag, støtter vi ikke det, med henvisning til samme begrunnelse som saksordføreren ga. Det ligger allerede et punkt i forslaget til vedtak som gir departementet de nødvendige fullmakter til å kunne endre opplegget for bomstasjoner, om en ser at det er nødvendig.

Jeg viser ellers til saksordføreren gode redegjørelse om saken, og legger til grunn at denne endringen forutsetter lokal tilslutning.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [12:53:16]: Jeg takker saksordføreren for en grundig og god redegjørelse om prosjektet og slutter meg til det som har blitt sagt.

Det er ingen tvil om at denne pakken for Nord-Jæren trengs. Det er stor folketallsvekst i kommunene Randaberg, Sandnes, Sola og Stavanger. Det er behov for bedre kollektivtransport, og det er behov for en transportkorridor for næringslivet på vestsiden av de mest folketette bostedsområdene.

Når det er sagt, må jeg uttrykke en liten bekymring for bompengnivået. Det er vel sjelden at Stortinget har blitt nedrent med så mange e-poster fra folk som er bekymret. Derfor er jeg glad for at vi har klart å samle oss om en reduksjon, i hvert fall timesregel, og at et passeringstak også skal omfatte takstgruppe 2 dersom det er lokal tilslutning til det. Det er i hvert fall et håndslag fra Stortinget til et område som fortsatt har utfordringer knyttet til arbeidsledighet.

Så til forslaget fra Venstre. Jeg skjønner at det kan være mange ønsker om å endre passeringspunkt og bompengepunkt, men jeg synes det er vanskelig at Stortinget skal inn og vedta den typen endring. Det vil i hvert fall medføre ganske mange henvendelser i andre saker. Så jeg viser til det punktet som ligger under forslag til vedtak II, punkt 4, at Samferdselsdepartementet får fullmakt til å endre opplegget for bomstasjoner under forutsetning av at det er lokal enighet om det. Jeg tenker det er viktig at statsråden, sammen med fylkeskommunen – det er vel kanskje mest aktuelt å inngå et samarbeid med dem – ser på muligheten for det, og at vi da har gitt den fullmakten som trengs i den saken. Derfor vil heller ikke Senterpartiet støtte dette forslaget.

Iselin Nybø (V) [12:55:48]: Jeg tar ordet for å ta opp det forslaget som Venstre har fremmet, og som flere har omtalt.

Jeg har stor forståelse for at Stortinget synes det er vanskelig å skulle behandle plasseringen av enkeltbommer. Men nå har Stavanger kommune – og fylkeskommune, for så vidt også – havnet i en liten knipe, for de ble først oppmerksom på ulempene ved plasseringen til den aktuelle bommen litt for sent i prosessen, etter at fylkestinget hadde fattet sitt vedtak. De prøvde da å ta kontakt med Vegvesenet for å få endret akkurat denne ene bommen, men ble der ganske kontant avvist med henvisning til at dette kunne bare endres gjennom Stortingets behandling. Det er derfor Stavanger kommune har sendt et brev til transportkomiteen, som er signert av både ordføreren fra Høyre, gruppelederen i Fremskrittspartiet, gruppelederen i Arbeiderpartiet

og gruppelederne i henholdsvis Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Så dette er en sak som det er, sånn sett, stor og bred enighet om, og ordføreren forsikret meg senest i dag om at dette også er noe fylkeskommunen ønsker.

Problemet med den plasseringen som er foreslått nå, er for det første at de må stenge to veier for å få alle veiene inn i bompunktet. Plasseringen er veldig nærme et bolighus, så det påvirker i veldig stor grad dem som bor der, og det må felles en del gamle trær, så det er heller ikke ideelt i så måte. I tillegg vil det medføre at en bakke i nærheten ikke kan brukes som akebakke. Nå er vel strengt tatt ikke det det mest aktuelle argumentet, i og med at folk som har vært i Stavanger-området, vet at det sjelden er behov for akebakker, i og med at det ikke er snø – iallfall ikke så mye snø – så ofte. Men når det først er snø, synes selvfølgelig alle at det er kjekt om vi også har noen akebakker, for vi har ikke så veldig mange bakker heller!

Så dette handler ikke om det som vi har fått mange mailer om. Dette handler ikke om problemstillingen som beboere på Hundvåg spesielt har løftet. Dette handler egentlig om å flytte en bom fra et område som oppleves som ukurant, uhensiktsmessig og vanskelig for Stavanger kommune, til en litt annen plass, men det vil ikke ha noen store konsekvenser med tanke på hvem som er innenfor eller utenfor bomringen. Det er rett og slett bare en kurant flytting, etter min mening.

Så tilbake igjen til dette med om Stortinget skulle gå inn og bestemme hvor det er mest hensiktsmessig å plassere en bom. Jeg har veldig stor forståelse for at stortingsrepresentanter synes at det er vanskelig å ta stilling til. Og nå fremmer jeg dette forslaget, men jeg er mer enn villig til å omgjøre det til et oversendelsesforslag hvis statsråden kan forsikre meg om at dette er en problemstilling som han vet om, som han ser at det er gode grunner til å vurdere, og ønsker å gå i dialog med kommunen og fylkeskommunen for å få en løsning på dette. For som sagt, dette handler ikke om for eller mot bomringen, og ikke om hvor mange som skal være innenfor, og hvor mange som skal være utenfor, eller hvor høye prisene skal være. Dette handler egentlig bare om å flytte et bompunkt til en litt mer hensiktsmessig plass, slik at det rammer litt mindre dem som bor i nærheten.

Presidenten: Representanten Iselin Nybø har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Svein Roald Hansen gjeninntok her presidentplassen.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:59:47]: Det er viktig å utvikle byene våre sånn at vi får gode transportløsninger, at folk kan komme seg raskt og godt til jobb, til fritidstilbud, til familie og nyte livet uten å sitte halve dagen i kø. Det er mange som skal samme vei samtidig, når mange bor på samme sted, spesielt i rushtiden til og fra arbeid. Det betyr at vi har store oppgaver foran oss i å utvikle våre byer og tettsteder, sånn at køproblematikken blir minst mulig. Det betyr at vi må ha god arealplanlegging, sånn at folk bor og jobber på steder som reduserer transportbehovet eller gjør at en kan finne gode løsninger. En må få gode transportmønstre, sånn at der mange skal samme vei, kan en også bygge ut gode kollektivløsninger,

som oppfattes som en bedre hverdag enn å måtte bruke sin egen bil. Sitter en på buss og tog, har en den fordel at en får frigjort tid til å gjøre andre ting enn å følge med på veien foran seg. Men hvis det tar for lang tid å komme seg til buss og tog eller der kjøretøyet tar for lang tid, oppleves det som negativt, så vi må få til at busser og tog går raskt, men også at stasjonene er nær der folk bor. Og så må vi sørge for at kjøretøyene vi bruker, er mest mulig miljøvennlige og energieffektive. Det handler om god luftkvalitet i byene, og det handler om å kunne redusere energikostnadene. Og så må vi også se på, sammen med arbeidsgivere, om vi kan spre trafikken litt tidsmessig, at ikke alle skal begynne å jobbe innenfor den samme halvtimen hver morgen og avslutte innen den samme halvtimen hver ettermiddag, men at både skoler, arbeidsgivere og andre ser på om vi kan organisere hverdagen litt annerledes og spre trafikken over litt flere timer.

Regjeringen og dagens flertall i Stortinget har vært med og styrket byene for å kunne utvikle bedre transportmønstre gjennom en belønningsordning som har økt kraftig – ja, vi har bevilget over 5 mrd. kr i vår fireårsperiode sammenlignet med mindre enn 2 mrd. kr i forrige fireårsperiode. Det gir muligheter for å utvikle kollektivtrafikken i de største byene. Dagens flertall har sagt at staten skal ta halvparten av investeringskostnadene på de store kollektivprosjektene i de fire største byene. Noen mener at det burde vært enda høyere, men ser vi på dem som nå kritiserer oss for sin egen historikk, ser vi at de knapt bevilget noen ting til den samme ordningen. Oslo måtte bygge Lørenbanen helt for egen regning. Bergens-byrådet sier i dag at de fikk mellom 5 og 15 pst. statlig støtte i de rød-grønne årene, nå får de 50 pst. At noen sier at det blir «inntil 70 pst.», når historien viser at det stort sett har vært mellom 0 og 15, da tror jeg det er bedre å få en garanti på 50 pst. enn å få noen fugler til på taket og ende opp med tomt bur.

Bypakke Nord-Jæren, som i dag diskuteres, er et lokalt initiativ. Regjeringen har forelagt den for Stortinget så tro mot de lokale vedtak som mulig. Fremskrittspartiet lokalt har stemt imot bompengesaken, men flertallet har ønsket det. I pakken ligger det utbedring av vei, kollektiv og sykkel. En har gått bort fra å ha trolleybussløsning, men skal ha en veldig god bussløsning, og en jobber med å finne best mulig teknologialternativ sånn at den er utslippsfri. Vi har hatt seminar sammen med aktørene for å se på status på bussteknologi i dag. Vi opplever at stadig flere bussprodusenter leverer batteribusser som er utslippsfrie, som har god regularitet, og som kan få lading underveis. Dette er noe en må jobbe videre med, ikke bare i Stavanger, men så mange steder som mulig. Suksessen Norge har med å ta i bruk elbiler som et transportmiddel folk stoler på, må vi også få over på tungtransporten.

På finansieringssiden er det en stor grad av bompenger. Jeg tror ikke det er alle partiene i denne sal som er like fornøyd med det, men her bestemmer flertallet. Det er viktig at vi sørger for at det likevel rammer innbyggerne minst mulig. Her har det vært mye debatt, og det betyr også at lokalpolitikere som har vært med og vedtatt dette, må ha fingeren i jorda og sørge for at de hører på de utfordringene som en del familier vil få, og se på hvor mye penger en skal bruke, hvor høye bompenger en faktisk trenger.

En legger til grunn at en skal ha porteføljestyring her. Jeg tar det for gitt at Stortinget støtter opp om det, slik som en har gjort i andre prosjektpakker, for det er et sterkt in-

centiv til å holde kostnadene nede for å kunne gjennomføre flest mulig prosjekt innenfor den inntekt en har.

Vi har selvsagt vært med, og synes det er bra at en gir den unntaksordningen som nå kommer for de store kjøretøyene. Det var lokale vedtak som sa at de tyngste kjøretøyene ikke skulle ha noen form for makstak. Nå kommer det likevel, og det synes regjeringen er helt greit.

På bompengesiden vil jeg bare kvittere ut det representanten Nybø tok opp. Det er egentlig en fullmakt vi får i punkt 4 i forslaget til vedtak II. Vi skal bruke den.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karianne O. Tung (A) [13:05:14]: Jeg har egentlig bare et lite spørsmål.

Flertallet vil i dag gjøre et vedtak der en ber regjeringen sette et bompengetak for næringstransporten i regionen. Det er selvfølgelig veldig bra at flertallet også ser problemet med et næringsliv som nå sliter.

Utfordringen er – som jeg var inne på i mitt innlegg – at denne pakken inneholder en risiko når det gjelder både bompenginntekter og kostnader for kommende prosjekt. Derfor kan det nok være litt uklokt å ha et forslag som svekker finansieringsgrunnlaget ytterligere, uten at man tilfører noen flere midler.

Mitt spørsmål til statsråden er egentlig ganske enkelt: Er det gjort noen beregninger over kostnaden som dette flertallsvedtaket vil ha?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:06:04]: Jeg har ikke tall med to streker under svaret, men vurderer det slik at det skal være håndterbart innenfor de grensene, når en også ønsker det lokalt.

Da fylkestinget i sin tid gjorde dette vedtaket, mente de at en ikke skulle ha et tak for kjøretøy over 7,5 tonn. Det er en inndelingskategori som ikke finnes i bompengesektoren, for der er grensen 3,5 tonn. Derfor var det som regjeringen framla, at vi tok for gitt at det viktigste her var å ha et tak for de tyngste kjøretøyene. Det taket ble da lavere enn det en vedtok lokalt, og da signalene var at det var uheldig, følger vi det opp.

Men det aller viktigste med denne pakken er å ha kontroll på kostnadene. Det blir en marginal andel en ser innen tungbiltransporten og hva dette betyr, i forhold til å ha skikkelig porteføljestyring på hele pakken. Og når vi nå ser at en har valgt vekk trolleybuss, er det sannsynlig at en også har tatt vekk noen risikokostnader, som gjør at det mer enn balanserer ut kostnadene på denne siden.

Iselin Nybø (V) [13:07:14]: Jeg tegnet meg til replikk fordi jeg var redd for at statsråden slapp opp for tid, og derfor ikke kom til å adressere mitt forslag. Men jeg hørte at statsråden helt på slutten av taletiden sin sa at han hadde fått en fullmakt, og at han ville bruke den. Så jeg ber statsråden bare bekrefte at jeg har forstått det riktig, at statsråden vil gå i dialog med Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune for å finne en hensiktsmessig plassering av akkurat bomstasjon nr. 5, som det er snakk om.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:07:45]: Det er riktig forstått, jeg slapp opp for tid. Jeg prøvde å lure det inn på

overtid, men presidenten klubber meg når jeg er for langt på overtid.

I punkt 4 i forslaget til vedtak som ligger i proposisjonen, står det:

«Samferdselsdepartementet får fullmakt til å kunne endre opplegget for bomstasjoner, under føresetnad av at det er lokal semje om dette og endringane ikkje svekkar økonomien i bypakka.»

Den fullmakten vil jeg bruke. Da er det viktig at lokalpolitikere ser på: Er det bare denne, eller er det også andre steder der en kan få urimelige effekter, som vi kan rette opp i? Men hvis barn i Stavanger har lyst til å finne en god akebakke, kan jeg anbefale den på Tinghaug. Den er veldig bratt til å være på Jæren.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tor André Johnsen (FrP) [13:08:42]: Når det gjelder «pakkene» som vi snakker om, som egentlig ikke er pakker, er det én ting som kjennetegner dem. Det er en negativ holdning til biler og bilister, og så er det en positiv holdning til sykkel, gange og kollektiv. Jeg synes tiden er overmoden for at det politiske Norge revurderer sin skepsis mot bilen og bilistene. Bilen er et gode, og det er et gode som har kommet for å bli. Følgelig trenger vi veier.

For dem som er opptatt av forurensing og utslipp, og har som ønske å redusere utslippene, har dagens regjering vist helt utmerket at det faktisk er mulig å redusere utslippene vesentlig uten restriksjoner, begrensninger, påbud og forbud overfor bilistene. Det beste eksemplet er å vise til hva vi har gjort på avgiftssiden for biler. Kun ved positive virkemidler, kun ved å bruke gulrot – ikke pisk – er utslippene fra nye biler på ca. 83 g – og det over tre år før klimaforliket på 85 g før 2020. Hvordan har vi fått til det? Jo, ved å stimulere folk til å kjøpe hybridbiler og stimulere folk til å kjøpe elbiler. Det er positive virkemidler, som også har ført til at Norge har blitt et foregangsland når det gjelder en miljøvennlig bilpark. Vi er langt foran Sverige, og vi er langt foran EU. Sist jeg sjekket, lå EU på opp mot 120 g, og Sverige lå enda høyere. Vi ligger mange, mange år foran de ambisjonene EU har når det gjelder utslipp fra nye biler.

Jeg håper virkelig at det politiske Norge kan ta en liten gjennomgang med seg selv og endre på den skepsisen som dessverre har blitt etablert mot biler og bilister.

Iselin Nybø (V) [13:10:59]: Etter at statsråden først i innlegget sitt sa at han vil bruke fullmakten og i replikkrunnen bekreftet at han ville se spesielt på bomstasjon nr. 5, føler jeg at min intensjon med forslaget er ivaretatt og vil derfor be om at det blir gjort om til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Da har representanten Iselin Nybø gjort om forslaget til et oversendelsesforslag.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [13:11:26]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås om 50 pst. statlig bidrag til trikkelinje nord for Sinsenkrysset over Tonsenhagen til Linderud i Oslo (Innst. 223 S (2016–2017), jf. Dokument 8:27 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Nils Aage Jegstad (H) [13:12:18]: Dette representantforslaget er framsatt av stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås og omhandler et statlig bidrag til trikkelinjen nord for Sinsenkrysset over Tonsenhagen til Linderud i Oslo.

En enstemmig komité viser til at denne trikkestrekninngen ikke er prioritert innenfor rammen av Oslopakke 3 fram til 2020. Komiteen kjenner heller ikke til at det er satt av lokale investeringsmidler til dette. Den vil i tillegg påpeke at det er uavklarte planprosesser, og at prosjektet følger heller ikke er kvalitetssikret.

Komiteen mener derfor det er naturlig at spørsmålet om statlig medfinansiering til dette prosjektet vurderes i forbindelse med framtidige nasjonale transportplaner, og at Dokument 8:27 S for 2016–2017 vedlegges protokollen.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:13:21]: En av de vakreste åpenbaringene du kan få på vei inn til Oslo, er når du kommer langs rv. 4, kjører over selveste Sinsenkrysset og når toppen ved Sinsen T-banestasjon. Da rulles hele Oslo bys sentrum ut for øynene dine med regjeringsbygg, rådhus og alle Oslos kirkespir. Er du heldig og det er sol, og det er det som oftest her i Oslo, blinker solrefleksjonen fra fjorden rett imot deg og rammer inn Hovedøya og de andre av Oslofjordens perler. Du leter gjerne etter horisonten sånn som kystfolk gjør, men finner den ikke fordi Nesodden hindrer det.

Denne fantastiske utsikten har sjåførene på 31-bussen hver eneste dag, mange ganger om dagen. De gjør en stolt jobb og kjører landets absolutt mest trafikkerte bussrute. Folkene som står bak i bussen, har derimot sjelden like god utsikt, for bussen er smekkefull både i morgenrushet og i ettermiddagsrushet. Dette er med andre ord den bussruten som aller mest, av alle bussruter i landet, roper etter å bli erstattet med et tyngre kjøretøy. Der er det trikk, som er det Ruter i sin strategi, M2016, har lagt fram. De prioriterer denne høyt, for hvis man ser den samlede porteføljen av prosjekter, ser man at det kommer store, tunge prosjekter i Oslo i tiden som kommer. Vi vet at vi skal ha på plass Fornebubanen, vi skal ha på plass en oppgradering av T-banettet og signalsystemet i T-banettet – noe som vil gi 25 pst. ekstra kapasitet gjennom tunnelen under Oslo, under oss her. Og vi vet at disse to store, tunge investeringene

kommer allerede fra nå og utover på 2000-tallet, fram mot 2030.

Blir ikke Tonsenhagen-trikken prioritert opp av nasjonale myndigheter, vil den etter alle solemerker være nødt å stille lenger bak i køen.

Det er helt riktig at Tonsenhagen-trikken i Oslopakke 3-forhandlingene ikke har vært prioritert øverst. Det ligger riktignok en stor pott, en stor pengesum, som er avsatt til T-bane- og trikkeinvesteringer i Oslo-området. Det er ingen tvil om at vi fra SVs side, og jeg oppfatter også fra det rød-grønne byrådets side, ønsker å løfte Tonsenhagen-trikken opp. Bakgrunnen for det er veldig enkel: En trikk på det strekket ville løst viktige utfordringer for trafikkavviklingen gjennom byen.

Alle som er inne i transportplanlegging, vet at det å blande trikk og buss, å blande ulike kjøretøyer, skaper problemer. Det er ikke plass til flere busser til tross for at det er planlagt utbygging av flere boliger i området, til tross for at vi forventer at det vil bli behov for mer kapasitet på det strekket. Og hvis man nedover Trondheimsveien, sånn som skjer i dag, blander både buss og trikk, skaper det problemer for trafikkavviklingen. Bakkelegemet her i Oslo sentrum er allerede ganske hardt belastet. Og det å ha blandingen buss og trikk skaper store problemer for trafikkavviklingen og vil skape mer i tiden som kommer.

Derfor ville det å få på plass en trikk på denne østlige delen av 31-linjen, på samme måte som det nå kommer på plass T-bane på den vestlige delen av 31-linjen, være en fornuftig samfunnsmessig investering og være en investering som er helt nødvendig. Det er noe som hele den bydelen roper om. – Og nå skulle jeg gjerne hatt Nikolai Astrup her, for han kom i skade for å si at dette ikke var et nasjonalt prosjekt eller et prosjekt av nasjonal karakter. For det er sånn at regjeringen i sin kollektivstrategi sier at de vil finansiere med 50 pst. de nasjonale prosjektene på infrastruktur som foreligger, og en trikkeutbygging til Tonsenhagen ville nettopp være en sånn type utbygging. Det er altså ingen andre, ikke Bybanen i Bergen, ikke superbussatsing på Nord-Jæren, ingen av de andre store infrastrukturinvesteringene som skal foretas på kollektivtrafikk, som i så stor grad ville erstattet buss med bane – unnatt selvfølgelig Fornebubanen, som vi har besluttet skal ha den typen løsning.

Jeg kommer ikke til å fremme forslaget på nytt for behandling her i salen fordi jeg forstår at det ikke vil få flertall. Jeg skjønner at komiteen sier: La oss ta dette i forbindelse med Nasjonal transportplan. Men jeg varsler til Grovuddalens befolkning og til alle dere som sitter her i Stortinget, at forslaget vil bli reist på nytt i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan.

Rasmus Hansson (MDG) [13:18:43]: Forslaget fra representanten Heikki Eidsvoll Holmås fra SV er et godt forslag for Oslo, som jeg som Oslo-representant synes det er en glede å støtte. Selv om jeg tar til etterretning at det ikke blir lagt fram nå, er det en god idé, og Miljøpartiet De Grønne stiller seg helhjertet bak det. Dette er et viktig prosjekt. Det kan realiseres raskt, og det vil forbedre kollektivtilbudet i Oslo. Det er betydelige kapasitetsproblemer i Oslo sentrum, som dette prosjektet vil være med og avlaste, og det vil bidra til bedre bilfrie alternativer i Oslo som helhet, og avlaste et presset kollektivtilbud i Groruddalen, til glede for alle.

Så vil jeg benytte anledningen til i denne sammenhengen å ta opp et annet prosjekt i Oslo, som er enda viktigere, og det er et nytt signal- og sikringsanlegg for T-banen. Det er et så stort, så viktig og så lønnsomt klimaprojekt at alle i Oslo og Akershus er enige om at staten bør finansiere halvparten av det. I den reforhandlede Oslopakke 3-avtalen, som finansierer mye av kollektivutbyggingen i Oslo, anmodet et tverrpolitisk flertall i Oslo og Akershus, inklusive Høyre og Venstre, staten om å bidra med 50 pst. av finansieringen av signal- og sikringsanlegget for T-banen. Det er ekstra relevant nå som samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen har forsinket innføringen av de nye bompengesatsene, med den følge at inntekten kan bli redusert med opptil 1,5 mrd. kr, sammenlignet med det det lå an til i avtalen.

Dette er et prosjekt som vil komme svært mange Osloinnbyggere til gode. I dag reiser stadig flere grønt og kollektivt i Oslo. Det ble foretatt totalt 106 millioner reiser på T-banen i 2016, og det kan sammenlignes med at NSB i hele Norge og Sverige hadde 72 millioner reiser. Det signalanlegget vi har i dag, er utdatert, og det er høymodert for utskiftning. Et nytt og moderne signalanlegg kan øke kapasiteten på T-banen i Oslo med opptil 25 pst., fra 32 tog i timen i dag til 40 med et nytt anlegg. Målt i antall passasjerer vil det gi rom for opptil 50 pst. ekstra i året. Og dette prosjektet er gryteklart, i motsetning til mange av de store jernbaneinvesteringene som regjeringen har presentert nylig, i forbindelse med forhåndsenigheten om NTP. Signalanlegget kan behandles av Oslo bystyre allerede i år. Byggingen kan starte i 2018. Vi håper derfor at dette prosjektet får plass i regjeringens nasjonale transportplan.

Så tilbake til ny trikkelinje nord for Sinsenkrysset over Tonsenhagen til Linderud. Det prosjektet er ferdig planlagt, men vi har brukt lang tid på å komme fram dit vi er i dag. Et av problemene er at Vegvesenet truer med innsigelse mot utbygging av trikk fordi de mener det blir for liten plass til biler. Men i Oslo har altså det politiske flertallet, med Miljøpartiet De Grønne, SV og Arbeiderpartiet i spissen, fått gjennomslag for at færre skal velge bil, og det er vi enige med Akershus om. Dette gjør at bildet endrer seg, og det er det viktig at samferdselsministeren også tar inn over seg og bidrar til. Oslo har mer ambisiøse mål enn staten med hensyn til å redusere biltrafikken, og Oslo trenger derfor en stat og et vegvesen som er på lag med byen i arbeidet med å redusere biltrafikken. Statens vegvesen opptrer av og til som en aktør som vil ha mer veibygging rundt i byene våre, og det har jo prosessene rundt E18 og E6 Manglerudprosjektet også vist. Det er på høy tid at vi får en endring av dette, og vi håper at gode kollektivtransportprosjekter nå får forrang foran hensynet til arealkrevende biler og veier i byene.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:23:12]: Det er svært viktig å ha gode transportsystem i byene. Folk skal komme seg fram, de skal ikke sitte og sture i kø og puste inn dårlig luft. De skal komme seg dit de skal, for å kunne bruke mer tid sammen med venner og familie, på arbeidsplasser, kulturtilbud og fritidstilbud.

Dagens flertall har gjort det mulig for de største byene virkelig å gjøre et løft. Aldri før har det blitt brukt så mye penger gjennom den såkalte belønningsordningen for kollektivtrafikk. Disse fire årene har det blitt bevilget over

5 mrd. kr til ordningen, mot 1,8 mrd. kr under forrige regjering.

Dagens flertall har innført at staten skal bidra med halvparten av investeringskostnadene ved de store kollektivløftene i de fire største byene. Aldri før blir det brukt så mye penger som nettopp nå. Da Oslo bygde Lørenbanen, finansierte de den selv. Bergen sier at de bygde sine ting, fikk de maks 5–15 pst. fra staten. Dette er også et fantastisk løft. I tillegg vet vi at kommuneøkonomien nå er blant de beste på mange tiår. Aldri før har det vært så få kommuner på ROBEK-lista, på lang tid, og overskuddene i kommunene er store. Det gir et økonomisk handlingsrom gjennom kommuneøkonomi, gjennom støtteordninger innenfor kollektivtransport som egentlig er historiske. I tillegg vet vi at Oslo-politikerne har valgt å innføre eiendomsskatt, de skal øke bompengene, de øker nå parkeringskostnadene – dette i tillegg til mer statlige midler. Allikevel står vi nå og hører at de partiene som styrer Oslo, synes de får lite penger. Jeg tror det handler litt om prioritering, for her klager en på at staten ikke tar mer av ansvaret for kollektivtransporten i Oslo, når vi altså gjør mye mer enn det som er gjort noen gang før. I tillegg bygges det ut jernbane for milliarder av kroner, og antall togavganger fra Oslo S er økt med over 100 avganger for dagen siden regjeringsskiftet.

Vi ser også at denne debatten kommer etter at byrådet i Oslo har vært med og forhandlet fram Oslopakke 3, der akkurat dette prosjektet ikke ble løftet opp, og da prøver en altså omkamp i Stortinget istedenfor. Da synes jeg vi skal følge spillereglene, og så skal vi sørge for at så lenge fylkeskommunene har ansvaret for kollektivtrafikken, skal de få det ansvaret, og de skal få lov til å blomstre med det. Et borgerlig byråd har altså i over 18 år i denne byen bygd opp det som forslagsstilleren sier er et godt kollektivtilbud, men så ser vi at de som lovet å gjøre det enda bedre, ikke evner å gjøre det uten at staten kommer med enda mer penger. Da foreslår jeg heller at en får gå til valg som lobbyistter og ikke som ledere, hvis en mener at staten skal gjøre hele jobben når en selv mener en skal prioritere opp.

Handlingsrommet i Oslo er bra. Det er mange ting som må bygges. Staten skal være med og bidra til dette, men Oslo må, når en forhandler Oslopakke 3, som legger grunnlaget for dette, også da evne å prioritere det som er aller viktigst. Hvis trikk til Tonsenhagen var det viktigste, hvorfor sto ikke det på den lista da en begynte? Hvorfor var det andre ting som da kom opp? Det er litt av den jobben som handler om å prioritere, og det må vi også gjøre når vi forhandler Nasjonal transportplan. Da ser vi fram til at vi tar opp igjen denne debatten. Regjeringens tilnærming har vært at vi skal bygge byene våre bedre, men vi skal også bygge distriktene våre bedre, vi skal bygge Nord-Norge, Vestlandet, Midt-Norge, Sørlandet og Østlandet bedre, og det er den prioriteringen som gjøres i en helhet. Kommunepolitikere og fylkespolitikere som har ansvar, må også sørge for at de viser at de klarer å innfri det, og ikke bare si at de vil ha, men andre skal betale.

Så til SV og Miljøpartiet De Grønne: Nå har dere makt. Vis at dere evner å prioritere i byene som dere styrer. Dere sier at det har vært et godt kollektivtilbud som har blitt bygd opp når andre parti har styrt før dere. Ta hansken, og ta den videre!

Presidenten: Presidenten må minne om at talen skal rettes gjennom presidenten.

Det blir replikkordskifte.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:27:24]: Jeg vet ikke om statsråden fikk det med seg, men jeg holdt et ganske ålreit innlegg, om jeg skal si det selv, i en god tone. Statsråden derimot benytter anledningen til ikke å være så raus tilbake. Det tror jeg det er riktig å si.

I Oslopakke 3-forhandlingene – og dette vet statsråden utmerket godt – ville Oslo helt klart bl.a. prioritere ned satsing på utbygging av E18, men statsråden og Statens vegvesen, altså staten, var veldig tydelige på at dette var noe man ville prioritere opp. Det er ulike syn i en slik setting. La meg si det slik: Fra SVs side skulle vi gjerne ha prioritert opp flere av kollektivprosjektene, mens høyresiden, fra sin side, skulle gjerne prioritert opp f.eks. et prosjekt som Røtunnelen. Slik er lokalpolitikken.

Jeg har et helt konkret spørsmål, som jeg hadde satt pris på at statsråden svarte på. Statsråden sier at regjeringens politikk er å satse 50 pst. på nasjonale prosjekter, og da spør jeg: Hva skal til for at statsråden er positiv til en 50 pst.-finansiering av Tonsenhagen-trikken?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:28:33]: Vi har sagt at vi skal være med på å bidra til dette, men vi skal også prioritere slik at vi kan gjennomføre prosjektene sammen med kommunene. Derfor vil det også være viktig hva kommunene prioriterer. Vi har lagt merke til at så langt er det Fornebubanen, T-banetunnel under Oslo og Ahusbane som har blitt løftet opp lokalt. Da er det litt rart hvis Stortinget plutselig skal begynne å endre på den prioriteringsrekkefølgen.

Det er ikke riktig at borgerlig side ikke har brydd seg så mye om kollektiv, men bare om vei. Denne regjeringen og dagens stortingsflertall har løftet opp begge deler. Oslo får mer penger til å utvikle kollektivtilbudet sitt fra staten nå enn de noen gang fikk under sosialistisk styre i dette landet. Vi har faktisk gjort det mulig å gjøre mer av det som SV ønsker seg. Da er egentlig den beste anbefalingen jeg har at SV bør begynne å stemme på Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti eller Venstre, for det er det som gir handlingsrommet. Vi har også sett at et borgerlig byråd i denne byen har klart å omsette de pengene til mer kollektivsatsing per krone enn det virker som at partifellene til Heikki Eidsvoll Holmås klarer.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:29:39]: Hvis statsråden hadde vært mindre opptatt av polemikk og mer opptatt av å svare på spørsmålene, hadde vi fått kortere debatter her i salen om disse tingene.

Jeg føler et behov for å si at statsråden ligger langt etter på bymiljøavtalene. Oslo bystyre og Oslo og Akershus i fellesskap har også sagt at signalanlegget på T-banen i Oslo er en av de tingene de kunne tenke seg å prioritere høyt opp, men de har så langt ikke fått beskjed om at dette er noe som skal prioriteres med 50 pst. fra staten. Det er det heldigvis dialog om, og det synes jeg er bra.

Dessuten er det viktig å påpeke at halvparten av jernbanesatsingen som har skjedd i denne salen, har kommet som følge av press fra opposisjonen, ikke bare fra Venstre og Kristelig Folkeparti, men også fra SV, Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne, som har satset vesentlig mer på

kollektiv og tog enn det regjeringen har villet gjøre. Men statsråden står ikke for det han vil, han står for det han har blitt tvunget til – og det er jo positivt.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:30:48]: Jeg oppfatter hele det innlegget som polemikk ...

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:30:50]: Det er helt riktig.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:30:51]: ... uten et spørsmål. Da kan man jo spørre seg om hvem som forlenger debattene.

La meg bare minne om at selv om man hadde vedtatt regjeringens budsjett uendret hvert år, hadde man hatt vesentlig mange flere milliarder kroner til jernbane enn det som representanten Eidsvoll Holmås klarte da han var statsråd og satt i regjering. Så jeg har ingen problem med å sammenligne dette. Så har vi to ivrige partnere, Kristelig Folkeparti og Venstre, som har vært med og økt dette enda mer. Da er det ingen tvil om at hvis målet er å satse på kollektiv og å satse på jernbane, er et borgerlig flertall det gode for alle som er opptatt av det, når man sammenligner hva dagens flertall har fått til, med hva det forrige flertallet fikk til.

Jeg vil også minne om at i bymiljøavtalene lå det ingen løfter eller garantier om 50 pst. delfinansiering fra staten, hvis man leser Nasjonal transportplan, som representanten Eidsvoll Holmås og kollegene hans la fram. Der ble Fornebubanen omtalt som et eventuelt prosjekt. Det var først da man fikk borgerlig styre i dette landet at man lovet 50 pst., og det er vi i gang med å gjennomføre. Vi håper bare at Oslo blir ferdig med reguleringsplanene sine.

Presidenten: Neste replikk kommer fra representanten Rasmus Hansson, og da håper presidenten at vi er tilbake på saken som diskuteres.

Rasmus Hansson (MDG) [13:32:04]: Jeg har gleden av å oppfylle presidentens ønske.

Både Tonsenhagen-trikken og andre viktige kollektivtransportprosjekter i Oslo forsinkes nå av at Statens vegvesen ikke har vent seg av med tanken om at biltrafikk skal ha forrang i Oslo.

Har ministeren hatt noen dialog med Vegvesenet om innsigelsene de nå truer med å levere, spesielt for Tonsenhagen-trikken og mer generelt vedrørende regjeringens eget mål om nullvekst i personbiltrafikken i Oslo? Gir statsråden noen føringer til Statens vegvesen basert på disse krystallklare politiske vedtakene om ikke å forsinke kollektivutbygging av typen Tonsenhagen-trikken i Oslo?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:32:53]: Vegvesenet skal være fagfolk som skal være med og vurdere hvordan man får en best mulig trafikkavvikling i byen. Selv om man skal ha nullvekst i personbiltrafikken i byen, vet vi at det vil være en vekst i håndverkertransporten, varetransporten og liknende. Det betyr at når man allerede har et veinett som har kø, blir man ikke kvitt køen, selv med nullvekst i personbiltrafikken, om man fjerner kapasiteten på veinettet.

Det som er viktig, er at man klarer å få til en sammenheng der man får økt kollektivtilbudet, som gjør at flere

kan velge det når de skal et sted, som frigjør arealer, slik at de varebilene, lastebilene og håndverksbilene som i dag står i kø, kan flyte raskere. Vi hjelper ingen ved at håndverkerne må sitte en time ekstra i kø.

Vi har gjort det mulig å investere mer i kollektiv enn det som var tilfellet før. Jeg håper at også byrådet i Oslo vil være med og prioritere mer penger til kollektiv over sine budsjetter, istedenfor å bruke pengene på å kommunalisere sykehjem og barnehager.

Rasmus Hansson (MDG) [13:33:50]: Takk for det.

Jeg spurte altså statsråden om han har noen dialog med Vegvesenet om at de ikke skal hindre framføringen av kollektivprosjekter i Oslo. Har statsråden det?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:34:11]: Vår dialog er om at vi skal hjelpe til med å utvikle kollektivprosjekter i Oslo. Så skal Vegvesenet også være et fagorgan som sier hva konsekvensene er av mulige valg, positive og negative. Det er noen av de vurderingene som jeg tror de også har gjort på Tonsenhagen. Og som jeg nettopp nevnte: Når det allerede er etablert kø, og hvis en så bare begynner å fjerne filer fra veien, får en ikke mindre kø, en får mer kø. Da gjelder det å finne de best mulige løsningene. Det håper jeg at byrådet kan være med på, sammen med Vegvesenet, sammen med dem som driver kollektivsystemet i Oslo, sammen med regjering og sammen med storting, så vi kan finne best mulige løsninger.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås har bedt om ordet til replikk. Det skal han få, forutsatt at det dreier seg om saken som ligger til behandling.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:34:53]: Jeg vil følge opp Rasmus Hanssons spørsmål, som er et godt spørsmål. Det handler om Statens vegvesen og det faglige. Her framkommer det at enten gir Ketil Solvik-Olsen feil styringssignaler til Statens vegvesen, eller så har han ikke lest Oslo-pakke 3-avtalen godt nok. Han sier at det riktignok ikke skal være vekst i personbiltrafikken, men det kommer annen trafikkvekst. Det er feil. Byrådet styrer i Oslo i dag med et flertall bak seg for en 20 pst. trafikkreduksjon. Da er ikke det personbiltrafikkreduksjon, det er samlet trafikkreduksjon. Oslo-pakke 3-avtalen sier 20 pst. trafikkreduksjon over grensen. Med andre ord: Vi har 20 pst. reduksjon i all trafikk over grensen og 20 pst. reduksjon i all trafikk i Oslo.

Med en trafikkreduksjon er det nødvendig at Statens vegvesen tar det inn i sine analyser når man skal planlegge for hvilken type kapasitet det er behov for på veiene i framtiden. Men hvis de legger til grunn den fortolkningen som statsråden har, er det klart at da handler de på en annen måte.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:36:00]: Når Oslo-pakke 3 blir vedtatt, vil de styringssignalene som ligger der, også bli gjennomført. Vegvesenet forholder seg til det, for de har også vært med på å forhandle. Så representanten skal ikke være redd for at en ikke har tatt inn over seg signalene.

Samtidig er jeg veldig glad for at byrådet i Oslo er med og sier at en også må bygge bedre veier, så en får bedre flyt, for selv om en reduserer trafikkmengden, er det alle-

rede etablert kø. Det betyr at en får ikke fjernet køene selv om en reduserer noe, for køene er allerede veldig lange.

Men jeg er veldig glad for at byrådet i Oslo skal være med på å bygge ut hele E18. Der har SV kommet veldig langt – og Miljøpartiet De Grønne. Det betyr at det er viktig at vi ser helheten i det som skjer.

Denne regjering, med dagens flertall, har gjort det enklere og bedre for både Oslo og Akershus å kunne bygge bedre kollektivnett. Det betyr at en også må prioritere i sine egne ressurser. Da kan en heller spørre: Hvordan prioriterer Oslo-byrådet, når en bruker penger på alt annet enn transport, og så kommer en til staten og sier at det er et veldig viktig prosjekt, som er helt grunnleggende for byen, men som en selv velger ikke å ha i sine egne budsjetter? Der skal staten være med å bidra, men det betyr at alle må være med å løfte sammen.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:37:04]: Det er ikke riktig, det statsråden sier, det han står og forteller – det er ting som ikke er riktig her. De som betaler for utbyggingen av veier, sykkelveier og kollektiv i Oslo, er jo Oslos og Akershus' innbyggere gjennom bompenger. Det er ikke staten som finansierer hovedvekten av utbyggingen her.

Det er heller ikke riktig, det som statsråden sier, at SV har godtatt hele E18-utbyggingen. Tvert imot, i Oslopakke 3-avtalen står det tydelig at man skal planlegge også et alternativ som ikke innebærer å ha trafikk, å ha kapasitetsutvidelse. Så her er det uenighet. Man kan ikke slå fast – som statsråden gjør – det som er hans eget ønske, når det er helt åpenbart at det er andre ting som er framforhandlet.

Det er jo et problem her nå at vi på grunn av at statsråden har vært så sen med å få på plass nytt regelverk for miljødifferensierte bompengesavtaler, får en forsinkelse i innføringen av dette, som gir et tap på noen hundre millioner kroner – ligger det an til – i investeringer i kollektivsatsing, penger som kunne vært brukt på en fornuftig måte. Har statsråden noe svar på hvorfor det er forsinkelser?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:38:10]: Det er vel kjent at det er tekniske utfordringer med bompengesystemet, som har eksistert siden representanten Eidsvoll Holmås satt i regjering. Det holder vi på å løse. Men da hensikten var å løse det gjennom Grindgut-systemet – som jeg tror også representanten Eidsvoll Holmås er kjent med fra sin egen tid i regjering – har det havarert. Det betyr at en måtte begynne på nytt. Det er ikke politiske, men rent tekniske årsaker til det. Jeg skulle gjerne ha sett at vi hadde fått det systemet på plass så fort som mulig, for da hadde et problem til vært løst.

Det er litt interessant at representanten Eidsvoll Holmås sier at det ikke er staten som tar kostnadene her, det er innbyggerne gjennom bompenger. Vel, staten bidrar mye mer inn i dette enn noen gang før, men det er også riktig at bompengebelastningen på bilistene øker.

De som jeg skulle ønske var med og bidro mer, er de folkevalgte i Oslo, som gikk til valg på at de skulle styrke kollektivtrafikken, men som bare sender regningen videre til bilister og til stat. Det synes jeg er en dårlig prioritering. Jeg synes det var mye bedre da forrige byråd satt, som gjorde mer av dette løftet innenfor de rammene som de hadde, framfor bare å øke skattene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Nils Aage Jegstad (H) [13:39:26]: Jeg prøvde å legge an en lav tone i mitt første innlegg for å holde denne debatten innenfor rimelighetens grenser i forhold til hva vi egentlig snakker om, for det er egentlig noe ganske grunnleggende.

Det ene er at vi har fire byer som skal ha denne type avtaler, og det er de fire store byene. Oslopakke 3 har egentlig vært fremmet som et slags stjerneeksempel på hvordan dette kan organiseres. Det er tre parter: Det er Akershus fylkeskommune, det er Oslo kommune, og det er staten. Staten har til og med med seg jernbanedirektøren, som et for så vidt fullverdig medlem av dette. Det er det disse fire og disse tre partene blir enige om, som vil danne grunnlaget for behandlingen i Stortinget, ikke alle mulige enkeltinnspill fra andre som kommer hit. Vi forutsetter – det samme som med Jærpakken – lokal enighet. Og enigheten er ikke bare Oslo bystyre, det er ikke bare Miljøpartiet De Grønne eller SV – det er Oslo, det er Akershus, og det er staten.

Vi har heldigvis fått dekket av staten 50 pst. av kostnadene for de store tingene, som Fornebu-banen, T-banetunnelen i Oslo – som kommer – og Ahusbanen. Det er store prosjekter hver for seg, der staten skal bidra med 50 pst. Men ikke bare skal staten bidra med 50 pst., den øvrige 50 pst.-en skal finansieres lokalt.

Dette er utgangspunktet for den måten vi skal behandle alle de fire store byene på: lokal enighet, prioritering av prosjektene lokalt og statlige bidrag. Det mener jeg er grunnlaget for at denne regjeringen har lagt opp til at det skal gis penger til de store byene – i et omfang som vi ikke har sett maken til tidligere. Jeg var selv fylkesordfører og satt sammen med samferdselsbyråden i Oslo og opplevde to–tre år på rad at vi ikke fikk 5 flate øre til bymiljøavtaler, fordi vi ikke hadde kjøprising.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:41:55]: Det var ikke på grunn av at Akershus og Oslo ikke ville gå inn for kjøprising, det var fordi man ikke var villig til å sette et mål om å redusere biltrafikken. Det målet er heldigvis nå alle partiene på Stortinget enige om at man skal ha. Man skal i hvert fall ha nullvekst. Men nå har heldigvis Akershus og Oslo blitt enige om at vi skal redusere biltrafikken over grensen med 20 pst.

Skal vi snakke om Oslopakke 3, er det jo behov for at Akershus snart tar fatt i sin egen trafikkvekst. Bærumsfolk er vel de som kjører aller mest bil i hele landet, og det i et område der det skulle ligge godt til rette for mer kollektivtrafikk.

Jeg tok hansen fra Jegstad og førte diskusjonen videre på det nivået, men det er statsråden som igjen kommer og driver sin polemikk, som vi er vant til at han gjør.

Jeg oppfatter egentlig Jegstads innspill på en veldig konstruktiv måte. Hvis det er sånn at Oslo og Akershus i fellesskap, eller bare Oslo, blir enige om å finansiere dette prosjektet og klarer å løfte det opp i prosjektporteføljen, skal det ikke stå på Høyre og Fremskrittspartiet og andre partier her, ved å si at nei, dette er ikke et prosjekt som vi er imot.

Jeg tenker at det er viktig å anerkjenne det som et nasjonalt prosjekt, nettopp fordi det er så mye folk der, og nettopp fordi den andre delen av 31-bussruten, som går i Jeggstads eget fylke, nå får 50 pst. finansiering, mens tilsvarende ikke er kommet på plass på Oslo-siden. Jeg tror det er viktig å erkjenne at med redusert trafikk blir det også bedre plass på veiene til å sette av flere felt og prioritere kollektivtrafikken på en enda bedre måte – sånn som vi vil. Så får vi ta denne diskusjonen videre inn mot Nasjonal transportplan.

Vi har jo allerede én revisjon og én debatt rundt Oslo-pakke 3 som pågår nå, og den er frisk, bl.a. på grunn av at regjeringen ikke bare har tekniske problemer, som statsråden hevder, men heller ikke har evnet å fremme et nytt regelverk, som de lovte å gjøre så raskt de kunne, i et brev til kommunen av 22. desember 2015, men som vi altså ikke har sett i denne salen i hvert fall.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6, og presidenten tror det er fornuftig å videreføre debatten i forbindelse med Nasjonal transportplan.

Sak nr. 7 [13:44:23]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen, Janne Sjelmo Nordås, Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø om endring av førerforskriften, jf. jernbaneloven 11. juni 1993 nr. 100 § 6 (Innst. 220 S (2016–2017), jf. Dokument 8:15 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Nils Aage Jegstad (H) [13:45:13](ordfører for saken): Dette representantforslaget er fremmet av stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen og Janne Sjelmo Nordås fra Senterpartiet og stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø fra SV. Forslaget om å endre førerforskriftens §§ 18 og 21 i jernbaneloven er etter flertallets oppfatning en omkamp i en sak som ble behandlet i Stortinget like før jul i fjor.

I Prop. 143 L for 2015–2016, Endringer i jernbanelova og einskilde andre lover (reform av jernbanesektoren), som ble behandlet i Stortinget den 1. desember 2016, og i Innst. 94 L for 2016–2017 ble denne problemstillingen reist. Her ga flertallet følgende merknad:

«Flertallet viser til statsrådens brev av 30. oktober 2016 med svar på anmodning fra partene i togstreiken. Det fremgår her at myndighetene vil ta initiativ til at det fastsettes en nasjonal standard for oppfyllelse av førerforskriftens krav til opplæring av lokførere.»

Komiteen viser videre til departementets brev av 5. desember 2016, hvor dette følges opp, og har merket seg følgende:

«Representantforslaget omhandler regelverket om opplæring av førere på det nasjonale jernbanenettet. Samferdselsdepartementet påpeker at det allerede foregår et arbeid med å se på det aktuelle regelverket. Departementet ga Statens jernbanetilsyn (SJT) den 20. mai i år» – altså i 2016 – «i oppdrag å foreta en gjennomgang av dagens krav til kompetanse for førere og sertifiseringsordninger. Dette arbeidet har kommet langt, og kan føre til endringer med tilsvarende virkninger som det representantforslaget tar sikte på.»

Representantforslaget innebærer at en her prøver å etablere et særnorsk regelverk som er spesielt tilpasset NSB. Det vil være uheldig av flere grunner. Vi står foran en massiv satsing på jernbane ikke bare her i Norge, men i aller høyeste grad i Sverige og Danmark. Med bygging av Femern Bælt-forbindelsen mellom Danmark og Tyskland og en ny forbindelse mellom Helsingborg og Helsingør vil jernbaneforbindelsen fra Norge til kontinentet kunne videreutvikles for både passasjertrafikk og godstrafikk. Skal en kunne utnytte dette fullt ut, må vi i tillegg til å fornye infrastrukturen på norsk side også sikre oss at regelverket i Norge blir harmonisert med regelverket i EU. Det må gjelde både infrastruktur og personale. Det er ikke rasjonelt at man må bytte togpersonell på grensen når norsk gods skal til kontinentet eller varer fra kontinentet skal til Norge.

Komiteens flertall er tilfreds med det arbeidet som nå er satt i gang. Jeg regner med at mindretallet selv vil redegjøre for sitt syn. Jeg kan imidlertid konstatere at det brede flertallet som sto bak vedtaket fra juni 2015 og i desember i fjor, igjen befestes i denne sammenheng.

Karianne O. Tung (A) [13:48:44]: Jernbanedrift er en sentral del av norsk transportpolitikk og viktig for framføring av personer og gods. Fram til de siste årene har det vært et tillitsfullt samarbeid mellom de ansatte i NSB og NSBs ledelse, bl.a. når det gjelder forståelse av hvordan myndighetenes krav til sikkerhetsbestemmelser skal praktiseres.

Høsten 2016 gikk imidlertid lokomotivførerne til streik da det ble brudd i meklingen. Streikens kjerne var om Norge skulle få beholde de nødvendige, sterke kompetansekravene som praktiseres for lokomotivførere i Norge. Streiken ble avsluttet 30. oktober 2016 etter et møte med riksmeklingsmann Nils Dalseide da LO Stat og Arbeidsgiverforeningen Spekter oppnådde enighet.

Jeg vil gjerne benytte anledningen til spesielt å kommentere Arbeiderpartiets syn på punkt 3 i denne enigheten, om at svakheter i førerforskriften må utbedres da dagens ordlyd ikke i tilstrekkelig grad definerer en nasjonal standard for lokomotivførerkompetanse.

Arbeiderpartiet er helt enig med forslagsstillerne bak representantforslaget fra Senterpartiet og SV om nødvendigheten av å presisere kravene til opplæring og ikke minst kompetanse for lokomotivførere. Vi er derimot ikke enig i forslaget utforming, der det foreslås at Stortinget skal vedta helt spesifikke formuleringer i selve forskriften. Vi har et maktfordelingsprinsipp og en arbeidsfordeling mellom Stortinget og regjeringen, der Stortinget vedtar lover, og regjeringen og forvaltningen fastsetter forskrifter. Arbeiderpartiet mener derfor det er en helt åpenbar forutset-

ning at regjeringen og forvaltningen fastsetter forskrifter innenfor det lovverk som er vedtatt av Stortinget som lovgiver.

Arbeiderpartiet mener regjeringen må etablere en nasjonal sertifiseringsordning for lokomotivførere, og at regelverket må endres slik at det klart kommer fram hvilke kvalifikasjoner og krav som skal stilles til en sertifisert lokomotivfører.

Jeg tar derfor opp forslagene fra Arbeiderpartiet i denne saken.

Presidenten: Representanten Karianne O. Tung har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [13:51:19]: For Senterpartiet er jernbanedrift en svært viktig del av norsk transportpolitikk for frakt av både personer og gods. Det har vært et tillitsfullt samarbeid mellom de ansatte i NSB og NSBs ledelse, bl.a. når det gjelder forståelse av hvordan myndighetenes krav til sikkerhetsbestemmelser skal praktiseres. Men fjorårets konflikt var langvarig, og det er avgjørende viktig å gjenskape tilliten. Senterpartiet mener at Stortinget har et medansvar i å bidra til at det skjer.

Kompetansekravet i norsk jernbanedrift er nedfelt i lov om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. av 11. juni 1993 nr. 100. Kompetansekravet framkommer spesielt i forskrift av 27. november 2009 nr. 1414 om sertifisering av førere av trekraftkjøretøy på det nasjonale jernbanenettet. Kravene her må ligge innenfor rammen av loven.

Bakgrunnen for forslaget er avtalen mellom NSB AS og Norsk Lokomotivmannsforbund vedrørende inntakskrav, opplæring og kompetanseutvikling for lokomotivførere. Jeg påpeker at streikens kjerne var om man skulle beholde de nødvendige, sterke kompetansekrav som praktiseres for lokomotivførere i Norge. Det er pekt på at det fortsatt er en usikkerhet om hvorvidt man kan ha en nasjonal ordning, som Senterpartiet mener at vi absolutt bør ha. Det er på denne bakgrunn vi vil fremme forslaget i denne saken. Jeg erkjenner veldig gjerne at det er litt spesielt å være så detaljert, men det er en bakgrunn for at vi har valgt å gjøre det.

Vi fremmer herved forslaget, og vi stemmer subsidiært for Arbeiderpartiets forslag i saken.

Presidenten: Representanten Janne Sjelmo Nordås har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:53:20]: Jeg vil bare redegjøre for stemmegivningen vår.

Vi kommer til å støtte Senterpartiets framlagte forslag. Deretter kommer vi subsidiært til å støtte Arbeiderpartiets forslag.

Det er spesielt å gå inn og drive med ordning av forskrifter på den måten som vi foreslår. Det skal samtidig sies at det ikke er første gang i løpet av mine 16 år her på Stortinget jeg har sett at partier både fra høyresiden og fra venstresiden har blandet seg inn i hvordan forskrifter skal være. Det er, som forrige taler ga uttrykk for, et uttrykk for den manglende tillit vi har til statsrådens måte å håndtere jernbanen i Norge på.

Det var bakgrunnen for at vi fremmet forslaget, for vi mener det er viktig å ivareta de kompetansekravene. Og det er bakgrunnen for vår stemmegivning nå.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [13:54:28]: Jernbanen er en særdeles viktig del av transportsystemet i dette landet. Sammen med vei er det på jernbane folk blir transportert, kommer seg på vei til de aktivitetene de skal, og det har vært noe som regjeringen har prioritert opp. Budsjettet for jernbanen er 50 pst. høyere i 2017 enn det var i 2013. Det gir et enormt handlingsrom til å investere mer i nye skinner, bytte ut utslitt materiell, kjøpe flere tog, sette opp flere avganger. Bare på Oslo S er det over hundre flere avganger nå, hver dag, enn det var da vi overtok. Det vitner litt om hvordan vi tenker, at jernbanen skal spille en enda viktigere rolle framover. Spesielt handler det om transport av personer inn og ut av byene og transport av gods over lange distanser.

Jeg er stolt når CargoNet kan melde at uforutsette sinkelser på godstransporten har gått ned med 80 pst. de siste årene, og de peker på at økt vedlikehold er hovedårsaken. Etter at jernbaneforfaller doblet seg de foregående åtte årene, har samlet forfall nå begynt å bli redusert. Gjennom godt samarbeid med borgerlig side i Stortinget ser vi nå resultatet.

Det er ingen grunn til å ha mistillit til den retningen som jernbanen nå tar. Gjennom investeringer og vedlikehold og gjennom bedre organisering får vi mer igjen for pengene, tydeligere ansvarsoppgaver, og vi ser at en allerede skisserer fordeler med det.

Tillit her er viktig – tillit mellom aktører, tillit ikke minst mellom passasjerer og togselskapene. Folk våger ikke gå inn i kjøretøy som de ikke opplever som trygge. Derfor må materiellet vårt være bra. Vi kan ikke ha det slik som vi har hatt det, med materiell som er både 30 og 40 år gammelt, som en nesten ikke får tak i reservedeler til lenger. Derfor kjøper vi mer nytt togmateriell nå enn på lenge.

Men vi må også sørge for at de som jobber på jernbanen, har god kompetanse, kan jobben sin, inngir tillit og gir god service. Det er også noe av det som vi jobber med, sørger for at en har gode arbeidsplasser som gjør at folk synes det er attraktivt å jobbe, at folk rekrutteres inn i det yrket.

Det er dog mange ulike krav som skal møtes for å få lov til å være lokfører – krav om kompetanse generelt, en skal ha førerbevis, krav om kompetanse om materiellet en kjører, og krav om kompetanse på de strekningene en kjører. Dette finnes det mange regler om allerede. I førerforskriften er dette utbrodert ganske tydelig. Det er krav til hva du skal kunne, det er krav om at du skal kunne snakke norsk. Enkelte gir inntrykk av at nå kommer kineserne til å kjøre tog i Norge, og at det blir opprop på togstasjonen på kinesisk. Nei, kravet er at skal en jobbe på norsk jernbane, skal en snakke norsk. En skal snakke norsk også i en krisesituasjon. Det skal ikke være nok å kunne si hei og ha det; en skal kunne kommunisere når ting går galt. Ikke minst er det viktig da. Det sier seg selv at det er veldig få lokførere rundt om i verden som har norsk som hovedspråk, og som bare går og venter på å komme tilbake til Norge. Her har vi en relativt kontrollert gruppe med folk, 1 500, 1 600, 1 700, som kommer til å måtte gjøre den jobben videre. Men vi må sikre at når det rekrutteres flere, går de igjen gjennom skikkelig opplæring med tydelige krav til hva de skal kunne, slik at standarden er god. Derfor ble det en del av

avtalen når regjeringen ble forespurt av de streikende parter om den ville være med og bidra til en løsning. Jeg hadde kommunisert i lang tid under streiken at døren min alltid er åpen hvis staten kan være med og finne løsninger på konflikten. Vi fikk en henvendelse. Dagen etterpå kvitterte man ut, streiken var over, og man satte i gang et arbeid for å tydeliggjøre noen av de usikkerhetsmomentene som man pekte på var der.

Det er blitt gjort en jobb av aktørene med å se på førerforskriften for å fjerne de tolkningsmulighetene som var, som kunne tolkes slik at en kunne unngå noen krav. Tilsynet mente at dette hadde de kontroll på, men for å fjerne enhver tvil ble det gjort en jobb. Jernbanedirektoratet har vært med i dette arbeidet. Det stilles en rekke krav som blir enda tydeligere nå, til hva en skal kunne. I tillegg utarbeides en nasjonal standard for hva en skal lære, hvordan utdanningen skal være, nettopp for at en skal fjerne tvil.

Så er det viktig her at det er tilsynet som skal hjelpe oss til å se at de aktørene som er med, ivaretar sikkerheten på en god nok måte. Men la oss aldri ta vekk ansvaret for at det er de som faktisk utøver oppgavene, som har det primære ansvaret. Det kan ikke være slik at det skal gå sport i å unngå å bli oppdaget og ha en dårlig kultur; målet må være at alle skal ta ansvar for at kulturen utvikler seg, og så skal tilsynet være det riset bak speilet som gjør at en vet at hvis en ikke gjør jobben sin, ser samfunnet en i kortene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidentskapet hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

Med virkning fra 1. oktober 2016 fastsettes lønnen for høyesterettsdommere slik:

- Høyesterettsjustitiarius kr 1 996 288 per år
- Høyesterettsdommer kr 1 721 856 per år

Votering:

Presidentskapets innstilling ble bifalt mot 1 stemme.
(Voteringsutskrift kl. 14.10.14)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Marianne Aasen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en lovendring

som krever at private skoler og høyskoler skal organiseres som selveiende stiftelser, etter modell fra den danske Lov om friskoler og private grundskoler».
Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 52 mot 40 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.10.42)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov om universiteter og høyskoler og lov om fagskoleutdanning (organisasjonsform, disponering av tilskudd og egenbetaling mv.)

I

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 7-1 andre ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt andre ledd.

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1 *Institusjonens organisering og ledelse*

(1) Private universiteter og høyskoler skal være aksjeselskap etter aksjeloven eller stiftelser etter stiftelsesloven.

(2) Private universiteter og høyskoler skal ledes av et styre. Styret skal ha representanter fra studenter og ansatte. Styret skal ha en sammensetning på minst fem medlemmer. Hvis styret har mer enn ti medlemmer, skal hver av gruppene studenter og ansatte ha minst to medlemmer hver. Kravene i likestillingsloven § 21, jf. § 7-6 tredje ledd, om representasjon av begge kjønn, skal være oppfylt innenfor den enkelte valgkrets.

(3) Det skal være størst mulig åpenhet om styrets arbeid. Styret skal etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av lov, overholdes. Departementet kan gi forskrift om internkontroll.

(4) Styret skal sørge for at studentene får den utdanningen som er forutsatt som grunnlag for akkrediteringen, at alle vilkår for eventuelle offentlige tilskudd overholdes, og at virksomheten drives i samsvar med lover og forskrifter.

(5) Styret selv skal fatte vedtak om at det etter styrets skjønn er forsvarlig å starte opp et nytt studieår. Vedtaket skal fattes før studiestart.

§ 8-2 skal lyde:

§ 8-2 *Delegasjon*

Styret kan delegere sin avgjørelsesmyndighet til andre ved institusjonen i den utstrekning det ikke følger av denne loven at styret selv skal treffe vedtak, eller det er andre særlig begrensninger i adgangen til å delegere.

§ 8-3 skal lyde:

§ 8-3 *Statstilskudd og egenbetaling*

(1) Private universiteter og høyskoler som tilfredsstiller kravene som oppstilles i denne lov, kan etter søknad til

Kongen kjennes berettiget til statstilskudd til dekning av driftskostnader for utdanninger som er akkreditert av NOKUT.

(2) *Alle private universiteter og høyskoler skal benytte statstilskudd og egenbetaling fra studentene til den akkrediterte utdanningen og innenfor lovens formål.*

(3) *Private universiteter og høyskoler som mottar statstilskudd, skal la tilskudd og egenbetaling komme studentene til gode. Private universiteter og høyskoler som mottar statstilskudd, kan ikke foreta utdelinger.*

(4) *Private universiteter og høyskoler som ikke mottar statlig tilskudd, kan ikke foreta utdelinger som medfører at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av eiendelene.*

(5) *Departementet kan gi forskrift om disponering av statlig tilskudd og egenbetaling, herunder ved avvikling.*

Ny § 8-4 skal lyde:

§ 8-4 *Avtaler med nærstående*

(1) Private universiteter og høyskoler kan ikke overfor nærstående gjennomføre avtaler eller på annen måte overføre midler på vilkår som avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter.

(2) Institusjonen skal kunne dokumentere at det ikke er gjennomført avtaler i strid med første ledd.

(3) Nærstående til private universiteter og høyskoler skal på forespørsel gi innsyn i dokumentasjon vedrørende avtaler som nevnt i første ledd.

(4) Departementet kan gi forskrift om avtaler med nærstående, herunder hvem som regnes som nærstående og krav om dokumentasjon.

Ny § 8-5 skal lyde:

§ 8-5 *Tilsyn*

(1) Departementet fører tilsyn med private universiteter og høyskoler.

(2) Private universiteter og høyskoler plikter å bistå under tilsynet, herunder gi opplysninger som kan ha betydning for oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av denne loven. Departementet kan kreve at slike opplysninger dokumenteres og redegjøres for ved at det for eksempel utleveres eller sammenstilles regnskapsmateriale med bilag, korrespondanse og styreprotokoller. Departementet skal gis adgang til lokaler som disponeres av virksomheten.

(3) Opplysninger etter andre ledd kan kreves av revisor og regnskapsfører uten hinder av lovbestemt eller avtalt taushetsplikt.

(4) Departementet kan gi forskrift om institusjonens bistandsplikt under tilsynet, herunder hvordan opplysninger skal gis og om adgang til institusjonens lokaler.

Ny § 8-6 skal lyde:

§ 8-6 *Rapportering*

(1) Private universiteter og høyskoler skal rapportere regnskapsinformasjon og sammenstilte data om studietilbud, studenter og personale til departementet.

(2) Private universiteter og høyskoler må gi særskilt melding til departementet ved fusjon, fisjon, salg, omdanning og avvikling av virksomheten. Melding skal gis før slik endring gjennomføres.

(3) Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet i og formkrav til rapporterings- og meldeplikten.

Ny § 8-7 skal lyde:

§ 8-7 *Regnskap og revisjon*

(1) Private universiteter og høyskoler er regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2 og etter denne loven. Regnskapslovens unntak for små foretak i § 3-1 andre ledd, jf. § 1-6, gjelder ikke for private universiteter og høyskoler.

(2) Private universiteter og høyskoler skal ha et økonomisk skille mellom den akkrediterte og ikke-akkrediterte delen av virksomheten. Regnskapene skal dokumentere at kravet overholdes.

(3) Regnskapene for private universiteter og høyskoler skal revideres av statsautorisert eller registrert revisor, jf. revisorloven § 3-1.

(4) Departementet kan gi forskrift om krav til regnskapet, dokumentasjon og revisjon.

Ny § 8-8 skal lyde:

§ 8-8 *Pålegg om retting*

Hvis departementet avdekker brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan departementet pålegge utdanningsinstitusjonen å rette forholdet innen en gitt frist.

Ny § 8-9 skal lyde:

§ 8-9 *Krav om tilbakebetaling av statstilskudd*

Hvis statstilskudd disponeres i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov eller grunnlaget for tilskuddet, kan departementet kreve tilskuddet tilbakebetalt. Endelig vedtak om tilbakebetaling av statstilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.

Ny § 8-10 skal lyde:

§ 8-10 *Tvangsmulkt*

(1) For å sikre at pålegg gitt etter § 8-8 etterleves, kan departementet bestemme at den pålegget retter seg mot, skal betale en mulkt til staten. Tvangsmulkten fastsettes som løpende dagsmulkt fra utløpet av fristen som er satt i pålegget, og inntil forholdet er rettet.

(2) Departementet kan gi forskrift om utstedelse, størrelse, forfall, klage og lemping av tvangsmulkt.

Ny § 8-11 skal lyde:

§ 8-11 *Overtredelsesgebyr*

(1) Ved overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan departementet ilegge overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr kan ilegges foretak selv om ingen enkeltperson har utvist skyld.

(2) Størrelsen på overtredelsesgebyret fastsettes i det enkelte tilfellet. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

(3) Departementet kan gi forskrift om utstedelse, størrelse, forfall, klage og lemping av overtredelsesgebyret.

Ny § 8-12 skal lyde:

§ 8-12 *Tilbaketrekking av akkreditering*

(1) Hvis alvorlige forhold i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven ikke rettes innen fristen etter § 8-8, kan departementet trekke tilbake akkrediteringen av institusjonen eller studietilbudet.

(2) Departementet kan gi forskrift om saksbehandling

ved tilbaketrekking av akkreditering etter denne bestemmelsen.

II

I lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

§ 3 Organisasjon og ledelse

Private fagskoler skal være stiftelser etter stiftelsesloven eller aksjeselskap etter aksjeloven. Fagskoleutdanning som per 1. januar 2017 er organisert i studieforbund etter voksenopplæringsloven, kan videreføres som studieforbund.

Offentlige fagskoler og fagskoler organisert som studieforbund, skal ha et styre som øverste ansvarlige styringsorgan. Alle fagskoler skal ha et styre med minst fem medlemmer.

Styret skal sørge for at studentene får den utdanningen som er forutsatt som grunnlag for godkjenningen, at alle vilkår for eventuelle offentlige tilskudd overholdes, og at virksomheten for øvrig drives i samsvar med gjeldende lover og regler. Styret skal sørge for at opplysninger som blir gitt NOKUT og utdanningssøkende, er korrekte og fullstendige.

Styret kan delegere sin avgjørelsesmyndighet til andre ved fagskolen dersom ikke noe annet er fastsatt.

Studenter og ansatte skal ha representanter med møte-, tale- og forslagsrett i alle tilfeller der styret behandler saker av betydning for gjennomføringen av godkjent fagskoleutdanning. Studentrepresentantene og ansatterepresentantene velges av og blant studentene og de ansatte.

Tilbyder skal ha en administrativ og faglig ledelse som skal stå for den daglige driften av utdanningen innenfor de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den administrative og faglige ledelse ansettes av styret.

Styret selv skal fatte vedtak om at det etter styrets skjønn er forsvarlig å starte opp et nytt studieår. Vedtaket skal fattes før studiestart.

Styret skal etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av lov, overholdes. Departementet kan gi nærmere forskrift om krav til internkontroll.

Tilbydere av godkjent fagskoleutdanning skal være registrert i Enhetsregisteret.

Departementet kan gi forskrift om organisering, styring og ledelse av fagskoleutdanning, herunder bestemmelser om representasjon i styrende organer.

Departementet kan vedta at det kan gjøres unntak fra loven og forskriftene til loven i forbindelse med tidsavgrensede organisatoriske forsøk.

§ 15 skal lyde:

§ 15 Offentlig tilskudd og egenbetaling

Tilbydere av godkjent fagskoleutdanning kan søke fylkeskommunen om offentlig tilskudd.

Tilbydere av fagskoleutdanning kan bare kreve egenbetaling fra studenter i den grad det ikke ved tildeling av offentlig tilskudd er forutsatt at utdanningen skal være gratis. Departementet kan gi forskrift om tilbyderes adgang til å ta egenbetaling fra studenter.

Alle private fagskoler skal benytte offentlig tilskudd og egenbetaling fra studentene til den godkjente utdanningen og innenfor lovens formål.

Private fagskoler som mottar offentlige tilskudd, skal la tilskudd og egenbetaling komme studentene til gode. Private fagskoler som mottar offentlig tilskudd, kan ikke foreta utdelinger.

Private fagskoler som ikke mottar offentlig tilskudd, kan ikke foreta utdelinger som medfører at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av eiendelene.

Departementet kan gi forskrift om disponering av offentlig tilskudd og egenbetaling, herunder ved avvikling.

Ny § 16 skal lyde:

§ 16 Avtaler med nærstående

Private fagskoler kan ikke overfor nærstående gjennomføre avtaler eller på annen måte overføre midler på vilkår som avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter.

Fagskolen skal kunne dokumentere at det ikke er gjennomført avtaler i strid med første ledd.

Nærstående til private fagskoler skal på forespørsel gi departementet innsyn i dokumentasjon vedrørende avtaler som nevnt i første ledd.

Departementet kan gi forskrift om avtaler med nærstående, herunder hvem som regnes som nærstående og krav om dokumentasjon.

Nåværende § 16 oppheves.

Ny § 17 skal lyde:

§ 17 Tilsyn

Departementet fører tilsyn med private fagskoler.

Private fagskoler plikter å bistå under tilsynet, herunder gi opplysninger som kan ha betydning for oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av denne loven. Departementet kan kreve at slike opplysninger dokumenteres og redegjøres for ved at det for eksempel utleveres eller sammenstilles regnskapsmateriale med bilag, korrespondanse og styreprotokoller. Tilsynsmyndigheten skal gis adgang til lokaler som disponeres av virksomheten.

Opplysninger etter andre ledd kan kreves av revisor og regnskapsfører uten hinder av lovbestemt eller avtalt taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om institusjonens bistandsplikt under tilsynet, herunder hvordan opplysninger skal gis og om adgang til fagskolens lokaler.

Nåværende § 17 blir ny § 25.

Ny § 18 skal lyde:

§ 18 Rapportering

Private fagskoler skal rapportere regnskapsinformasjon og sammenstilte data om studietilbud, studenter og personale til departementet.

Private fagskoler må gi særskilt melding til departementet ved fusjon, fisjon, salg, omdanning og avvikling av virksomheten. Melding skal gis for slik endring gjennomføres.

Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet i og formkrav til rapporterings- og meldeplikten.

Nåværende § 18 blir ny § 26.

Ny § 19 skal lyde:

§ 19 Regnskap og revisjon

Private fagskoler er regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2 og denne loven. Regnskapslovens unntak for små foretak i § 3-1 andre ledd, jf. § 1-6, gjelder ikke for private fagskoler.

Private fagskoler skal ha et økonomisk skille mellom de akkrediterte delene av virksomheten og de ikke-akkrediterte delene av virksomheten. Regnskapene skal være egnet til å dokumentere at kravet overholdes.

Regnskapene for private fagskoler skal revideres av statsautorisert eller registrert revisor, jf. revisorloven § 3-1.

Departementet kan gi forskrift om krav til regnskapet, dokumentasjon og revisjon.

Ny § 20 skal lyde:

§ 20 Pålegg om retting

Hvis departementet avdekker brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller grunnlaget for tilskuddet, kan departementet pålegge fagskolen å rette forholdet innen en gitt frist.

Ny § 21 skal lyde:

§ 21 Krav om tilbakebetaling av tilskudd

Hvis offentlig tilskudd disponeres i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller grunnlaget for tilskuddet, kan departementet kreve tilskuddet tilbakebetalt. Vedtak om tilbakebetaling av offentlig tilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.

Ny § 22 skal lyde:

§ 22 Tvangsmulkt

For å sikre at pålegg gitt etter § 20 etterleves, kan departementet bestemme at den pålegget retter seg mot, skal betale en mulkt til staten. Tvangsmulkten fastsettes som løpende dagsmulkt fra utløpet av fristen som er satt i pålegget, og inntil forholdet er rettet.

Departementet kan gi forskrift om utstedelse, størrelse, forfall, klage og lemping av tvangsmulkt.

Ny § 23 skal lyde:

§ 23 Overtredelsesgebyr

En privat fagskole som overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven kan ilegges overtredelsesgebyr av departementet. Overtredelsesgebyr kan ilegges foretak selv om ingen enkeltperson har utvist skyld.

Størrelsen på overtredelsesgebyret fastsettes i det enkelte tilfellet. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi forskrift om utstedelse, størrelse, forfall, klage og lemping av overtredelsesgebyret.

Ny § 24 skal lyde:

§ 24 Tilbaketrekking av godkjenning

Hvis en privat fagskole ikke retter alvorlige forhold i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven innen fristen etter § 20, kan departementet trekke godkjenningen av fagskolen eller utdanningsstilbudet tilbake.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandling ved tilbaketrekking av godkjenning etter denne bestemmelsen.

III

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til ulik tid.
2. For private tilbydere av høyere utdanning som ikke er organisert som aksjeselskap eller stiftelse per 1. januar 2017 gjelder endringen av universitets- og høyskoleloven § 8-1 første ledd fra 1. januar 2020.
3. For private tilbydere av fagskoleutdanning som ikke er organisert som aksjeselskap, stiftelse eller studieforbund per 1. januar 2017 gjelder endringen av fagskoleloven § 3 første ledd fra 1. januar 2020.
4. Departementet kan i særlige tilfeller forlenge overgangsperioden etter nr. 2 og 3.
5. Private høyskoler med akkreditering etter universitets- og høyskoleloven § 3-1 og fagskoler med godkjenning etter fagskoleloven § 2 er fritatt for skatt på gevinst ved omorganisering som oppstår som følge av kravene som nevnt i nr. 2 og 3. Det stilles som vilkår at omorganiseringen skjer innen utløpet av overgangsperioden i nr. 2 til 4, at formuesobjektet tilfaller en akkreditert eller godkjent virksomhet og at omorganiseringen skjer med skattemessig kontinuitet.
6. Hvis det som følge av kravene som nevnt i nr. 2 og 3 overføres hjemmel til fast eiendom, skal det gis fritak for dokumentavgift ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom til aksjeselskap eller stiftelse som er akkreditert etter universitets- og høyskoleloven § 3-1 eller godkjent etter fagskoleloven § 2, hvis følgende vilkår er oppfylt:
 - a) tinglysingen er en følge av kravet til organisering som nevnt i nr. 2 og 3
 - b) hjemmelen overføres fra privat utdanningsinstitusjon med akkreditering etter universitets- og høyskoleloven § 3-1 eller godkjenning etter fagskoleloven § 2, som ikke er organisert som aksjeselskap, stiftelse eller studieforbund
 - c) omorganiseringen skjer innen utløpet av overgangsperioden i nr. 2 til 4
 - d) virksomhetens samlede eiendeler og forpliktelser overføres uendret til den nye virksomheten.
7. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom komiteens innstilling til I § 8-3 nytt fjerde ledd og II § 15 nytt femte ledd og forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, som lyder:

«I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 8-3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Private universiteter og høyskoler som ikke mottar statstilskudd, kan ikke foreta utdelinger som stammer fra inntektskilder fra den akkrediterte delen av utdanningsinstitusjonen.

I lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning gjøres følgende endringer:

§ 15 nytt femte ledd skal lyde:

Private fagskoler som ikke mottar offentlig tilskudd, kan ikke foreta utdelinger som stammer fra inntektskilder fra den godkjente delen av utdanningsinstitusjonen.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til I § 8-3 nytt fjerde ledd og II § 15 nytt femte ledd og forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 54 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.11.31)

Presidenten: Det votes over resten av I og II samt III.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til resten av I og II samt III ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 14 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Christian Tynning Bjørnø på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Iselin Nybø på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 4, fra Ivar Odnes på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 5–14, fra Iselin Nybø på vegne av Venstre

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 5–14, fra Venstre.

Forslag nr. 5. lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette nasjonale krav til minstestandarder for digitale verktøy.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med IKT-strategien vurdere å opprette en offentlig nasjonal portal for digitale læremidler for norske og -utenlandske leverandører som tilfredsstiller bestemte kvalitetskrav, og hvor skolene kan kjøpe digitale læremidler subsidiert gjennom offentlige tilskudd.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med IKT-strategien vurdere å opprette en digital tekst- og undervisningsbank, der lærere og elever kan finne oppdatert, variert informasjon som dekker aktuelle fag og temaer

for alle trinn i skolen, gratis tilgjengelig for elevene i digital form.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med IKT-strategien vurdere et nasjonalt system for spredning av beste praksis innen bruk av digitale læremidler og systemer for læringsanalyse i undervisningen.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fjerne merverdiavgift på digitale læremidler slik at disse likestilles med trykte lærebøker.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kommunene, den enkelte skole og den enkelte lærer har reell frihet til å velge og prøve ut digitale læringsverktøy i klasserommet.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med IKT-strategien legge til rette for dialog og samarbeid mellom fagmiljøer som jobber med digital teknologi og skoler, med mål om at bruk av IKT i undervisningen innlemmes i lærerutdanningene, og at det skal eksistere et fagtilbud rundt programmering i skolen.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med IKT-strategien sørge for tiltak for å sikre at lærere, lærerstudenter og skoleledere gis nødvendig IKT-kompetanse, herunder tiltak for å øke den digitale kompetansen i lærerutdanningen.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med IKT-strategien vurdere IKT-sommerskole for lærere etter modell fra Oslo-skolen.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med IKT-strategien vurdere en veiledende norm for IKT-utstyr per elev fordelt på ulike klassetrinn.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 86 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.12.45)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram for Stortinget en nasjonal strategi for digitalisering i skolen.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 87 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.13.03)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå insentivordninger og innkjøpsordninger for læremidler med mål om større grad av likestilling mellom digitale og analoge læremidler.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 81 mot 13 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.13.21)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utforme og legge frem en nasjonal strategi for digitalisering i skolen for Stortinget. Strategien bør som minimum inneholde forslag om en nasjonal satsing på utvikling av programvare for undervisning, en kompetanseutviklingsplan for lærere, en satsing på infrastruktur og forslag om en nasjonal innkjøpsordning for digitale læremidler.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en oversikt over den digitale tilstanden i norsk skole når det gjelder infrastruktur, lærernes kompetanse, tilgang på digitale læremidler, tidsbruk og andre relevante tema.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 60 mot 34 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.13.39)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen – i utarbeidelsen av en helhetlig strategi for digitalisering i skolen – om å trekke inn Statped og eventuelt andre relevante fagmiljøer som har høy kompetanse innen opplæring av barn og unge med særskilte behov, i arbeidet med hvordan digitale læringsressurser og ny teknologi kan bidra til inkludering og god tilpasset opplæring for alle.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til I ble med 49 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.14.00)

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen i arbeidet med en nasjonal strategi for digitalisering i skolen komme med tiltak som sørger for at elevenes personvern og eierskap til personopplysninger er godt ivarettatt i møte med en stadig mer di-

gitalisert skolehverdag der -sensitiv informasjon, spor og kommunikasjon deles på ulike plattformer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til II ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

III

Dokument 8:4 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Giske, -Marianne Aasen, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud og Christiaan Tynning Bjørnø om en nasjonal strategi for digitalisering og oversikt over den digitale tilstanden i norsk skole – vedlegges -protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til III ble enstemmig bifalt.

V o t e r i n g i s a k n r. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram ett forslag, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med gjennomføringen av rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen-Grundset/Basthjørnet i Hedmark se veiprosjektet i sammenheng med planlagte jernbanesatsinger i området, sørge for at prosjektet ikke fører til økning i verken personbiltrafikken eller den veibaserte godstransporten, og sørge for at trafiksikkerheten forbedres uten at den lokale luftkvaliteten forverres.»

Det votes først over dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 90 mot 4 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.15.01)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget samtykker i at bompengeselskapet får tillatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiering av rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen-Grundset/Basthjørnet i Hedmark. Villkårene framgår av Prop. 45 S (2016–2017).

II

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansierungsordningen.

III

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å justere takstene slik at gjennomsnittstaksten blir som forutsatt i denne proposisjonen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til I, II og III ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

IV

Rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen–Grundset/Basthjørnet i Hedmark gjennomføres som OPS-prosjekt.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til IV ble bifalt med 88 mot 5 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.15.58)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Karianne O. Tung på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslag nr. 2, fra Iselin Nybø på vegne av Venstre
- Forslaget fra Venstre er under debatten omgjort til et oversendelsesforslag og blir endret i tråd med dette. Forslaget lyder da i endret form:

«Det henstilles til regjeringen å sørge for at bomstasjon nr. 5 flyttes fra foreslått plassering i Fv. 415 Nedre Stokka vei til påkjøringsrampen til E39 ved Nedre Stokka vei dersom Stavanger kommune selv ønsker dette.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen dekke inntil 70 pst. av investeringskostnadene av Bussveien, under forutsetning av at det blir full enighet mellom stat, fylke/storby om tiltak i bo- og arealpolitikken som betydelig fortetting rundt knutepunkt med videre.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 60 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.16.44)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å utvide passeringstaket til også å omfatte takstgruppe 2 dersom det er lokal tilslutning til det.

II

1. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å gjennomføre første etappe av sykkeleक्सpressvegen mellom Stavanger og Sandnes, på strekninga Sørmarka–Smeaheia, innfor ei kostnadsramme på 1 050 mill. 2016-kroner.
2. Stortinget samtykker i at bompengeselskapet får løyve til å ta opp lån og krevje inn bompengar til delvis bompengefinansiering av Bypakke Nord-Jæren. Vilråa går fram av denne proposisjonen.
3. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsetje nærare reglar for finansieringsordninga.
4. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å kunne endre opplegget for bomstasjonar, under føresetnad av at det er lokal semje om dette og endringane ikkje svekkar økonomien i bypakka.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:27 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås om 50 pst. statlig bidrag til trikkelinje nord for Sinsenkrysset over Tonsenhagen til Linderud i Oslo – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten det satt fram i alt tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Karianne O. Tung på vegne av Arbeiderpartiet
- forslag nr. 3, fra Janne Sjelmo Nordås på vegne av Senterpartiet

Det votes over forslag nr. 3, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre førerforskriften §§ 18 og 21, jf. jernbaneloven § 6 slik:

§ 18 Krav til opplæring for sertifikat skal lyde:

For å kunne bli sertifisert kreves det at lokomotivfører har:

- a. bestått eksamen fra fagskole for utdanning av lokomotivførere, eller
- b. bestått NSB-skolens lokomotivførerkurs (før 1. januar 2005), eller
- c. godkjenning som lokomotivfører for framføring av tog på det nasjonale jernbanenettet i et annet EØS-land, eller
- d. førerbevis og/eller sertifikatopplæring internt i bedriften.

Lokomotivførere som rekrutteres etter punkt c, må i tillegg gjennomgå opplæring i norske framføringsforskrifter som tilsvarer kompetansenivået etter punkt a og b. For lokomotivførere som rekrutteres etter punkt d, skal den delen av sertifikatopplæringen som man velger å foreta internt i bedriften, men som normalt foretas på Norsk jernbaneskole, være NOKUT-godkjent, dvs. godkjent av 'Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen', og bruke det samme pedagogiske opplegget og de samme læringsmål som Norsk jernbaneskole.

§ 21 Opplæringssentre skal lyde:

Opplæringssentre som utfører opplæring av førere i henhold til § 17 og § 18 (den delen av vedlegg V og VI som omhandler generell yrkeskompetanse), skal være godkjent som fagskole etter lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning (fagskoleloven).»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 83 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.17.46)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal sertifiseringsordning for lokomotivførere.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at det klart fremkommer at for å kunne sertifiseres som lokomotivfører må en ha bestått eksamen fra fagskole for utdanning av lokomotivførere, eller ha bestått NSB-skolens lokomotivførerkurs, eller ha godkjenning som lokomotivfører fra annet EØS-land supplert med opplæring i norske framføringsbedrifter på nivå med fagskoleutdanning og med krav om tilstrekkelige norskkunnskaper, eller ha førerbevis og /eller sertifikat internt i bedriften etter prinsippene fra og på nivå med utdanning fra Norsk jernbaneskole.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de nå støtter forslagene fra Arbeiderpartiet subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 54 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.18.18)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:15 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen, Janne Sjelmo Nordås, Heikki Eidsvoll Holmås og Kirsti Bergstø om endring av førerforskriften jf. jernbaneloven 11. juni 1993 nr. 100 § 6 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 8 [14:18:44]

Referat

1. (203) Representantforslag fra stortingsrepresentantane Sveinung Rotevatn, Terje Breivik, Pål Farstad, Ketil Kjenseth og Iselin Nybø om å styrke sosiale rettar for sjølvstendig næringsdrivande (Dokument 8:72 S (2016–2017))
2. (204) Representantforslag fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth om poliklinisk tilpasning av aktivitetshjelpemidler for barn og oppfølging på avstand (Dokument 8:76 S (2016–2017))
Enst.: Nr.1 og 2 sendes arbeids- og sosialkomiteen.
3. (205) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Heikki Eidsvoll Holmås og Abid Raja om å sikre at alle i borettslag og sameier får mulighet til å lade elbilene sine, samt opptrappingsplan for salg av nullutslippsbiler (Dokument 8:70 S (2016–2017))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
4. (206) Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om å øke sysselsettingen blant ungdom og andre lavtlønnsgupper ved å redusere arbeidsgiveravgiften for lavere lønnsgrupper (Dokument 8:75 S (2016–2017))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
5. (207) Melding for året 2016 fra Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (Dokument 6 (2016–2017))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
6. (208) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kirsti Bergstø, Heidi Greni og Stein Erik Lauvås om å få utarbeidet og lagt fram en egen stortingsmelding om sørsamisk språk, kultur og næring (Dokument 8:73 S (2016–2017))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
7. (209) Melding for året 2016 fra Sivilombudsmannen (Dokument 4 (2016–2017))
8. (210) Melding for året 2016 fra Sivilombudsmannen om forebygging av tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved frihetsberøvelse (Dokument 4:1 (2016–2017))
Enst.: Nr. 7 og 8 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.20.

